

Crocologia seu curiosa croci regis vegetabilium enucleatio continens illius etymologiam, differentias ... usum mechanicum, pharmaceuticum, chymico-medicum, omnibus pene humani corporis partibus destinatum / ... Ad normam et formam S.R. I. Academiae Naturae Curiosorum congesta.

Contributors

Hertodt, Johann Ferdinand, 1647-1714.
Academia Naturae Curiosorum

Publication/Creation

Jenae : Sumptibus Viti Jacobi Trescheri, typis Johannis Nisii, 1671.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d2b7cdjh>

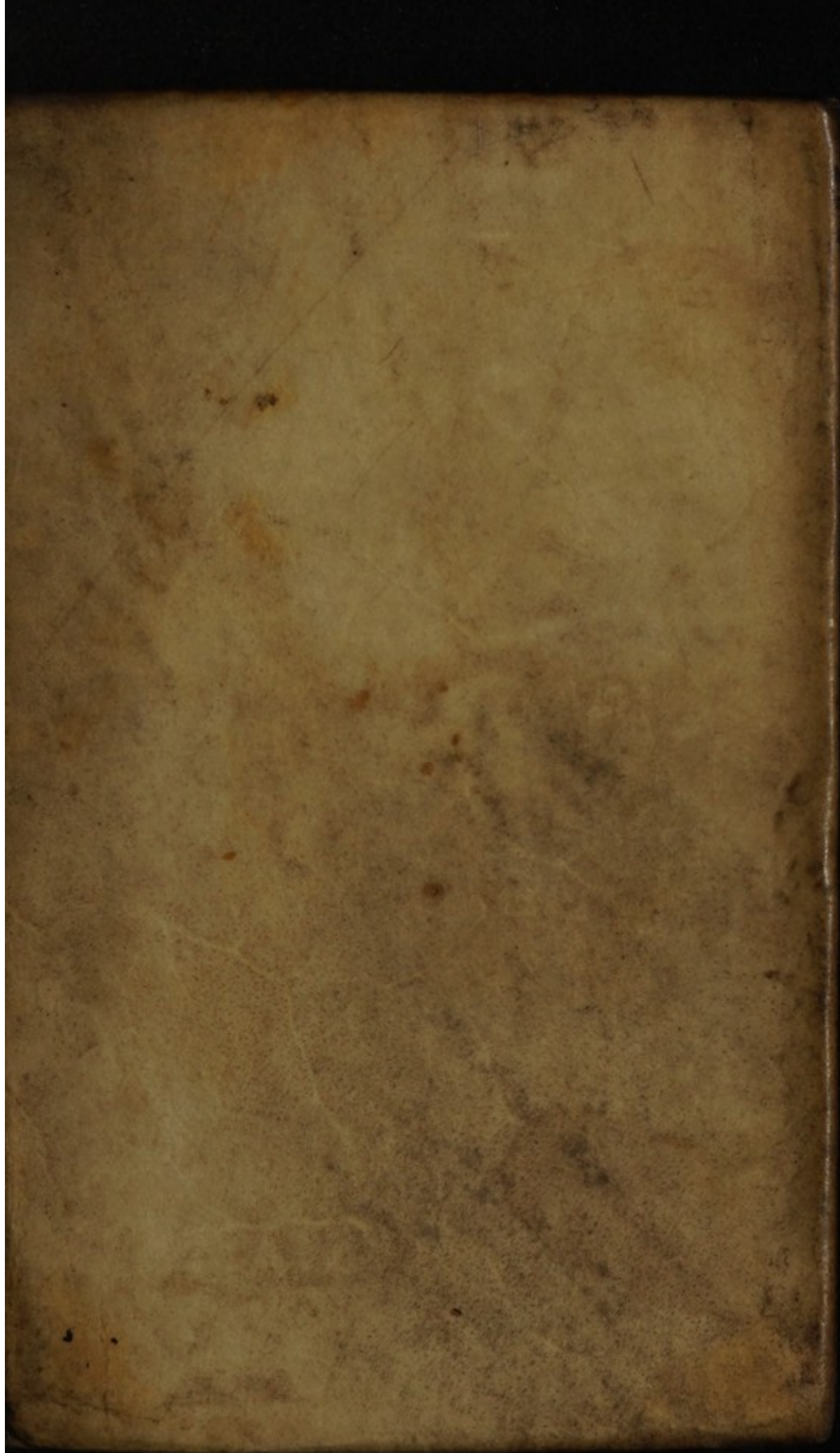
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

CROCOLOGIA.

—
J. F. HERTODT.

1671

65439/A

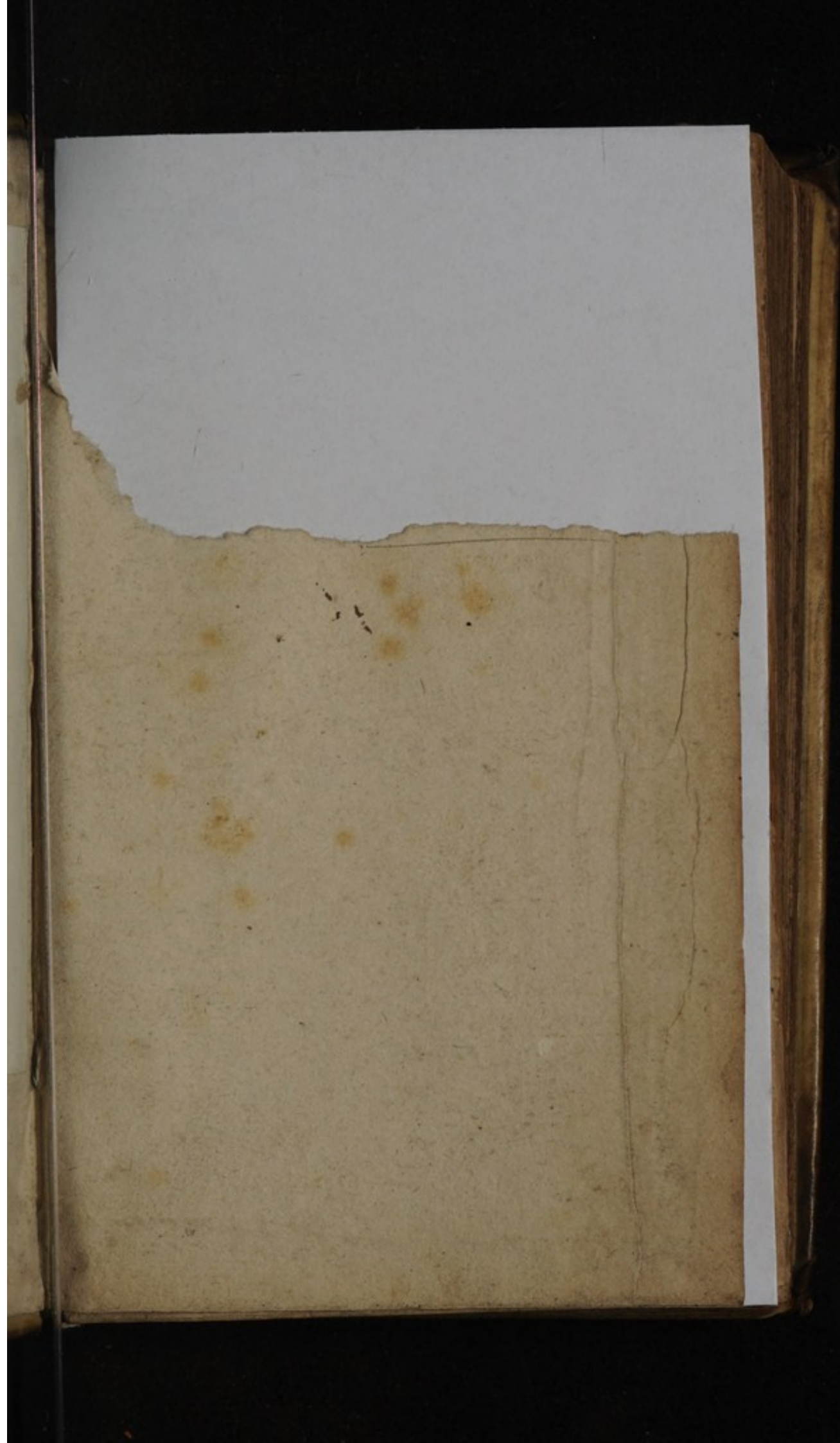
MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

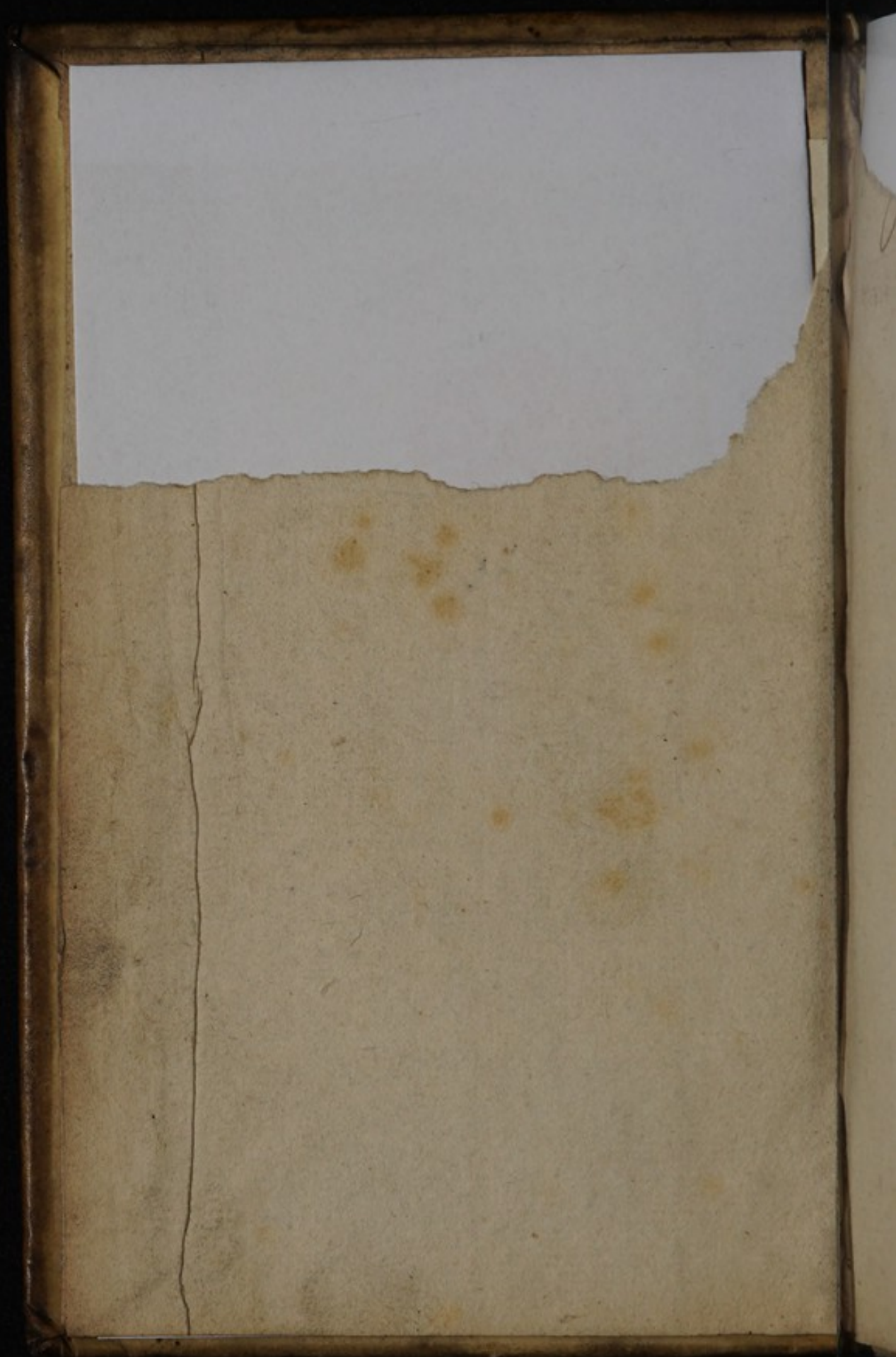

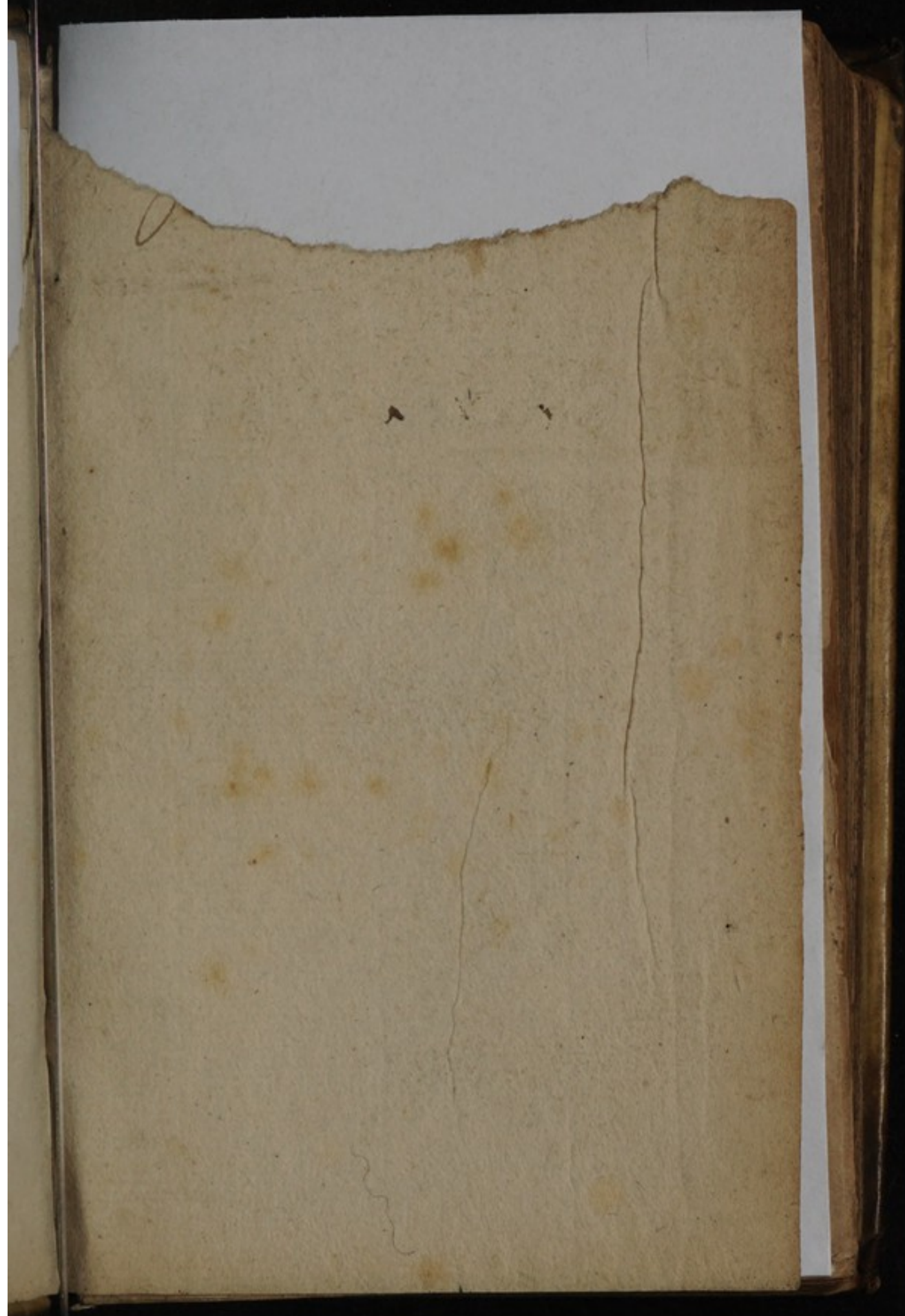
ACCESSION NUMBER

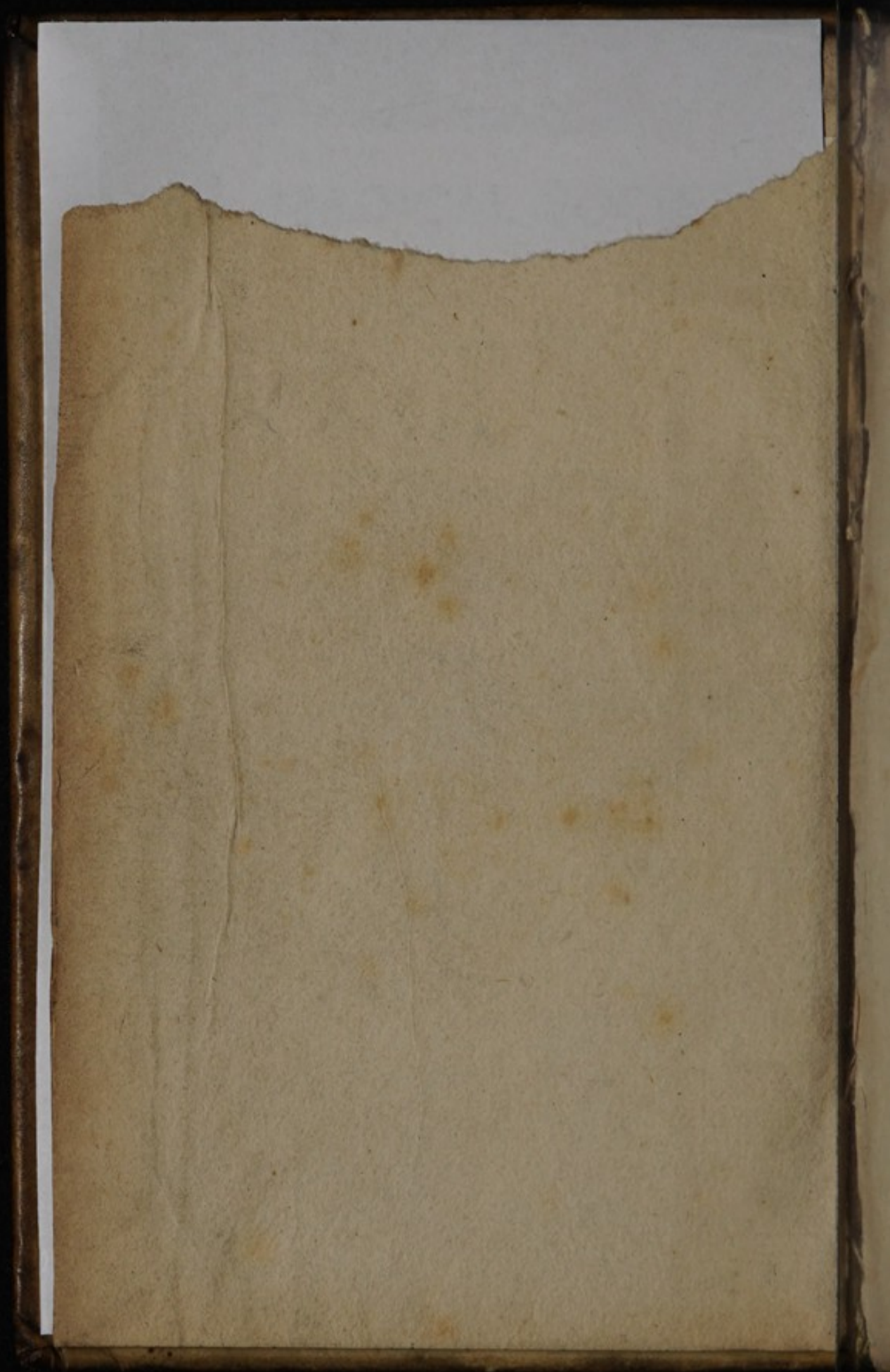
PRESS MARK

- (1) HERTODT, J.F.
- (2) HERTODT, J.F.
- (3) BECHER, J.J.

xii

3-13

J-

Cro. ^{to} B^u S^uias delin.

W. Mart-Lorch incid.

Georg. Bitt. Spies del.

J. M. Lerch sculp.

XII 2

LONDON. MED. H. 9. 31
CROCOLOGIA

Curiosa CROCI

Regis Vegetabilium
ENUCLEATIO

CONTINENS

Illius Etymologiam, differen-
tias, tempus quo viret, & floret, cultu-
ram, collectionem, usum mechanicum, Pharma-
ceuticum, Chymico-Medicum, omnibus penè humani
corporis partibus destinatum, additis diversis obser-
vationibus, & quæstionibus CROCUM con-
cernentibus,

AD NORMAM ET FORMAM

S. R. I. Academiæ Naturæ

Curiosorum

congesta

JOAN. FERDINANDO HERTODT.

Ph. & Med. Doctore, S. R. I. Acad. Nat. Curios.

Collega, Reg. Civit. BRUNENSIS Physico.

JENÆ

Sumptibus VITI JACOBI TRESCHERI,

Bibliopolæ Vratislaviensis,

Typis JOHANNIS NISI, M. DC. LXXI.

R. p. 3.

GRACIOSA

Curia CROCI

Regis Vegetabilium

ENUCLEATIO

CONTINENS

liber etymologiam, diffinitionem,

et usum quo vitæ & herbarum, quibus

tantæ collectionis aliam mechanice, I. hanc

etiam, & hanc, Medicinæ, omnibusque humanis

corporibus partibus destinatur, additis diversis

varietatibus & questionibus, & non cum

certis

AD NORMAM ET FORMAM

Academice

Curiosorum

conscripta

IOHANNES FERDINANDUS HETZDORF

Ph. & Med. Doctor, & R. Acad. Sci. Præs.

Collegii Rati. Chir. Præs. & R. Acad. Sci. Præs.

VENÆ

Sumptibus VITÆ JACOBI TABERNAEMONTANI

1701

POTENTISSIMO

ac

INVICTISSIMO

ROMANORUM IMPERATORI

LEOPOLDO I.

PERPETUO AUGUSTO.

Germaniæ, Hungariæ,
Bohemiæ, Dalmatiæ,
Croatia, Sclavoniæ, &c.

REGI,

Archiduci Austriæ,

Duci Burgundiæ, Styriæ,

Carinthiæ, Carniolæ,

&

Würtembergæ, &c.

Comiti Tirolis, &c.

AUGUSTISSIME CÆSAR!

Adgeniculatur ad Sa-
cra Tuorum Pedū
Pulvinaria Rex Ve-
getabilium *Crocus*, generosæ
humilitatis Symbolum, Ho-
magium debitæ reverentiæ
& devotionis litaturus; Nec
timet repulsam: flos enim so-
laris est, atque Austriaci Soli
vernaculus & indigena: qui ut
florere possit, Sole Austriaco,
Gloriosis nempè Tuis Au-
spici-

spiciis amplius ut irradietur,
opus habet. *O! Austria, de bene-*
dictione enim Domini Terra Tua;
Nec illi uda Pleias, nec nim-
bosus Orion, nec furibundus
Æolus nocebit; *perflet tantum*
Austriaci favoris Auster Hortum
meum, & crescent aromata Croci.

Suscipe Maxime Cæsar flo-
rem hunc parvum & humi-
lem Patroni Magni indigum,
eoque in sinu tuere, ubi quon-
dam nulli vitio dabatur Deos
suos pro fortunæ suæ modo
lacte vel vino colere: ipsique

cælites (ut de Divinis olim retulit Pythagoras) non rerum copiam, sed animos offerentium spectent.

Ego certè dum Austriacum Florem offero, id unum symbolicè intendo, ut Domus Austriaca cum Croco æternum vireat, floreat, & crescat in mille millia, & possideat semen illius portas inimicorum suorum.

Ita rogo, ita precor

Sacrae Caesar. Majest. Tuae

humillimus Cliens

Joannes Ferdinandus Hertodt.

Ph. & Med. D.

Æque, & candide Lector.

 Uem sub nomine
Curiosorum in lu-
cem prodire cernis
libellum, antequam Tibi
instituti nostri ratio nota
sit, ex obliqua opinione ne
credas Curiosis, & talibus,
quarum nulla est utilitas
repletum esse, qui vel Colos-
sos describeret, aut Laby-
rinthos, aut quale filū illud
Ariadnæum, qualis nodus

Ad Lectorem,

*ille Gordonius inexplicabilis, quæ Mydæ Virgula
omnia commutans in aurum, quomodo Junonem
duxit Jupiter, quæ muscarum quadrigam tegentium
copia, quis ille lebes Dodonæus, quæ Ægyptiorum
Pyramidum moles fuerit:
quæ præter Bombilianam
arrogantiam, & opulentiæ
barbaricæ stultam ac otiosam
ostentationem nihil
ba-*

Ad Lectorem.

habent. Florem Tibi simpli-
cem sisto, virtute verò exi-
mum, Crocum nempe :
quem si simpliciter conside-
ras, vitæ tuæ symbolū præ-
bet, ubi ^(a) utriusque splen-
dor unius horæ momento in
ludibrium vertitur : ut non
immeritò Heraclius Ephe-
sius Philosophus ad o-
mnium hominum accur-
sum fleverit, dolens, quod
nihil sani esset, nihil in ho-

) 0 (5 mine

Ad Lectorem.

mine non caducum, fluxum, ac deceptibile. ^(b)

Ubi verò Floris hujus intimiorem Anatomen institueris, reperies hunc morborum, vitæ tuendæ (quâ nihil majoris pretii est) & fatalium ac decretoriorum temporum prorogandorum (si ita fas est dicere) summam Medicinam possidere.

Isthinc Candide Lector
cum

Ad Lectorem.

*cum apibus mel lege, &
cum ipsis in facundo oleæ
ramo confidentibus ad in-
offensam valetudinem
producendam hoc flore
simul & fructu diu
fruere.*

(a) Gregor. Pachym. Hist. l. 8.

(b) Laert. l. 9. in vita sua.

Caba.

CABALISTICHON

quo

AVCtorICroCoLogIæCVrIosorVM

Orpheo oCCInIt

Orpheus Eurydicen parco revocabat ab orco,

Id seu Alter agis restituendo Crocum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 20 30 40 50 60 70
A B C D E F G H I K L M N O P Q

80 90 100 200 300 400 500

R S T V. X Y Z.

O	50	E	5	p	60	c	3
r	80	u	200	a	1	a	1
p	60	r	80	r	80	b	2
h	8	i	9	c	3	a	1
e	5	d	4	o	50	t	100
u	200	i	9	r	80	a	1
s	90	c	3	e	5	b	2
		c	5	u	200	o	50
423.		n	40	o	50	r	80
						c	3
		355.		529.		o	50
						293.	
						1670.	

12

l 9	a 1	a 1	s 90	d 4	
d 4	l 20	g 7	t 100	o 50	
s 90	t 100	i 9	i 9	c 3	
e 5	e 5	s 90	t 100	r 80	308
u 200	r 80	r 80	u 200	o 50	206
308.	206.	e 5	e 5	c 3	192
		192.	n 40	u 200	544
			544.	m 30	420
				420.	1670.

Matth. Franc. Hertod Phil. &c

Med. D. Inclyt. Stat. March.

Morau. Med. Provinc.

In Crocologiam Excellentissimi Domini

HERTODI.

Non secus ac svavi nardus delectat odore,
 Blandaue puniceis quæ natat aura rosis:
 Sic liber hic jucunda Croci libamina præbens,
 Grata salutiferi munera floris habet.
Jactitet Ægyptus raræ sua Balsama plantæ,
 Austria concertat, dum gerit illa Crocum.
 Quis neget hanc fausto positam sub climate terram,
 Quæ fecunda Croci nobile germen alit?
 Quis neget Hertodum felici fidere natum,
 Ingenii siquidem floribus ille scatet?
 Dat Galenus opes, Baldi sunt munus honores,
 Nil ultra cupiat, quisquis utrumque tenet. **Herto-**

Hertodo dat opes ars, nunc Crocus addit honores;
Est Hertode fatis; præmia bina capis.

Honoris ergo apposuit

Jacobus Henricus Kielman,

Med. & Phil. Doct. Colleg.
Viennens.

IN CROCOLOGIAM CURIOSAM
Nobilissimæ Excellentissimæ, & Experientissimæ
DN.

JOH. FERDINANDI
HERTODI à Söfensfeld /

Curiosorum ORPHEI

Haut *croceos* Terris radios Tithonia plures
Spargit, cum reduces portat in axe dies:
Fertilis haut *croceos* unquam tot fundit odores
Tmolus, & auricomis floribus arva tegit:
Majores nunquam Romæ sparsere (a) theatra
Imbres, quando ruunt mista Falerna *Croco*.
Aureus HERTODI quot fundit munera Partus,
Charta hæc purpureis aurea tincta *Crocis*.
Commoda quanta, refert, quæ præstent *stamina*
Cnici!

Quam variis morbis sit Panacæa *Crocus!*

Quis

Quis posthac Morbos timeat mortesq; ? repertus
Te Duce, qui firmus sit (b) *Lachesis Dominus.*

(a) *In Amphitheatris Luxuriosos Romanos*
Spektatores vino aspersisse Croco diluto do-
cet Martia. l. Spectacul. ep. 3. 78. Lib. III.
Ep. 4. L. V. ep. 24. L. IX. ep. 39. Pl. L. XXI.
Hist. Nat. c. 6. Senec. Ep. 90. Lips. de Am-
phith. c. 16. Brodus in Miscellan. l. V. c. 6.
(b) *Hertodt. Germanis Zerr Todt idem*
est ac Dominus mortis Latinis.

Ita
affectum declara-
turus Dn. Colle-
gæ amantissimo
properante cala-
mo acclamat è
Vratislav. Siles.

Philippus Jacobus Sachs à Lewen-
heimb, Ph. & M. D. S. R. Imp. Acad.
Nat. Cur. p. t. Adjunctus.

Ad

Nobiliss. Excellentiss. ac Experientissimum
DNUM AUTHOREM
Crocologiam æviterna cum no-
minis gloria edentem, amicum &
Collegam svavissimum.

Naturam viresque *Croci* scrutaris, & inde
Quæ Medicina ferat commoda mille, do-
ces.

Mercurii in campis Juvenili sanguine natus
Flosculus hic est (ut fabula prisca canit:)

Ast

Alit sudore tuo, vigilique labore rigatus
Pullulat in lauros, atque trophæa tibi.
Quot *Crocus* Autumno flores progerminat uno,
HERTODO totidem secula fausta precor!
Utque diu *Dominus Mortis* sis, sed tibi Serò
Longos post annos *Mors* dominetur, avert!

raptim
Vienna à Museo
21. Junii. 1670.

Excell. Tue
Amicus addictissimus

Georgius Sebastianus Jung,
Phil. & Med. D. S. R. Imp.
Academiae Naturæ curiosorum
Collega.

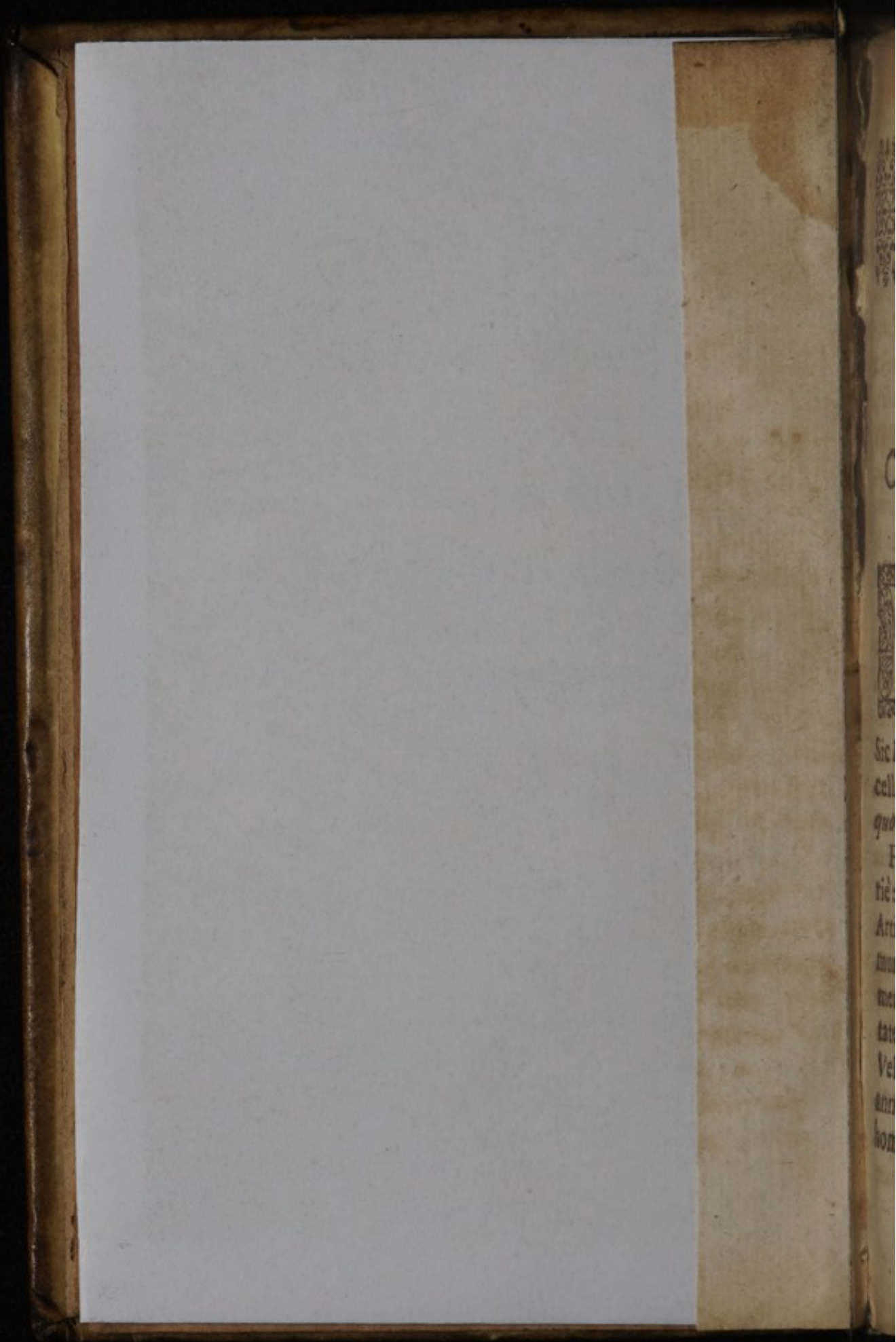
CAPUT

s
g,
np.
rum
.

D
C
n

A
m
m

ut

111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

C

S

Sic
cell
quo
F
tie
Art
im
me
tat
Ve
ann
hon

CAPUT I.

De

Croci etymologia, & ejus descriptione.

A est antiquorum nominum
proprietas, ut sint rebus conso-
na, ac apertè earum significa-
tiva; specula scilicet, quibus a-
nimi sensa aliis repræsentamus.

*Nomina
undè ori-
ginem?*

Sic Paulus in Epistol. ad Habr. ostensurus ex-
cellentiam Christi, inquit: *dedit illi nomen,
quod est super omne nomen.*

Fabricata autem nomina à variis sunt va-
riè: vel ab ipso summo rerum ac nominum
Artifice in ipsa statim creatione, in qua pri-
mum hominem Adam vocavit & terræ no-
men imposuit, ut ejus naturam, ac proprie-
tatem exprimeret, quia ex terra creatus esset.
Vel mediatè per Angelos, ut in nomine Jo-
annis, quod gratiam significat. Praterà ab
hominibus aliqua ordinata sunt: Sic ab even-

A,

ta for-

tu fortuito, Isaac à risu; Jacob à supplantando; vel præjudicio futuri eventus, ut Cain, Abel: aut ominis gratia, ut Noë, Benjamin: aut rerum præteritarum memoriâ, ut Babel, Amon: aut à coloribus, Rufi à rufo, Albin à albo: à membrorum affectione aut statura corporis, Simon à simis naribus, Nafica ab adunco naso: vel ob singularem genesis, Posthumus, quia patre mortuo natus: Cæsar, quia ex utero Matris cæsus esset, dicti sunt. Ita à fortuna, Felix, & Bonaventura: à virtutibus, & quidem fraterno amore, Philadelphus: à vitiis, Brutus, quasi homo stupidus: Nabal quod stultum denotat, & quia stultitia cum eo, stulti nomen sortitus est. Sic Antiochus, quia promittendo liberalis esset, nihil autem daret, δωσων, latinè dabo dabo-nis indigitatus est. Physici, ceu qui naturalium rerum potestates intimè considerant, suis quoque sætibus juxta cujusque indolem nomina dispensant: apud quos aristolochia ὅτι ἀρίστη τῶν λόχων, quod parturientibus mirificè proffit: malva, quasi μαλάχη, quia mollit alvum: raphanus ὅτι ῥαδίως φαίνεται, quia mox à satiatione oritur: χαμαιδευς, quasi humilis quercus, quam foliorum figura repræsentat, &c. nuncupata sunt.

*Crocino-
men unde.*

Ita Fabulatores Poëtæ non injuriosè floribus nostri *Crocis* spectandam venustatem exprimen-

primendo; nomenclaturam suam à Croco Puero derivarunt: qui cum Smilacem Puel- lam tenerrimè deperiret, amoris impatien- tiâ versus est in florem sui nominis: ita Ovi- dius 4. Metam.

Et Crocum in parvos versum cum Smilaca flore. Quem adolescentem à Mercurio in disci ludo, illapso in caput ejus disco inter- fectum, & ex ejus sanguine florem *Crocum* natum alii asserunt.

Nonnulli, ut *Isidorus l. 17. f. m. 1254.* ab urbe Coritio, quod ibi maximè abundet, *Croci* nomen deducit, cum multæ res à locis, ubi copiosius, & quoque modo melius pro- veniunt primas nominum natales sumple- rint. Hoc confirmant pruna nostra Bru- pensia vulgò indigitata, quæ à loco Brunâ, Regia nempe Civitate Moraviæ nomen sibi vendicant, & à Germanis die brünner Psautmen appellantur. Hæc laquearibus appensa, ut nonnihil aqueâ humiditate eva- nitâ corrugentur, aëri exponuntur, palato gratissima, & ad laxandam alvum aptissima, maximè si primis adhibeantur mensibus, ubi etiam mannam & cassiam longè supe- rant.

Alii *Crocum* à *κρόκη*, quod filum signat, nomen suscepisse affirmant: cum stamina e- jusdem sili repræsentent.

Grammatici dictum Crocum volunt
quod floreat *Συκρῦς* hyberno tempore.

Licet autem *Croci* vocabulum pluribus
diversis rebus commune sit: vitello ovorum,
seu luteo ovi: croco ♂tis: croco metallo-
rum: staminibus luteis liliorum alb. & luteo-
rum cnico: radici cuidam Indicæ, de qua
Nürenberg. c. 49. f. 315.

Crocus
quid?

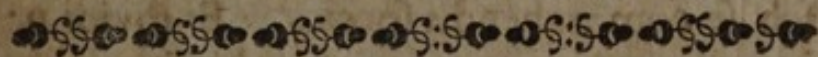
Nos hic in præsentī intelligimus plantu-
lam, quæ constat quinque aut octo foliis, pal-
mum, aut etiam dodrantem longis, admo-
dum angustis, gramineis, candicante nervo
per medium sese in longitudinem extenden-
te insignitis, inter quæ caulis oritur brevis,
sustinens florem unicum, colchici flori simi-
lem, in cuius medio visuntur stamina terna
aut quaterna flammei ruboris valde odora-
ta, floream impotenter amantium fabulam
repræsentantia: his adest bulbulus multipli-
cis magnitudinis, dulcis, rotundus, carnosus
vivax, intus albus, extra spadiceus, seu subni-
ger capillari involucri conditus. Dicitur
autem latine *Crocus, Crocum*: Magis sanguis
Herculis, ob saturatum, quo turgent *Croc,*
stamina ruborem: ita *Dioscorid. l. 1. c. 25. Vir-
gilius l. 4. Georg.*

*Et glaucas salices, casiamq; Crocumq; ru-
bentem.*

Græcis *κρόκος*, *κρόκων*: unde *κρόκωτος*,
croceus,

croceus, & crocata vestis rotunda fimbriata, ditioribus Matronis in usu: Κροκοτός, crocotula: Κροκωτόφωρος, qui crocato vestitur. *Vide direct. literale Joan. Altenstaig: f. m. 54.*

Aliquibus eastor, cynomorphus, cresta, crastus, Heraclion, Xenaticus, oricum, jamtaram, &c. Germanis gerechter Saffran / Orthiaffran / Zammersaffran / nobis land-saffran / & per excellentiam Zimmersaffran. Belgis Safræn Boëmis Ssaffran / Isfran. Polonis Szafran. Gallis Safran. Italis Zaffarano, croco. Hispanis AZafra, Safra, Azafraon. Arabibus, & Mauritanis Sahafaran. Hebræis Karkon teste Levita. Turcis Zafran.

CAPUT II.

De

Differentiis, & speciebus Croc.

Explicato *Croci* nomine, ejusque traditâ descriptione, ad differentias ejusdem accedimus. Est autem differentia, quâ species abundant â genere: ita *Aristoteles lib. predicament.*

**Differen-
tia Croci.**

Et desumitur primò ab indole: undè alius verus, alius spurius, seu Sylvestris dicitur.

Secundò à tempore: quo hic vernus, ille autumnalis vocatur.

Tertiò à colore: ubi unus cæruleus, alter albus, flavus, tertius variegatus conspicitur.

Quartò à flore: quando iste pleniflorus, ille biflorus, vel flore simplici, eoque minore, vel majore donatur.

Quintò à foliis: alius latifolius, alius tenuifolius depræhenditur.

Crocus verus duas tantum sub se complectitur species: unam, floris purpurascens, aliam coloris candidi, sed rarissimam. Sylvestris autem, seu potius spurius plurimas sub se comprehendit species. Et dividi ut in autumnalem, & vernum: & hic iterum in latifolium, & tenuifolium.

Autumnalis

Primus flore dilutius purpurascens visitur.

Secundus flore violaceo.

Tertius qui Constantinopolitanus dicitur, flore albo, qui postea aliquantum purpurascit.

Quartus Pyrenæus flore obscuro violaceo majore exultat.

Quintus biflorus, qui à vulgari autumnali
nil

nil differt, nisi quod bis floreat: Germanis
Saffran der zweymahl in Jahr blühet. *Hort.*
Eystettens. ord. tert. plantar. autumnal. f. 5.

Vernus latifolius

Sequentes fovet species

1. Est *Crocus latifolius* seu floribus al-
 bis ex toto: quem ita describit *Clusius*: *Lati-*
folii Croci prima species terna, & quaterna
 interdum habet folia, latiuscula, & brevia,
 duabus albis venis per eorum longitudinem
 subius excurrentibus prædita, inter quæ pro-
 dit è membrana flos, brevi pediculo nitens,
 sex foliis albis constans, imâ parte cum pe-
 diculo purpurascens, & in meditullio
 stamina cum brevi trifidi stylo continens,
 radix bulbosa, candida, tenui cortice ami-
 cta, fibrisque candicantibus infimâ sede præ-
 dita.

Hujus radix pubi illita, urinas elicit cre-
 bras atque crassas: tumores hydropicorum
 discutit: spicula extrahit: abigit pediculos:
 colorem floridum reddit: animorum fero-
 citatem artubus & alit, & auget: illuvieque
 sordidas vestes colore commendat. *Joann.*
Baubin. Hist. plant. f. 642.

2. *Crocus latifolius* floribus albis striatis.
3. *Crocus latifolius* flore majore purpureo.
4. *Crocus latifolius* flore magno virgato

purpureis striis, qui statim promit folia ex radice bulbosa aliquot nonnihil repanda, dodrantalia & longiora, culmo angustiora, rigidula, semina in cacumen desinentia, sulco candicante adversâ parte exarata, marginibus viridantibus, sulco adversâ parte respondet porca elatior nitidi viroris, â qua, devexa caniculata latera colore ferè sunt glauco; inter hæc emergunt mox â radice pediculi palmares & latiores, teneri, infirmi, majore parte candidi, candidâ membraneâ vaginâ divoluti, superiore parte albis, purpureisque striis distincti: singuli florem unum sustinentes fragrantis odoris, nudum spiculum, antequam explicetur, æmulantem, foliis constantem senis, uncialibus, acuminatis, quorum extima tria complexu suo, reliqua in oceluso flore occultant, colore intus albicante, foris striis purpureis pallidè flavescentibus, & albis pulcherrimè variegata: tria verò reliqua, coloris intus, forisque sunt dilutioris violacei, excepto ungue saturatæ violæ externâ parte conspicuo: medium obsident tres fibræ pulvisculo flavo conspersæ aniculæ linguam imitatæ, stamina ambientes totidem saturati crocei coloris: ita Joann. Baubin. in Hist. plant. f. 643.

8. *Crocus vernus*, latifolius flore albo ver-
fico.

ficolore *Clusii* : flore albo cæruleis oris in latere folii *Lobellii*, qui tum simplex, tum duplex advertitur.

6. *Crocus* vernus latifolius flore purpureo versicolore, quem describit *Clusius*, & *Joan. Baubin. Hist. plant. univers. f. 645.*

7. *Crocus* vernus latifolius flore aureo, seu calendulato, seu quem notat *Joann Bauhinus Hist. plant. univer. f. 644.*

8. *Crocus* vernus latifolius flore pallido. *idem f. 644.*

9. *Crocus* vernus polyanthos florum multiplicium candidorum turmatim confitorum, à cujus calicem exteriori superficie, sursum ducuntur lineæ purpureo-cæuleæ: Germanis weißer mit vielen Blumen tragender gestreimter frühling's Saffran. *Hort. Eystettensis icon. plant. hyem. ord. 1. f. 3.*

10. *Crocus* vernus polyanthos latifolius floribus purpureo-violaceis panditur, in quorum basibus radiatim ascendunt lineæ candidæ ad oras usque exporrectæ, radicibus crescit atro-cinereis, bulbosis: Germanis Weißbraun gestreimter frühling's Saffran ex eodem *Horto Eustettens. icon plant. hyem. ord. 1. fol. 3. Clusius l. 2. f. 203. Lobelius observat. f. 68. Adversar. 53. Lugdun. f. 1534.*

11. *Crocus* vernus præcox florum colore aureo interius, externe ex purpura nigri-

cantibus striis, radice ut aliorum crocorum genera bulbacea, oblonga: Germanis gold-
gelber gestrimbter frühlings Saffran. Hort.
Eystet. icon. plant. hyem. ord. 1. f. 2. Taberne-
mont. 1. 2. f. 334. Dodonius f. 214. Clusius 1. 2.
f. 206. Lobel. observat. f. 46. Adversar. part. 2.
f. 497.

12. *Crocus vernus polyanthos* foliis latioribus ex bulbo luteo cinereo depressis, vaginatim in florum colore fulvo ceraceo, multiplicum coronâ totus recta exsurgit turmatim: Germanis gelber frühlings Saffran mit vielen Blumen. Ex sepe citato Horæo Eystetens. icon. plant. hyem. ord. 1. f. 2. Lobel. adversar. f. 497.

Crocus vernus tenuifolius

sub quo militat:

1. *Crocus vernus tenuifolius* flore albo magno. Germanicè frühlings Saffran mit großer weißer Blum.

2. *Crocus vernus tenuifolius* flore albo parvo: Germanicè frühlings Saffran mit kleiner Blum. Hort. Eystet. ord. 2. f. 3. Dodon. fol. 215.

3. *Crocus vernus tenuifolius alpinus* Sylvestris foliorum septenorum, octenorumq; florum viola-purpureorum: Germanicè Purpurbraun frühlings Saffran. Hortus Eystet.

Eystett. ord. 2. f. 3. Tabernamont. l. 4. f. 334. Lobel. observat. 68. Lugdun. f. 1535.

4. *Crocus vernus tenuifolius flore albo variegato.*

5. *Crocus vernus tenuifolius flore purpureo variegato.*

6. *Crocus vernus tenuifolius flore flavo.*

7. *Crocus vernus tenuifolius flore variegato.*

8. *Crocus vernus tenuifolius Hispanicus flore cæruleo violaceo, quem describit Clusius, & Joan. Baubin. Hist. plant. univers. f. 644.*

9. *Crocus vernus tenuifolius flore violaceo Hispanicus minor. idem Clusius & Joann. Baubin. Hist. plant. univers. f. 644.*

Pro coronide, licet ob aculeos, quibus armatus est *Crocus Saracenicus*, eundem inter carduos referat *Excell. D. D. Georg. Christophor. Petri Achilles noster in Asylo Languent. c. 3. f. 45.* tamen ob croceum quem possidet florem, nos inter *Crocos* jure merito referimus: undè Græcis κρόκος, aliis *Crocus campestris* dicitur. Caulis huic adest virore subalbicans, teres, retusus, quandoque supra cubitalem proceritatem assurgens, à media parte in ramos diremptus, quos simul atque illum alternatim folia arctè ambiunt, viridia, dura, in mucronem finientia, & innoxio-

noxiorum aculeorum ambitu munita, ramorum cacumina è squammis sibi invicem imbricum instar impositis coagminata, & turbinata capita obsident, quæ superius croceos stamineos flores ad rubrum inclinantes expandunt: semen (quod aliàs in alimentum psittacorum cedens, semen psittacorum vocant) subest albidum, angulosum, chrysanthemi peruviani semine duplo minus, forinsecus cortice duriusculo, intus albâ pulpâ purgatrice repletum: radix fibris dispergiur annua & semper vacua: Germanis wilter Saffran. Ita Hort. Eystett. plant. æstival. ord. 11. f. 3. Camerar. Epithom. f. 99. Dodon. f. 358. Lobel. observ. 488. Advers. f. 374. Clusius l. 5. f. 153. Lugdun. f. 1449. Cæsalpinus l. 1. c. 46. f. 532. Tragus c. 103. l. 2. Fuchsius c. 156. Caspar. Bauhinus f. 888. Durant. f. 191.

Cnicus in montanis crescens, quæ aurum minerâ scatent, talem attrahere spiritum solare perhibetur, qui stannum & argentum, ac si deaurata forent, tingit. Hiebnerus Myster. Sigill. Herb. & lapidum. Huic addi potest & Crocus campestris flore cæruleo: Germanicè blau wilter Saffran. Vid. Hort. Eystett. icon. plant. æstiv. ord. 11. f. 5. Tabernemont f. 372. l. 2. Lobel. observat. 488. Clusius fol. 152. Lugdun. f. 1449. Camerar. Hort. Med. f. 35.

CAPUT III.

De

Loco natali, & tempore, quo
viret & floret.

IN Lipara reperiri terram narrat *Aristoteles de adm. aud. n. 32.* in qua si quis ol-
lam occultarit, quodcunque, illinc im-
positum fuerit, decoquitur. Idem hodiè mihi
de *Croco* nostro proferre licet: ipsum ete- *Crocilo-*
nim cuicunque terræ imposueris, germina- *cuc nata-*
re videbis, qui nec timet Syrium, nec aqui- *lis.*
lonem exhorrescit, ubi eundem non solum
Regiones ad meridiem spectantes *Aphrica,*
Syrena, *Sicilia,* & *Gallia,* sed & *Septentri-*
onalis plaga, *Anglia,* & *Hibernia* colunt.

Matthiolus in Italia ex *Aquila Vestinorum*
turbe primum sibi vendicasse locum scribit.
Hunc tamen orientalis noster (*Austriacum*
puto) multis parasangis præit: ubi nullibi
vegetior, quam in *Viennensi* agro teste *Di-*
oscoride. l. 1. de mat. med. c. 25. f. 20. Conseti-
tit cum eo *Matthiolus f. 17. aliq. botanici.*

Folia virent brumâ, *Januario,* & vere, in-
terdum perennia, non tamen expectantia
æstatem. *Lobel. de stirp. adversar. f. 53. Ta-*
bernæmont. l. 2. f. 334 Matthiol. l. 1. f. 18.

Floret

Floret autumnino antequam folia ostendat:
cujus flores per unum mensem, aliquando
diutius durant. *Erasm. Franc. Ost. und West-
Indischen Lustgarten. f. 482. Matthiol. f. 18.*

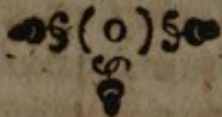
Theophrastus inquit: *Crocus* tam monta-
nus, quam sativus autumnino florere incipit.
Et rursus: serò floret, seroque germinat, aut
præmaturè, utro scilicet modo tempus ac-
ceperit.

Crocus meæ culturæ anni præteriti 1669.
florere capit 20. Septembris, ac per inte-
grum Septembrem & Octobrem duravit:
cujus stamina jam exsiccata 2037. lotonem
civilis ponderis penderunt,

Quam primum autem *Crocus* florem alit,
stamina è medio florum sunt avellenda,
oriante, vel occidente sole: imponenda-
que dum colliguntur, vel papyro, vel niti-
do linteamini: tum liberanda ab omni im-
munditie: Servanda loco salubri, immuni
à vento, pulveribus, sole. *Lauren-berg.*

apparat. plantar. lib. 1. c. 6.

f. 46.

CAPUT

CAPUT IV.

De

Cultura Croci.

Constantiæ, & patientiæ Symbolum *Guernerus*
Crocus repræsentat; Hæc plantula, *Rolfinc.*
 et si delicatissima, adversi tamen fe- *de vege-*
 rax est, & constantissima: quam *tab. in ge-*
 priusquam in florem sese exerat conculca- *nere f. 49.*
 tam nonnihil & pedibus attritam non modo
 non marcescere, sed pulchrius etiam postea
 renasci, feliciusque germinare dixerunt ve-
 teres. Eligebant autem loca pressa hominum
 vestigiis juxta fontes: à qua consuetudine
 etiam loca, quæ saltantium pedibus pulsa-
 bantur, *κρότηλα* vocabant. Nostra autem
 à veterum cultura contrario modo sese ha-
 bet: ubi œconomici nihil tam inimicum es-
 se credunt, quam terram *Croco* confitam;
 multum pedibus calcare, & eâ ratione
 quam maximè à bestiarum & hominum ve-
 stigiis præservant.

Solum eligunt, neque udum, neque com-
 pactum, neque stercoreatum nimis: Sed leve,
 subactum, solis radiis verberatum: ab aqua-
 rum profluvio, inutilibus herbis & lapillis
 liberum: optimamque terram judicant, in
 qua capæ antea plantatæ, jam avulsæ sunt.

Petr.

Petr. de Crescent. agricult. Colerus. Petr. Laurenberg. apparat. plant. l. 1. c. 6 f. 46. Erasmi. Franc. Ost. und West. Indischen Lustgarten. f. 482. Propagatur autem *Crocus* commodissime per bulbos, quibus quotannis novâ sobole luxuriat: ex semine enim ejus tardior est proventus. Hi bulbi, postquam deflo-
Propagatio Croci. ruerint, eximendi sunt è terra, quod circa autumnum contingit: relinquendi per dimidium mensem, aut aliquantò diutius in conclavi nullâ terrâ involuti, procul à radiis solaribus, ne coquantur, sed maturescant plenius, quod ex foliis, si sicca evadant, cognosci potest. De hinc plantandi iterum per sulcos æquales interstitio unius palmi, positis seorsim majoribus bulbis, seorsim itidem minoribus, *Petrus Laurenberg. appar. plant. c. 6. f. 46.*

Alii colligunt cæpulas *Croci* mense Martio, & relinquunt in autumnum usque in aëre: tum replantant, & flores sequenti anno expectant.

Alii contrâ in Aprili vel Maio, (ut legitur apud *Crescentium*) & in acervo demittunt, ut mudentur, & maturentur ad autumnum usque: & tunc per unam Spithamam distantes uno bulbo ab altero liberato in areis passinatis quatuor digitis submergendo replantant.

Con-

Conradus Heresbachius de re rust. l. 2. f. 209.
tradit *Croci* bulbum feri in Martio.

Quibusdam locis septimo, aut octavo anno transfertur in locum bene subactum, atq; ita degenerans vocatur.

Regionibus Rhenensibus tertio anno evellitur, & exsiccatur usque ad autumnum: postea extremâ membranâ ablata in terram ad semissem pedis dispositis singulis capitibus reponitur.

Cum autem in ipso etiam voluptatis Theatro optatissima pax exulet, ubi mures & talpæ ob dulcedinem croceis bulbis bellum movent, summeque nocent, ad ejusmodi clandestinos hostes extirpandos, & trucidandos, maximè verò contra talpas ut præstantissimum remedium antiquissimi scriptores hoc nobis reliquerunt.

*Talpa & mures
Croco inimica.*

Contundatur veratrum album, & cynocrambes cortex, cribrentur ambo cum polenta, & ovis ex vino & lacte subigantur, & plures in offulas coacta ipsarum foraminibus talparum inferantur.

*Remedia
ad talpas.*

Faciliori modo Græci hos cavaticos hostes debellabant suffitu, fumoque victores. Nucem, sive aliud quodcunque pari duritie pomum utrinque perforatum enucleabant, nuclei loco paleas, cedriam, seu ceram, & sulphur includebant: in eundem usum vas

Joann. Bapt. Ferrarius Senensis de flor. cultura l. 3. c. 3.

B

angu.

angustum usurpabant, spiramentis exiguis, ne qua interspirarent, præclusis, nucem intus accensam, seu quod aliud suffutionis instrumentum in aditu laxiore sic aptabant, ut acceptum forinsecus afflatum intima penitus in latibula diffunderet, utque oppletis tetro fumo cuniculis, talpæ protinus fugerent, vel necarentur.

Alii armatis manibus hos cunicularios hostes ita expediunt.

Ubi terram exaltari, & suspendi cognoverint, eo statim tacitis vestigiis, ne strepitu terga vertat hostis, accurrunt, & bipalio, aut ligonis, rastrive parte acutâ cum ipsa terra subterraneum vastatorem effodiunt, exanimant aut cuniculum contundunt, & bestiolam obstupefaciunt.

Alii ollam fictilem palmos binos, aut unum & semis alram loco talpis obnoxio summatenus humo, aut paulo inferius totam infodiunt, vivam talpam in eandem ollam demittunt. Illa, ubi diurnæ lucis intolerans neque latibulum fodere præ vasis duritie, neque præ altitudine ac lævore ulla ex parte potest evadere tinnulo grunnitu calamitatem dequesta finitimas talpas ad commiserationem, opemque penetralibus è cavis contrahit: quæ cæcitate duce perreptantes in ludicrum decipulum alia supra aliam inci-

incidunt, & tragicam symphoniam intra olla caveam canere non desinunt, quam penitus oculos in vindicis mortis æternæ nocte præcludant. Ventoso statu maximè capiuntur, cum frequentius simili tempore cuniculos pariant.

Contra mures (quos in agrestes & domesticos distinguebant Rustici) Constantinus *Remedia*
Cæsar domesticos polentâ, semine sylvestr. *ad Mures;*
cucumeris, Helleboro nigro, & colocynthide, aut certè helleboro solo trucidabat; eorundem cavernulas querne cinere saturabat, ut nocenter asperfos scabies occupet, & perimat.

Alii ferream scobem fermento admiscunt, quâ devoratâ pereant.

Alii interficiant eosdem rubi radice cum butyro, pane, & caseo commixta.

Nonnulli latibula suffumigant calcantho, origano, sem. apii, ac melanthio, vel seorsum hæmatite lapide, aut viridi Myricâ, atque ita eosdem fugant.

Alii murem detractâ pelle in latibula dimittunt, & sic reliqui timentes, ne sibi quoque hoc eveniat, domuncula suæ valedicunt. Alii domesticos mures capiunt amurcâ spissâ, quam in æneam pelvim infundunt, atque mediis in ædibus constituunt, sic omnes tum incolæ tum accolæ mures conveniunt, & adherent.

Agrestes mures Plinius helenio herbâ contritâ enecat : chamæleone, additâ aquâ, & oleo, eosdem contrahit, ac simul exanimat, nisi protinus aquam forbeant.

Alii auripigmento, sive arsenico mures occidunt; Sed cum hæc venena sint, facile mures prægustatores contactu contagioso, & halitu cætera nobis esculenta inficere poterunt.

Tutius ergo est medicamentum factum ex vitro tuso, aut gypso recenti in farinam soluto, & cum caseo subactum.

Sed præter hæc & feles probantur, ut & muscipulæ, quæ in hunc modum formari poterunt.

Tabellis plerumque fagineis curiosè lavigatis in capsulæ, seu domunculæ oblongæ modum compingitur facie quadrangula. Tabellarum altera pavimento loco supposita ternas suffulcit erectas in parietes, & non nihil prominet in gradum: altera lacunarum instar superposita modicè porrigitur in subgrundas. Ostiolum claudit cataracta, sive foris pendula, quæ geminos utrinque ferreos annulos tenuissimis è ferro calthris insertans brevi lino de longiusculo vecte, ceu tollenone suspenditur. Vectis hic eâ parte, quâ cataractæ adnectitur, crassior paulatim ita gracilescit, ut in mucronem desinat.

In

In media superiore tabella defixus eminet,
 cuneus bifurcus, qui vectem ferreo filo tra-
 jectum ideò intercipit, ut ille susque deque
 versatilis cataram attollat, ac dejiciat.
 In eadem extrema tabella sub extremo ve-
 ctis mucrone foramen ferream lineam
 transmittit, transversæ foraminis ferreæ li-
 neolæ ad retinaculum circumvolutam, nec-
 non summâ parte reduncam, imâ hamatam:
 ut superior uncus extremo vecti cata-
 ram attollenti leviter hæreat, inferior ha-
 mus escam tenaciter teneat, quæ ubi subre-
 pens musculus avidè ac mordicus arripit, re-
 pentè reducto superiore retinaculo cata-
 ram in suam dejicit ruinam: incautæ-
 que gulæ reus popinam sibi vertit in carce-
 rem, mox geniali, ac ludibundo carnifice,
 fele, ridiculum supplicium luiturus.

Posticum decipulum, quò simplicius, eò
 funestius est. Unica laxior à tergo affixa,
 tabella capaci murini capitis humili forami-
 ne in orbem fenestratur. Satis intus insidiis
 patet non ita magnum angulare spatium,
 quod in obliquum statutam muscipulæ anteri-
 oris tabulam relinquit. Ima foraminis ora
 ternis eminulis ferreis aculeis armantur. Ex-
 timus itidem ex ferro radius partim à sum-
 ma tabella ad imam latè recurvatus affigi-
 tur: partim iisdem aculeis transversus li-

bero ductu protenditur, cuius apex paulum ultra foramen reflexis apicibus tabellæ infixæ cancellatim includitur. Funiculus ligneus cuneolum radio adnectit, quo violenter ad summam usque lineæ ferreæ curvaturam in nervi majorem adducto, altera cunei extremitas tenui lino alligata summæ tabellæ imponitur: unco supponitur altera ejus simillimo, quem in priore muscipula descripsimus. Hic etiam inferius hamatus subdolam escam offert, quâ vix dum avido dente contactâ, emotâque, cuneus repente lapsus ex unco radium laxat: ille magno impetu ruens interceptum lurconis caput, & subjectis aculeis affigit: & supra quam aviditas cuperet, in felici epulo sistit. *Hæc Joann. Bapt. Ferrarius Senensis de flor. cultura l. l. c. 3. f. 267. & seqq. ubi simul balistarum in mures icones addit.* Urget candidum, & communitati interserviendi studium, singularem liquorem multiplicativum hætenus paucis cognitum ad finem hujus capituli de cultura croci apponere; in quo si semina quæcunque ad modum infra dicendum infusa, denuoque in umbra exsiccata, posteaque lunâ decrescente terræ commissa fuerint, mirabiles edent effectus, & quidem

*Liquor
Secretus
ad multiplicationem fructuum &c.*

Primo Semina ejusmodi vermibus sunt expertia.

Secun-

Secundò ager præter solitam præparationem cum aratro, stercoratione nunquam opus habet.

Tertiò ager si de tali semine participet, singulis annis pro seminatione aptus habetur.

Quartò ejusmodi præparatorum seminum medietas pro seminatione sufficit.

Quintò reddit ager fructus in duplo.

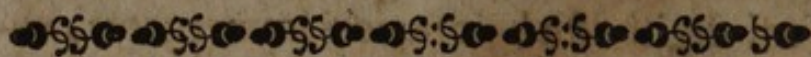
Sextò si particula ligneoli ad instar minimi digiti usta huic liquori immergatur, eaque cujuscunque plantæ radici admoveatur, mirabiliter eandem ab omnibus insectis præservat.

Præparatio liquoris multiplicativi hæc est :

Rx. Aq. fontis Mens. 13. Moravicas, cui injice salis nitri nondum ad summum purificat. ℥iij. rasur. cornuum boum vel capræ ℥iij. fulginis camini ℥vj. stercor. bovis quantum una vice excernit, stercor. gallinar. vel columbar. Mj. stercor. equor. Mj. & caput unum allii: mixta hæc omnia indantur ahenò supradictam aquam continenti, ebulliant invicem per horam unam, refrigeratus liquor per telam rariorem coletur, & servetur usui.

Rx. Jam vas quoddam amplum, inde illi semina quæcunque seminare intendis, æqualiter disposita, ne unum alteri promi-

neat; Idipsum vas palmo uno supra ita disposita semina carbone nota, superaffundendo de liquore multiplicativo eam quantitatem quæ locum signatum attingat: stent infusa vase pannis tecto per hor. 24. vel si semina sint leguminum horis 36. Hinc eximantur semina ita præparata, & diligenter divisa siccentur in umbra, ad ulteriorem usum asservanda.

CAPUT V.

De electione Croci.

Qui cavet ne decipiatur, vix cavet, cum etiam cavet, etiam cum cavisseratus est, sæpè is cautor captus est. *Plant. capt.* Quod si unquam verum fuit, hæc ætate verissimum est, ubi fides exultat, fraus regnat. De pluribus fileo, de *Croco* loquor, flore illo Regio, quam vario ille fucoco adulterari solet? ubi jam lythargyro miscetur: modo crocomagmate contuso emtorem fallit: jam staminibus carnis bubulæ salitæ additis decipit: hunc ut ponderosior efficiant, nonnulli subterraneis & humectis locis abscondunt: alii cnici floribus (quod frequentissimum est) deturpant. Innocentem,

*Electio
Croci.*

tem, & ab omni fūco alienum *Croenum* deprehendes, qui in ædium apto loco repositus odoratissimus in suo vigore persistit, recens, & boni coloris, paululum candidi gerens in capreolo, oblongus, omnibus suis partibus constans, non frangilis, plenus habetur, à quo detractum est nihil, qui madefactus manum inficit, subacris est, nec situm redolet, aut cariem sentit. *Discorides l. 1. c. 25. f. 1909.* Consentit cum eo *Conrad. Heresbachius de re rustica l. 2. f. 209.* inquit: *Crocus* optimus esse debet recens, fragranti odore, colore aureo, manus fricantis inficiens, in revolutione oblongus, in frangendo lentus. Addit *Ruelius de stirp. nat. l. 2. c. XI. f. 294.* optimus qui pinguis, & brevibus capillis, & qui manu ad os prolata leviter faciem, oculosq; mordeat.

Quibus dotibus si destituatur, adulteratum credas.

Ubi enim pulverulentus conspicitur, ibi lythargyrum, aut crocomagma contusum, permixtum puta. Ubi sapa addita est, ejusdem sapor dulcis prodit. Sic si in humectis locis asservatus manserit, color illius obscurus manifestat, simulq; situm redolet. Quod si verò Cnici flores, aut stamina salitæ bubulæ addita fuerint, solus odor dijudicabit.

Spektandum etiam ad electionem natale *Croci* solum.

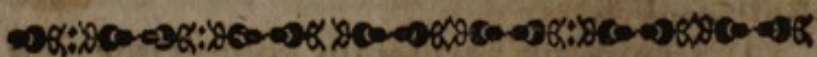
Sic Prisci primum locum *Croco Corytio* Ciliciæ assignarunt: ubi etiam specus Corycia visitur, quam olim Nymphæ incoluerant, & ab eadem Corycides Nymphæ dictæ sunt: *vid. Ovid. metam.*

Croci Corycei etiam meminit Martialis:

Ultima Corycio, quæ cadit aura Croco.

Secundum locum tribuerunt Lyceo, ex monte Olympo decerpto. Dein, qui ex Ægibus Aetoliæ urbe affertur. Cyrenaicum, & Centuripinum ex Sicilia omnium debilissimum accusarunt: ob succi tamen abundantiam, & coloris præstantiam, eundem ad tingendum aptissimum elegerunt.

Nunc Orientalis noster ex Hungaria, & Austria delatus, ut præstantissimus, ita bonitate omnes alios longè à se relinquit. *vid. Coler. l. 6. von Garten. Bau c. 71. f. 223. Aloetar. Mindereri c. 4. f. 19. & alios.*

CAPUT VI.

De

Viribus Croci in genere.

Fuerat is mos quondam Babylonis, dum Medicis destituerentur, ægros quos haberent, ad publicas plateas deportarent, atque ita cujusque indicio submit-

submitterent, ut si quis simili fortè morbo laborasset, quid profuisset, ediceret.

Exponitur hodiè in publico hoc Universitatis theatro miser Homo: & ut inquit *Seneca Hispanorum splendor ad Marciam*: imbecillum corpus & fragile, nudum, suaptè natura inerme, alienæ opis indigens, ad omnem fortunæ contumeliam projectum, cum benè lacertos exercuit, cujuslibet feræ pabulum, cujuslibet victima: ex infirmis fluidisque contextum, & lineamentis exterioribus nitidum, frigoris, æstus, laboris impatiens, ipso rursum situ & otio iturum in tabem. In quo à capite ad calcem usq; non nisi moribus est.

Hic ad tollendos tot & diversos defectus, & ægritudines, humanæq; vitæ metam, eheu! nimis brevem (ut non immeritò *Theophrastus Philosophus* moriens naturam accusaverit, ceu quæ cervis, & cornicibus, quorum nihil interesset, diuturniorem, hominibus verò quorum maximè interfuisset, tam exiguam dedisset) prolongandam, arcano, seu panacæa opus esset.

Laus Croci

Sed quis nescit? *Crocum* ad omnia penè à viribus, morborum remedia perquam salutarem, semper extitisse? ut qui jure sibi nomen *Regis Vegetabilium* vendicat, eodem quoque Panacæa una vegetabilis dici mereatur. Confirmat hoc ipsum *Schenkius observ. med. de Ven,*

ven. ex plant. l. 7. f. 879. Est *Crocus* medicina cordialis, quæ meritò tum intus, tum extrà medicamentis adaptatis misceri debet, nam corroborat, & lætificat.

Et diligentissimus ille rerum medicatarum, Scrutator Dioscorides lib. 1. cap. 25. f. 28. ut & Matthiolus l. 1. c. 16. f. 18. *Crocum* in secundo ordine calidum, & primo siccum ponunt: parum ac mediocriter adstringere, quâ facultate cor & alias partes corroborare, & suo calore blando coquere, digerere, & siccando modicè, dispositiones phthificas juvare, ac putredines corrigere produnt.

Lobelius observat. stirp. f. 68. ex Galeno & Aegineta *Crocum* in secundo gradu calidum, in primo siccum adstruit, eidemque adstringendi, & concoquendi virtutem largitur.

Apud *vetustissimum illum simplicium scriptorem Serapionem* in primo ordine calidus, & in secundo exsiccans esse definitur, tussientibus & pleuriticis utilis.

Imò testante *Camerario in suo Hort. Med.* adeò thoracis affectibus est amicus, ut sint, qui ad $\mathfrak{E}\mathfrak{f}$ atque etiam ad $\mathfrak{E}\mathfrak{f}\mathfrak{f}$. cum moschi gr. j. & vino optimo calidè propinando asthmaticos juverint. *Crocus* enim est anima pulmonum: ut etiam ipse *Cardanus in consil. de respir. difficult.* multos, qui jam è spirandi difficultate intrà paucas horas morituri videren-

derentur, eo solo ex orci faucibus liberaverit.

Phthificis in summo vitæ discrimine, & propemodum animam agentibus tam efficax est remedium, ut spiritum reducat, & vitam aliquot diebus prolonget $\mathfrak{D}\mathfrak{f}$, aut ad $\mathfrak{D}\mathfrak{j}$. cum passo, aut vino dulci sumptus: ita ex *Dodonæo* & *Avicenna* absolutimus ille *Botanicus J. Baubinus* in *Hist. plant. Univers. f. 639.*

Quod ipse *Magnificus & Excell. D.D. Paulus de Sorbaitz* *Facult. Medicæ Viennensis Decanus Spectabilis, & S.M. Imperatric. Eleonora Medicus Cubicularius* sæpius se expertum esse testatur.

A Petro de Crescentiis de Agricult. lib. 6. f. 204. *Crocus* calidus & ficcus in primo gradu in suis qualitatibus temperatus præfigitur: etsi ab aliquibus in tertio gradu calidus esse asseratur. *Vid. Ruelium de stirp. nat. lib. 2. c. XI. f. 295.*

Apud *Isaacum Judæum de dieta & herbis partic. f. 481.* ut & *Simonem Sethum Crocus* stomacho bonus est, ciborumq; concoctionem efficit, obstructions tollit, pituitosa, ac lethargica vitia juvat, & ulceribus utilis est.

Apud *Tragum Crocus* Sangvinem purgat, veneno adversatur, quam ob rem non immeritò adversus pestem usurpatur; præterea paralyticis membris ac induratis nervis confert.

Apud

Apud *Matthiolum* c. 16. f. 18. *Crocus* apoplexiâ, lethargo, aut aphoniâ correptis mixtus cum aceto acerrimo & castoreo, in quo intincta sit penna, eaque naribus indita, ex gravi sopore excitat.

Secundum *Clariss. Guerner. Rolfincium* method. med. spec. l. 2. f. 1. c. 5. emollit, maturat, urinam cit, gratum colorem conciliat, & pluribus aliis virtutibus excellit.

Secundum *Sennertum in epit. Phys. lib. 6. de hist. plant. c. 5. class. 6. f. 65.* Obstructiones tollit ac icterum, movet menses, urinam cit, venerem excitat, cor roborat, latitiam gignit, sensusque vegetos reddit.

Discutit præterea inflammationes transacto principio, veluti pectoris, vesicæ, renum, iecoris &c. maximè oculorum ex ovo illitus. Sistit quoque eorundem fluxum cum lacte muliebri adhibitus. Medetur præterea vulvæ strangulatui, stomachi exulcerationibus, & auricularibus collectionibus. Additur in pessis & cataplasmate pro utero & ano. Erysipelatem mitigat, concoctionem adjuvat, & ad obsomnia colore jucundo tingenda plurimum expetitur. *J. Baubin. in Hist. Plant. Univers. l. 19. f. 639.* Ad induratas mammillas ex lacte coagulato commendat *Crocum*. *Joan. Wirbunk in sein Arzenei. Buch f. 222.*

Ad morsum animalium venenatorum,
Laurenbergia. Ad

Ad melancholiam, vertiginem, angustias, phrenitidem, memoriam corroborandam, torturam oris, ut & catarrhales fluxus ad aures, dentes, & fauces delabentes, colicam, lienis duritiem, fluxum hæmorrhoidum, ad dysenteriam cum oleo ligni juniperi & aliis convenientibus, ad dolorem aurium cum lacte muliebri, ad exsiccanda vulnera oris cum oleo myrrhæ, ad calorem febrilem contemperandum cum oleo violarum vel unguento alio conveniente mixtum & spinæ dorsi illitum, ad pruritum cum oleo rosarum & vitello ovorum, ad dolorem podagricum, ischiadicum, chiragricum cum oleo rosarum & opio (ubi simul calor advertitur) summè deprædicat *Conradus Kunrath. Lipsiensis in medull. destillat. f. 337. & seqq.*

Anodynum si quod aliud *Crocus* est.

In fætibus excludendis, mensibus provocandis, facilè primas obtinet: quippè quæ nonnullis Medicis Observatoribus, ut *Amato Lusitano*, aliisque, observatus sit ipsum fætum in utero tinxisse, ita *Simon Pauli Quadripart. Botan. f. 52.* De cujus possibilitate in quæstionibus nostris circa finem plura.

Nimius tamen ejusdem usus nocuus est: pallorem, fastidia ciborum, hebetudinem, oculorum inducit, & admirando mortalitatis

etis modo hominem ridendo interimit: ad-
 auctis scilicet spiritibus, & apertis cutis po-
 ris, ubi una cum adscititiis spiritibus connati
 violenter exeunt, & disperguntur: quod fit,
 ni fallor, à majori, quam decebat, cordis di-
 latatione: delectatur enim cor *Croci* vapo-
 ribus. *Rorellus in observ. cent. 3. f. 303.* Vel
 prout placet *Hæfero in suo Hercule Med. l. 2.*
de affect. thor. f. 83. copiâ suâ hominem suf-
 focant.

Ejusmodi observationes, præter *Camer.*
mem. c. 3. §. 44. Zacutum Lusitanum Prax.
Admirand. l. 3. observ. 139. ex Amato Lusitano
proponit Schenkius in observ. med. de ven. ex
plant. l. 7. f. 879.

Crocus ita promovet risum, ut fabulosum
 non sit aliquando hominem risu & cachinno
 ob nimium *Croci* esum mori.

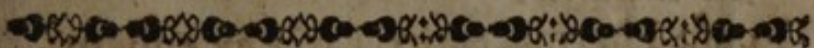
Vidimus nos apud Mutinam à Campo to-
 tius Hispaniæ celeberrimum Emporium,
 mercatorem quendam, qui cum plures *Croci*
 farcinulas, sive involucra emeret, ut in Lusi-
 taniâ portaret, multumque de illo in ol-
 lam carnes jurulentas pro cœna continen-
 tem injiceret, post earum esum, in tam ve-
 hementem risum prorupisse, ut non multum
 abfuerit, quin risu & cachinno tunc è vita di-
 scederet.

Ex *Croci* nimio odore & usu in morbos,
 &c

& temulentiam quosdam incidisse retulit *sæpius Excell. D. D. Joannes Michaelis*. Vaporem *Croceum* mortiferum extitisse refert *Borellus observ. cent. 3. f. 303.* de quodam famulo Mercatoris, qui juxta magnam *Croci* copiam decumbebat, & dormiebat, cum verò nullum malum inde procedere posse existimaret, atque in eadem officina semper remaneret, inde tantum dolorem capitis, tantamque cordis debilitatem contraxit, ut vitam cum morte commutaret.

Similes Historias scribit *Costeus* multos qui *Croci* sacculo pulvinaris instar usi essent, oborto insigni capitis dolore cum incredibili gravitate interiisse.

Ex *Croco* dosim excedente parturientibus exhibito plurimas mortuas vidit *Colerus l. 6. c. 71. f. m. 223.* von *Garten. Bau.* Audivit etiam *Borell. observ. cent. 3. f. 303.* equos micu sanguineo perire, dum *Croci* copiam ferunt.

CAPUT VII.

De

Uso præparationis *Croci*.

A Roma sanè pretiosum *Crocus* est, oculus ille florum, plantarum gemma, pratorum gloria, & terræ ornamentum, qui ob

magnas & uberes, quas in hominum com-
moditatem derivat, utilitates, à nonnullis per
atonomasiā Aroma Philosophorum dictus
est: ad coctionem namque juvandam, par-
tes internas corroborandas, exhilarandas, &
cibos suavitate suā, & colore delectabiles
reddendos aptissimus semper extitit: utque
magis culinaris, & pro aromatizandis ci-
bis commodior evadat, sequentes proponit
descriptions *Felix Platerus Pr. med. f. m. 446.*

℞ Zingib. ℥iiij.

granor. paradys. ℥ss.

piper. ℥ij. nuc. moschat.

garyophyll. ana ℥ss.

galang. ℥ij. cinam. ℥ij

Croci ℥vj. M.

Suavior sic fieri potest:

℞ cinam. ℥iiij. Zingib. ℥iſs.

garyophyll. ℥j. piper. ℥ss.

Croci ℥ij.

M. f. pulvis.

Pulvis. In usu Pharmaceutico variae ex eodem
resultare possunt compositiones: ceu est pul-
vis ex staminibus *Croci* arte pharmaceuticā
confectus, ad varias medicamentorum con-
fectiones apprimè necessarius.

Pulvis *Croci* si cum saliva jejuni hominis
distemperetur (cavendo ab omni alio liquo-
re) & illiniatur pars erysipelate affecta, ubi
dolor & rubor est, mira praestat, subsequen-
te

te suffumigio infra notato. Aqua è floribus
Croci sine, vel cum staminibus destillata ad
 arcendas vigilias aptissima est. Confer *Mat-*
thiol. l. 1. c. 16. f. 18. dosis hujus ℥iij.

Aqua.

Spiritus *Crocatus* hic esto:

Spiritus.

℞ stamina *Croci* q. v.

Affunde incisus spir. vini rectificat. Mace-
 rentur aliquandiu, postea exprimantur, ex-
 pressionem per digestionem & subsidenti-
 am purifica, & quod purum est, decanta, &
 spiritum verò tincturâ imprægnatum destilla.

Et quamvis multi Chymici reperiantur au-
 dacter negantes nullas *Croci* vires in destil-
 latione ascendere, eosdem tamē hallucinari
 expertus contrarium testor: imò non mino-
 ris efficacix spiritum *Croci* esse, quam ipsum
Crocum in substantia exhibitum, eumque re-
 tinere *Croci* saporem, odorem, & vires. *Franc*
Deker in not. ad Prax. Barbette f. 210.

Quod in fundo remanet à destillatione li-
 quidi9, essentia liquida, seu tinctura vocatur.

Tinctura.

Quod spissius, extractum appellatur.

Hartmann. in Pract. Chimiatr. f. m. 25. Gry-
ling. florileg. f. 273. Mylius antidot. Medico-
Chym f. m. 70. Malach. Geiger in microcosm.
Hypochondr. f. 39.

Extractum.

Hæc nobilis *Croci* essentia, seu extractum,
 singulari suâ proprietate cor eximiè corro-
 borat, somnum conciliat, tussim sedat, in
 pleuritide, cardialgia, melancholia, ictero,

erysipelate, menſtruorum retentione, dolore colico, & iliaco ſummum eſt ſanandi remedium, inſuper venerem ſtimulat, & triftitiam mirè ſubducit. Doſis à gr. j. ad gr. vj. in vehiculis appropriatis. *Daniel Angelus in catalogo Medicament. ſpagyric. S. 6. f. 70.*

Alii *Croci* eſſentiam cum aqua vitis extrahunt, & ſummam Medicinam in melancholia, ubi quis ad deſperationem uſque deveniret, deprædicant. *Crollius & Frider. Hoffmannus in method. med. f. 290.*

Alii cum aqua ſimplici, roſarum, aut naphæ *Croci* elaborant extractionem, & mucaginem quæ ejusmodi infuſioni commixta manet, eamque temporis progreſſu rancidam reddere poteſt, ovi albumine clarificant, & ad mellis conſiſtentiam inſpiſſant. Et hanc ipſi eſſentiæ *Croci* cum ſpiritu vini factæ præferendam judicat *Angelus Sala de eſſent. vegetab. ſect. 2. c. 6. f. 20.*

Alium eſſentiæ, ſeu extracti *Croci* conficiendi modum proponit *Zwelferus in Pharm. Reg. f. 232. Croci vires plenè referentem, & : Croci Austriac. 3iij.*

Huic alembico vitreo immiſſo ſuperfunde: ſpir. vini rectif. atque duabus vicibus à rec. flor. lil. convall. ſ. q. abſtracti, aq. flor. aurant. per B. non vaporofum ſtillat. ana lbj. factâ maceratione diebus aliquot in leni calore

lore evocetur destillando in B. M. vel vapo-
roso totus affusus spiritus & aqua: quâ serva-
tâ, interea *Crocus* in fundo alembici relictus
extrahatur c. s. q. Spir. vini repetitis vicibus
affusus, usque dum omnis *tinctura Croci* extra-
cta sit. Extractiones post, seu tincti spiritus
omnes filtrati in alembico vitreo per M. B.
abstrahantur ad extracti consistentiam. Hoc
extractum nunc solvatur cum priori aqua,
spirituosa à Croco abstracta, filtretur, & dili-
genter custodiatur tanquam excellentissima
Croci essentia in frigidis æquæ ac calidis affe-
ctibus proficua.

Vel fiat extractum sequenti modo:

Rx flamin. Croci ℥ij

Incisis & cucurbitæ vitreæ immixtis super-
funde spir. ceras. nigr. ardent. ℥j. maceren-
tur per diem & noctem: postea fortiter in
M. B. totus destilletur spiritus, residuo in a-
lembico *Croco* affunde spir. vini, vel aquam
cordialem, & repetitis vicibus, quousque
spiritus vel aqua tingatur, extrahatur essen-
tia, quæ filtrata in leni B. calore ad consisten-
tiam syrupi liquidioris abstrahatur, residu-
um in vas porcellanum, aut vitreum effusum
in diplomate evaporet amplius ad densam
extracti *Croci* consistentiam, cui demum ad-
jungatur spir. ceras. supra abstractus & asser-
vatus, & cum *elæosaccharo Croci ℥ij. s. ex*
tractum justæ consistentiæ. Dosis gr. ali-

quot in vehiculo appropriato. Præter virtutes jam supra memoratas hoc in Hysteriis & cerebri passionibus summè conducibile reperies.

Arcanum. Arcani, seu quintæ essentiæ *Croci* conficiendi modus.

Autumnali tempore quo floret *Crocus* RZ staminum bonam quantitatem, affund. spir. vini alkolizat. & ab omni phlegmate vindicati ad eminentiam quatuor digitorum in phiola vitrea diligenter clausa per mensem unum, hinc destilletur Δ ne cinerum lenissimo spiritus æthereus fragrantissimus, donec striæ cessent. Hunc magmati residuo & humenti denuò affund. in phiola optimè clausa, & in cineribus tepidis, aut balneo tepido per 4. vel 5. dies digere, iterumque destilla ut supra dictum, donec striæ cessent: cavendo, ne ad eam siccitatem destilletur, ut *Crocus* comburatur, & empyreuma redoleat, & si quid phlegmatis adscenderit, abjice, reafundendo iterum prædictum spiritum destillatum, qui denuò post duarum digestionem destilletur sine phlegmate, & hujus affusio, digestio, & destillatio quartâ vice iteretur, & sic cum spiritu æthereo ascendet.

Sal Croci volat.

Sal Croci volatile, quæ juncta, beneque clausa servantur. Jam & bonam quantitatem *Croci Austriaci* in umbra, vel leni calore siccati,

cati, imponendo vasi terreo aut cupreo ad descensum proprio, & s. a. ultimo igne violentissimo donec comburatur, destilla $\circ\circ$, quod aquæ fœtidæ, & empyreuma redolenti junctum per infundibulum separabis, & amplius cum paucis vitriolo ad rubedinem calcinato per retortam ter aut quater mutato in singulis rectificationibus vitriolo purificabis, donec empyreuma depoluerit oleum, quod novis & recent. *Croci* staminibus affunde, postquam per dies aliquot insolata steterint, exprimatur, novisque staminibus affundatur, insoletur, & exprimatur, & hoc ter vel quater reitera, donec $\circ\circ$ fragrantissimum *Croci* odorem nanciscatur, id ipsum, postea cum spiritu æthereo sale *Croci* volatili imprægnato connecte, ultimoq; sal fixum ex cineribus post olei destillationem relictis (quod in pauca quantitate accipitur) post multoties reiteratas solutiones, calcinationes, filtrationes, & evaporationes ab omnibus recrementis liberum, candidum, & purum, adde, & aliquandiu circulando in phio-
 lis optimè clausis fiat Arcanum, seu quinta essentia *Croci*.

Sal fixum

Homunculum vegetabilem ex Croco sequentem proponit Joan. Tilemannus in ap-
 pend. de mat. med. f. 300.

*Homun-
 culus ve-
 tabilis.*

Rx. *Croci opt.* ℥viii.

Impone cucurbitæ vitreæ minutim concisum, affunde serum lactis filtratum, vel spiritum proprium, vel succum limonum destillat. ad eminentiam 2. vel 3. digitorum, digere per 12. dies & noctes, aut ultra, Tincturas misce, ex reliquiis sal extrahe, junc cum Tinctura in clausa phiola, coagula in pulverem, vel non. dosis ad ʒß.

Multas præterea *Crocus* compositiones nobilitat, adeò ut paucas Mynsichtianas & Zwelferianas invenias, quibus sese non immisceat.

Præprimis expetitur ad elixir proprietatis Paracelsi, cuique notissimum, quod Author ex *Croco*, myrrha, atque aloë, additis Spir. vini & Aëris præparat, ac ad omnes morbos tam calidos, quam frigidos extollit: confortat hoc sensus externos & internos, corroborat stomachum & intestina: medetur capitis affectibus & catarrhis, subvenit, hæcticis, & corpus exhilarat.

Hunc erroris in præparatione notat Helmontius, quod scilicet hoc medicamen per modum arboris vitæ non confecisset, quo modo spem vitæ longæ, & renovationes, repuerascentiam promittere potuisset.

Ipse verò dat arcanam ejus præparationem sequenti modo.

Rx. Aloës

Rx. Aloës lucid. myrrh. opt.

Croci opt. ana ʒj.

Si enim plus sumptis, frustra factum re-
peries, duo priora terantur accuratè, *Crocus*
verò, quia non teritur, nisi exsiccat, potius
conglobatur tundendo. Ponantur in vitro
capacissimo, & forti, sigilleturque liquato
collo vitri. Et destilletur moderato calo-
re, ne vas dissiliat, donec videris totam of-
fam in fundo coaluisse, & circulari oleum
clarum cum aqua in parietibus vitri. Tum
aperiatur collum vitri, & infunde ℥j. aqu.
cinam. & destilla per arenam madidam, cui
aqua bulliens sensim affundatur, donec non
amplius è rostro alembici quidquam stillet.

Et hoc medicamento tam quartanam,
quam continuam statim absolvi, adeo
quod, qui noctu sumptis sacrosanctum
Viaticum, & olei extremam unctionem, me
in prandio Convivam circa lectum habue-
rit. *Hæc Helmontius.*

*Admodum R. R. P. P. Ord. Min. S. Fran-
cisci de Paula in Vranau, loco altero Brunâ
lapide dissito, qui in indagandis naturæ se-
cretis per ignem hætenus multum desuda-
runt, sequentem præparationem genuinam
Paracelsi mentem magis attingere opinati
sunt.*

Rz. Menstrui nostri q. s.
myrrh. aloës hepat.

Croci ana ʒj. vel plus

in mortario bene clauio per tres menses dig-
gerantur, filtrentur, reliquum per retortam
pellatur.

Menstruum nostrum

fit ex vitriolo Gris, cujus Δ r. extrahitur lon-
gâ digestionem cum spiritu vini, digerendo,
& sæpius per retortam pellendo, usque dum
aromaticum odorem sumat, quod post sex-
tam vicem contingere solet. Nos eandem
hactenus cum spiritu Θ lis ad usum elabora-
vimus, illiusque efficaciam diversimodè,
maximè in ventriculi affectibus experti su-
mus.

*Encomi-
um salis.*

Est enim sal tanquam anima, ut habet,
Deodat. in panib. Hyg. l. i. c. 18. ac balsamus
naturæ, qui omnia alia virtute excellit, ne-
cessitate fit mirabilis, & gratâ redditur in-
nocentiâ venerandus. Si enim virtutem spe-
ctes? est ille omnis corruptionis profligator
acerrimus, salutaris, ac rediviva fragilitatis
Medicina, foecunditatis promotor; Cujus
virtutes potius admirandæ, quam nume-
randæ erunt: ceu qui tot gloriatur miraculis,
quot granis numerosâ prole donatur.

Concessit natura illum abundantissi-
mum, quippè pluribus tribuendum, & o-
mnibus

mnibus necessarium. In immensi Oceani
 sinu superfluum : in montibus abundantem :
 in fontibus largum : ubique perennem. Et
 necesse esset orbis machinam pessum ire,
 nisi salis ministerio solidaretur. Ostendunt
 quoque flumina, quæ continuo undoso simul
 ac impetuoso gressu nunc in solitudinibus er-
 rantia, modò in abditis latitudine immensa
 penè spatia dimentuntur, & in mare nixu
 præcipiti ruunt, non motûs gratiâ, ne tur-
 pi otio vitientur, sed ut salis admixtione, in
 se ipsis corrigantur, quod immoderatâ dul-
 cedinis licentiâ contraxerunt.

Salus profectò in sale! Hoc ipsum testa-
 tur scriptura : hoc novit Ecclesia, quæ aqua-
 rum morbis salis admixtione subvenit, &
 continuâ traditione socii salis virtute ad a-
 quæ sanctificationem progreditur. Stat igi-
 tur aquas salis societate incorruptas servari,
 quibus cæteroquin labe infectis, aëreque vi-
 tiato terra sordesceret, & de sordida in fa-
 villam redacta vili torpore denegaret fru-
 ctus, alimenta subtraheret, & cohibitâ de-
 mum communi omnium generatione sublu-
 naris hæc nostra particula ruinæ proxima
 interiret. Ejus innocentiam si species? Eam
 solam beatam reperiēs : dum enim ignis im-
 piâ voracitate obvia consumit : aër otiosâ
 pugná cuncta prosternt : aqua rapidis cona-
 tibus

tibus aliena devastat: terra inopinatis motibus ordinata funditus evertit: gemmae adaptæ venenis, dolo doloribus ventrem, caput gemitibus fastidiunt: aurum gratis vulneribus mundum inficit universum: unica salis innocentia nescit lædere, nisi volentem.

Merito itaque cum propter eximiam suam virtutem & singularem necessitatem, tum incontaminatam innocentiam præ omnibus in pretio habendus: ubi terram pedibus calcamus, aquam immunditiis foedam reddimus: aërem violenter impellimus & expellimus, in ignem imponere spiritus, ubi panis canibus projicitur non datur, vinum potentissima Turcarum exhorret progenies, gemmae, aurum, & quidquid demum paucorum insania appreciatur, multorum sapientia vilipenditur: Sola verò salis nobilitas nec admittit, nec patitur opprobrium. Est namque sal in terra, quod Sol in Cælo: & ut inquit *Hermes: in sole & sale natura sunt omnia.*

Sed ad *Crocum* revertamur, qui neque in elixiere uterino Crollii abesse voluit: ipsum quippe ad varias uteri affectiones, suffocationes, & menstruorum vitia corrigenda, summè commendat Author.

Neque omisit in elixiere suo *Æris Mynsichtus*, quod in affectibus thoracis, & pulmonis

nis mira præstat. Pectus namque ab impu-
ritatibus & catarrhis mundificat, tussim
tam inveteratam quam recentem tollit,
phthificis, melancholicis suprâ rationem,
mæstis, cardiacis, &c. in genere subvenit,
lætitiâ adfert, valet quoque ad coarctatio-
nem anhelitûs antiquam, & asthma Chroni-
cum: insuper cor confortat, â putredine
præservat, vitam prolongat, & canitiem re-
tardat. *Armament. Chym. f. 271.*

Noluit etiam *Crocum* præterire in suo e-
lixire pectorali *Joann. Michaelis* illud *Me-*

Elixir pe-
torale
Michaelis.

℞. Herb. pulmon. ital.
gnaphal. mont. marrub.
hyssopi præssii, rorellæ.
scabios. fol. tussilag.
summit. scabios. ana Mj.

flor. helenii scabios. ana. piii. rad. enulæ tus-
silag. aristol. ☉. ireos florent. ana ℥j. myrrh.
rubr. el. mastich. el. *Croci or.* succi glycyrrh.
ana ℥j. cinam. cardamomi el. ana ℥ss. ben-
zoës opt. ℥i℥. styracis ℥ss. alypt. moschat. ℥ij.
sem. urticæ ℥iij. sem. nasturt. ℥ij. sacchar.
candi ℥iiij. irrorentur spir. *Æris*, infund. spir.
hyssopi vel helenii f. f. a. elixir.

His medica-mentis subjungendum venit
Oleum Croci tam coctum, insolatum, quam
destillatum.

Coctum

*Oleum
Croci co-
ctum*

Coctum descriptionis Mesue proponunt
Augustani fol. 318. quod :

℞. *Croci* ℥℥.

myrrh. el. ℥ij.

aceti q. s. ad macerationem diebus 5. car-
damom. ℥ii℥. olei ℥vii℥. *Crocum*, & myr-
rham diebus 5. macera, Sexto die adde car-
damomum, Septimâ die cum oleo coq. igne
lento ad acetî consumptionem. Hocce o-
leum nervos, ac uterum roborat, eorum do-
lorem sedat, convulsioni & uteri noxis con-
fert, durities dissipat, necnon corpori colo-
rem vivificum præstat.

*Aliud ole-
nm coctū
Croci ad
œdemato-
sos pedes.*

Aliud oleum *Croci* ad tumores œdemato-
sos & hydropicos pedum, sapius expertum,
sequens est.

℞: Ol. scorpionum s. ℥ij.

aq. arthemis. semperviv. ana ℥j.

Croci pulveri sat. ℥℥.

Coq. invicem ad aquæ consumt. & ut oleum
benè tingatur â *Croco* & imprægnetur, ca-
vendo ne *Crocus* comburatur, servetur ad u-
sum pro inunctione pedum, maxime verò
plantarum.

Oleum *Croci* per insolationem.

℞. *Stamin. Croci* q. pl.

*Oleum
Croci per
in solatio-
nem.*

inde oleo amygd. d. vitro apprimè clauso,
quod soli exponatur, retroque adaptato
speculo ab illius radiis repercentibus ex-
coqua-

coquatur, vitando de nocte lunæ radios: elapso triduo exprimatur diligentissimè, & novis staminibus imprægnetur atque ut supra procedatur, hocque cum novis staminibus tertio repetatur, & ad usum postea destinetur ceu insigne anodynum.

Oleum *Croci* destillatum, præter illud supra memoratum in *Croci arcano*, sic fieri potest.

*Oleum
Croci de-
stillatum.*

Rx. Croci q. pl.

asperge illum aquâ vitæ, & macera, demum destilla igne lento, & cum aquâ vitæ omninò jam detractâ oleum destillare cœperit, *Crocum* è cucurbita exemptum sacculo impone, diligenter filis obligato, & prælo ad id apto exprime, utrisque ferreis præli laminis benè calefactis; Sic expressum oleum destillare, rectificare, & circulare convenit, ut sincerum à crassiore materia separetur: fæces dein rursus digeri, seu putrificari possunt cum aqua vitæ prius separata, & denuò destillari. Et hic modus commodissimus, utilissimusque judicatur à *Ryffio Thesaur. evonym. f. 317.*

Alii sic procedunt:

Rx Croci Austriac. lbj.

Exsicca, & pulverisa mediocriter, add: Pri & Olisana ʒss. madefacta cum albumine ovi M. ut f. instar pulmenti, pone in cucurbita

curbitam, superfunde aquam tepidam, vel
potius aquam mellis (quâ dicunt fieri ole-
um pulcherrimum instar ☉lis) claude bene,
digere lento calore tribus diebus & noctibus,
tandem aperi, & alembico desuper lutato
per arenam gradatim destilla, & sic prodibit
oleum rubrum. *Conrad. Kunrath in medull.*
destillator. f. 333.

Alium olei *Croci* destillati conficiendi
modum literis communicavit 20. Decembr.
Anno 1669. Vratislaviâ ad me datis *Philipp.*
Jacobus Sachs à Lewenheim Phosphorus no-
ster, & Curiosorum Decus, cujus hæc est de-
scriptio:

Rx Croci or. ℥ss.

c. album. ovi f. instar pultis, add. ☉ Pri
ac ☉ gemmæ vlt. ana ℥ss. M. in aqua salsa ex
butyro resoluta, das es nicht zusammen gehe/
In B. M. digere, dein add: spir. vini ℥ij. de-
stillala lento igne.

Virtutes hujus olei, qui scire desiderat,
petat ex præcedente capite.

*Elæosac-
charum
Croci.*

Ex olei *Croci* rectificat. ℥ij. vel q. f. Sac-
chari alb. ℥ij. si oleum guttatim & successive
infund. ut in forma pulveris stare possit f. e-
læosaccharum, in affectibus pulmonum effi-
cacissimum.

Ex oleo *Croci*, saccharo canarino albo, &
amylo q. f. f. confectio minima sine anima

VOC2-

vocata, ejusdem virtutis, qua elæosaccharum.

Magisterium Croci arte pharmaceuticâ sic parari potest.

R. lixivii fortis beneque clari

ex ☉ ☿ r. c. aq. pluvial.

præparat. affunde

staminibus Croci in umbra siccat.

Et crassiusculè incis. q. pl. in vitro, stent in loco tepido, donec saturatè tinctura sit extracta, quod lixivium probè filtratum, & adhuc calidum cum affusione aquæ pluvialis calidæ, in qua alumen crudum dissolutum, sit, præcipita, optimeque postea edulcora, & ad usus serva.

Vinum Crocatum

Sequens in ictero secretum est:

R. Vini malvat. sextar. j.

vitell. ovor. No. 2.

Croci Austriac. 3j.

M. omnia simul. dosis dimidia pars eundo cubitum, & altera manè sumatur.

Acetum Crocatum qui desiderat:

R. Croci Austriac. 3j.

Incis. immitt. cucurbitæ vitreæ, superfund. aceti vini opt. ℥ij. servetur in digestionem loco calido per diem unum vel alterum, postea ex B. M. destilla imponendo proboscidi capitelli Croci Austriaci 3j.

D.

Nobi.

Magisterium Croci.

Vinum Crocatum.

Acetum Crocatum.

**Oxymel
crocatum**

Nobile hoc acetum ad oxymel, vel oxysaccharum pectorale conficiendum est aptissimum, si eidem mellis puri anatica proportio addatur, & in vitreo vase per simplicem compositionem ad debitam oxymellis consistentiam coquatur.

**Hydromel
Crocatus.**

Hydromel crocatum sic elaborari potest.

Rx. Aq. fontis ℥xxiiij. vel xxxij. mellis ℥ij. M.

Blando calore coq. spumam cochleari auferendo ad tertiæ vel quartæ partis consumptionem, donec nimirum ovum recens injectum non demergatur, sed supernatet, indendo sub finem decoctionis:

Croci in nodulo ligat. 3℔.

Tum transcoletur per M. H. ut crassior fax secernatur, fundatur in dolium, & in loco calido, vel retrò fornacem relinquatur per 4. vel 6. hebdomadas in fermentationis & depurationis gratiam, tandem in cellam reponatur. Hominibus pituitosis, asthmaticis utile.

**Syrupus
Crocatus.**

Syrupus *florum Croci* ad hydropem tam humidum quàm siccum, ut etiam ad affectus lienis & erysipelatem secretissimus.

Rx. Flor. *Crocirec. s. flamin.* q. pl.

Contund. in mortario marmoreo, affundendo calidè aq. arthemis. flor. pæon. acacia,

ciæ. meliss. ana q. s. ut aliquantum emineant
super flores, stent infusa vase clauso per hor.
48. bis quotidie movendo, dein exprimantur
relictis prioribus floribus, & reassumptis
totidem novis ac recent. f. infusio & colatura,
quæ secundo & tertio repetenda, postea
Hanc colaturam, & cum saccharo clarifi-
cat. q. s. f. syrupus justæ consistentiæ.

Qui syrupum hunc ad modum dexterrimi
Zwelferi juxta *animadv. in Pharmacop. August.*
præparare vellet, illi non contraria
bimur.

Nos eundem, ad modum præcedentem
paratum magno cum successu ad prænomi-
natos affectus exhibitum vidimus.

Ecclegma, seu looch Crocatum habet
Mynsichtus armament. Chymic. f. 15. f. m. 252. Ecclegma
ad destillationes calidas, acres, tenues, ac sal- *Crocatum*
sas à capite in thoracem, & asperam arte-
riam delabentes, tussim, sitim, somnum con-
ciliandum, caloris incendium mitigandum,
spiritus corroborandos, & calorem nati-
vum conservandum aptissimum, in acutissi-
mis doloribus, maxime colico, nephritico,
pleuritico, arthritico summe proficuum: ad
sanguinis excretionem & menstruum ni-
miam evacuationem, nec non febres arden-
tes, alvi profluvium, & dysenterias ab acri
& biliosa materia ortum ducentes etiam
conducibile. Dosis ʒj. ad ʒii, iij. & ʒʒ.

*Electuari-
um Croca-
tum.*

Electuariorum de ovo ex *Croco* varia ex-
istunt descriptiones, adeò ut nec rudis sit,
seplasiarius, (ut loquitur *Renodæus* l. 3. *com-
ment. f. 211.*) qui non gloriatur optimam illius
descriptionem tenere.

Illud describit *Joann. Bokel. tr. de pest. c. 21.
f. 185. Swencfeld. Theriotroph. Siles. f. 273.
Tabernemont. Sennert. append. de febr. p. 640.
Michael Döringius not. ad Willich. de pest. f.
171. & seqq. Plater. Prax. T. 2. f. 185. Quercet.
Pharmacop. restit. c. 22.*

Renodæus l. 3. c. x. f. 210. sequens habet.

℞ *Croci* ʒiʒ. aut ʒij.

Include cum vitello in ovi putamine alte-
râ tantum parte per quam educum est albu-
men aperto, & postea alio putamine, aut pa-
sta occluso, dein assentur in clibano, ablata
è testa materiâ tenuissimè pulveretur: cui
adde diptamn. tormentill. ana ʒij. c. c. nuc.
vomica ana ʒj. angel. Zedoar gran. juniper.
helenii ana ʒiʒ. cinam. macis ana ʒiʒ. cam-
phor. ʒj. theriacæ ʒiij. M. omnia contunde
fortiter & adde syr. limon. q. s. f. electuari-
um in peste commendatissimum.

Addo aliud *Electuarium Crocatum* cele-
bre in frigidis pectoris affectibus, quod:

℞ *Cassia* fistul. condit. ʒiʒ.

Magister. Croci ʒʒ.

elæosacchar. ejusdem gr. vj.

C. Hy.

C. Hydromel. crocato q. f. f. eleſtuarium.

Conſerva florum Croci paratur ex floribus *Conſerva*
 minutiffimè incifis, addito ſaccharo albiff. *flor. Croci.*
 duplici ad flores pondere, qui vafe benè
 clauſo ſoli exponantur, & ſubindè agitentur.

Pilulas Emanuelis decantatiſſimas in-
 greditur *Crocus*, quæ ad memoriam corro- *Pilula*
 borandam, vitales ſpiritus exhilarandos, co- *Crocate*
 licam, & peſtem &c. ſunt efficaciſſimæ, qua-
 rum hæc eſt deſcriptio:

℞ aloës hepat. ʒj.

myrrh. rubr. gr. ij.

Croci Auſtriac. gr. j.

mithrid. Damocr. gr. ij.

C. vino generoſo f. maſſa, formentur pi-
 lulæ inſtar piperis albi. Doſis 12. 14. vel 15.

Alias pilulas pro corroboratione partium
 nobilium ſequentes deſcribit *Fabric. Hilda-*
nus obſervat. Chirurg. cent. 6. f. 530.

℞ aloës ſuccoterin. puriſſ. ʒiij.

rhab. el. ʒv.

myrrh. *Croci* ana ʒiij.

cremor. ꝑri ʒß. confect. alkerm. ʒj.

o. anifi cinam. ana ʒß.

M. f. ſ. a. maſſa *C.* ſ. q. extr. ſcördii.

Virtus harum pilularum varia eſt, & mul-
 tiplex: nam partes principes ſingulas mirifi-
 cè corroborant, ventrem leniter purgant,
 pituitam craſſam, ac viſcidam educunt è ca-

pite reliquisq; partibus, putredini resistunt,
& balsamo euidam, quo multorum morbo-
rum insultus eludere, atq; elidere possumus,
jure merito comparantur.

*Trochisci
Crocati.*

Trochiscos de *Croca Nicolai* recensent
Augustani f. 202.

Hi lienis & hepatis obstructions aperi-
unt, flatus dissipant, humorum putredinem
arcent, ac cordi vires addunt. In asthma-
sumum arcanum sunt sequentes moschar-
dini:

*Moschar-
dini Cro-
cati.*

℞ *Croci* ℥j.

moschi 3℔.

C. s. q. sacchari & gummi tragacanth. in
aq. decoct. rad. ireos dissolut. f. trochisci,
seu moschardini.

*Rotula
Crocata.*

Pro rotulis Crocatis:

℞ *Extr. Croci* s. ℥j.

ol. still. ejusdem gt. v.

Sacchar. albiss. in decoct. rad. ireos flor.
ex aq. farfaræ fact. & clarificat. dissolut. f. c.
vel sine moscho rotulæ.

*Morsuli
Crocati.*

Pro morsulis Crocatis:

℞ Rad. enulæ condit. 3℔.

cort. aurant. condit. 3ij.

Incis. coq. unâ atque alterâ ebullitione in
aq. pectorali q. s. in decocto colato dissolv.
sacchar. albiss. 1℔ss. ac denuò coq. ad confi-
stentiam tabulati, cui remoto ab igne add.

cort.

cort. aurant. condit. & minutim incis. ʒʒ.
 arcani, seu quinta essent. Croci ʒj. f. c. vel sine
 moscho morsuli.

Pro Enemate :

℞ Aq. pluvialis circa solstitium
 vernale collecta. ℥j.

Injiciatur per se sola ubi alvus tantum sti-
 mulanda : ubi verò in colica dolor simul se-
 dandus, aliquantisper Croco tincta f. clyster.

Sed quæres? quomodo aqua pluvialis cir-
 ca solstitium vernale collecta alvuducam
 possideat virtutem? Conjiendum id ipsum
 arbitror in ʒriale salsum & nitrosum ab ex-
 halatione humida conflatum, quod tunc diu
 sepultum à Sole plurimum activatur, è con-
 trà subsequente calidiore tempore pluri-
 mum discutitur.

Unguenti Crocini, ut & Crocomagmatis
 variæ existunt descriptiones, de quibus Joh.
 Baubin. in Hist. plant. Univers. f. 640. Minde-
 rer. in Aloedar. Maracost. f. 23. 24. & seqq.

Crocomagma optimum est odoratum,
 modicè myrrham olens, grave, nigrum, ligni
 expers, subamarum, quod madefactum Cro-
 ci colorem reddit, gustatumque vehementer
 dentes ac linguam inficit, multis durans an-
 nis, quale est, quod à Syria defertur.

Habet suas virtutes ad delenda, quæ cali-
 gini oculorum obversantur, urinam cit, ca-
 lesfacit,

Enema
 Crocatum

Vis alvi-
 duca aque
 pluvialis
 circa sol-
 stitium
 vernale
 collecta
 unde?

Croco-
 magma.

lescit, concoquit, & emollit, vires *Croci* proportionem quādamtenus repræsentat, quādoquidem plurimam *Croci* partem sibi *Crocomagma* vendicat *Dioscorid. de mat. med. c. 2. l. 1. f. 33.*

Unguentum Crocatum.

Potest & fieri unguentum in affectibus pectoris ab extra commendabile ex cæpa excavata, *Croco*, & thure repleta, invicem benè mixtis: ex communicatione *Nobiliss. & Excell. D. D. Sachsi à Lewenheimb.*

Aliud unguentum experientiā celebre describit *Polemannus de Myster. Artis Phil. f. 609.* quod dextrè præparatum magnam laudem, & utilitatem in derelictis Ægris nanciscitur, &:

℞ mellis benè depurat. ℥iiij.

Succi è fol. plantag. major. ℥xij. Oli dulcis ex cupro ℥ij. Coq. lento igne donec fiat spissum, ut unguentum, tunc add.

Croci opt. trit. ℥ss.

Mox tollendo ab igne & bene miscendo *Crocum*, ut incorporetur, f. unguentum.

Linimentum Crocatum

Nos linimentum *Crocatum* ad pedes oedematosos & hydropicos inungendos efficax sequens ponimus.

℞ bulbor. *Croci* rec. & succul. contusor. ℥j.

♂ scorpionum s. ℥ij.

aq. arthemis. semperviv. ana ℥ij.

Coq.

Coq. invicem ad aquæ consumptionem;
f. linimentum.

Emplastrum Oxycroceum insertum est *Empla*
Pharmacop. Augustanæ f. 384. quod ad ossi- *strum*
um fracturas, nervorum dolores, & absces- *Crocatur*
sum inveteratorum duritiem idoneum,
emplasticum quoque & gignendo callo ha-
bile.

Hic quoque non prætereundum videtur
emplastrum de galbano Crocatum *Mynsich-*
ti Armament. Chym. S. 34. f. m. 811. Quod ex-
pertissimum & celeberrimum habet ad e-
molliendos & resolvendos tumores duros,
scirrhosos, & strumosos, atque ad sedandos
dolores scapularum, pectoris, mammarum,
ventriculi, hepatis, lienis, renum, ac uteri si-
ve à flatu, humoribus crudis, aut intemperie
frigida excitatos.

Ingreditur quoque *oleum de Croco* Empla-
strum de ranis à *Joann. Vigonio* descriptum.

Cujus usum, præter nodos gallicos, ad ca-
pitis dolorem efficacissimum deprædicat *D.*
D. Joann. Michaelis Practicus ille quondam
famigeratissimus.

Nec est, ut te terreat ingrediens mercuri-
us, extrahit enim ille peccantes humiditates,
ut sæpius præfatus *D. D.* probavit.

Potest & fieri frontale ex *Croco*, & ad in- *frontale*
star coronæ applicari, ad somnum provo- *crocatur*
candum aptissimum.

*Sief Cro-
catum.*

Sief de *Croco* dictum *D. Turqueti Medici*
Galli tale est :

Rz Sarcocoll. lacte nutrit.
gummi arab. ana 3vj.
ceruss. Venet. in porphyritide
cum aq. ros. diutissimè trit. &
in pastil os redact. 3ij.
Croci, opii depurat. ana 3ß.
camphor. 3j.

Extrahatur tinctura *Croci* in f. q. aq. ros.
in ea dissolve opium, atque his excipe gum-
mata subtilissimè trita, redactis in mucila-
ginem omnibus, cum iis teratur in marmo-
re cerussa, & ducantur simul ad siccitatem
usque : pulveri adde camphoram, & etiam
in f. q. sem. psyllii & cydon. extrah. C. aq. so-
lani f. Sief. dissolve in aq. refriger. ad dolores
& inflammationes oculorum. Dosis ʒj. pro
3j. aquæ.

*suffumigi-
gium Cro-
catum.*

Ex *Croco* fit suffumigium, maximè profi-
cium pro erysipellate, præmissâ illinitione
expulvere *Croci*, salivâ hominis jejuni di-
stemperato, sequenti modo :

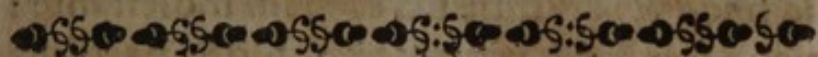
Rz Croci
flor. papaver. rhæad.
oliban. succini ana 3ij.
sangvin. Dracon. 3ß.

M. f. pulvis grossus pro suffumigio.
Quid in podagra, & erysipellate, præmis-
sis ta-

sis tamen præmittendis, valeat *pannus Cro-*
catus Mynsichti, si is affecto loco, prius tamen
 sapone Veneto inuncto, imponatur, consula-
 tur ejus *Armamentarium Chymic. f. m. 525.*

*Pannus
Crocatus*

Et hoc de usu præparationis *Croci*, ejusq;
 viribus in genere; superest ut ad magis spe-
 cialem illius usum descendamus, quatenus
 is omnibus penè humani corporis affectis
 partibus præpollenti sua facultate subvenit,
 exordientes à morbis cerebri.

CAPUT IIX.

De

Morbis cerebri.

I.

Cephalalgia, seu dolor capitis.

Sicuti tranquillum caput, quasi vertex
 est quispiam montis, qui clementiorem
 Cæli auram, puros solis radios, lym-
 pidas fontium scaturigines &c. nactus
 est; ita è contra doloribus vexatum, aut
 quoquo modo perturbatum forum est ple-
 num tumultu, ubi multus est euntium, & red-
 euntium.

*Dolor ca-
pitis quid?*

euntium clamor, camelorum, ac asinorum
fremitus, argentariorum & arariorum u-
trinque eudentium strepitus. Chrysostom.
de ment. irat. & tranquill. Est namque
dolor capitis tristis sensatio, facta à continui
solutione in partibus membranosis ipsius
cerebri, à pituita, bile, melancholia, serosi-
tatibus, flatibus, plethora: vel secundum
Neotericos à succo nervoso depravato, quo
nervi & membranæ irrigantur, acredine, sal-
sedine, vel crassitie suâ easdem molestante:
vel à spiritu alterato & corrupto in partibus
continuis solutis: in febribus à sanguine ef-
fervescente, circulationem suam (quæ à ca-
pite nonnihil oblique vergit) in membra-
nis cerebri remorante, easque distendente,
ortum ducens.

Quapropter ubi pituita, vel secundum
Neotericos succus nervosus crassior pecca-
verit, ad causam evacuandam, cerebrum-
que corroborandum, ac dolorem demul-
cendum sequentes pilulæ Excell. Viro, D.
Matth. Franc. Hertod. P. M. sunt specificæ
& expertæ:

*Pilulæ spe-
cificæ.*

Rx. Pil. aloëphangin. Myns. ℥j.

M. P. cochiar. de ammon.

maracost. Minder.

(hæc descriptio duplicatè à *Croco* nobilita-
tur, videlicet, ubi ille pilulas aloëticas Myn-
sichti,

fichti, & Marocostinas Mindereri ingredi-
tur, cujus virtutes Author in *suo aloetario*
c. 4. f. 30. Sic prosequitur. Crocus hu-
mores citra motum & agitationem rectifi-
cat, & complanat, nihil quidquam inflam-
mans, spiritus interim puros ac lucidos red-
dit, infirmos eosdem reficit, deficientes re-
stituit, ablatos regenerat, à quo cordi & pe-
ctori familiaris opitulatio, massæ verò san-
guineæ depuratio, ac humorum æqualitas
ad sanitatis symmetriam plurimum faciens)
ana ʒj.

extr. hellebor. nigr. cathol.

panchymagog. ana ʒss.

Scammon. gr. vj.

Magister. Succini ʒj.

C. essent. ambræ f. pilulæ pisi minoris magni-
tudine: quibus in fine add:

Ol. succin.

tinctur ʒnæ. ana gt. iij.

M. pro 3. dosibus.

Post quarum usum linimento Zechii (quod
præter alia quoque *Crocus* ingreditur) frons
illiniri poterit: quo solo capitis internos &
externos dolores diuturnos vel etiam contu-
macissimos, repurgatis primis viis publicis,
persæpè sanavit. Ejus descriptionem tradit
consil. tertio.

Vel

Vel

℞. Balsam de peru ʒiij.

extr. Croci ʒß. M.

Sgr. Haubtschmerz stillender Balsam. In dolore capitis à bile, vel sanguine, secundum Neotericos verò à succo nervoso depravato acri pendente, præmissis præmittendis, scilicet Venæsectione, & purgatione leniore, ab extra sequens frontale dolorem sedans & somnum concilians fronti appositum, laudem merebitur:

℞. Sem. papav. alb.

hyoscyami ana ʒß.

amygd. amar.

nucleor. persicor. ana ʒij.

Aq. lactuc. acetos. nymph. ana ʒiij. aceti
ros. ʒj. opii ʒj. Croci ʒß. M.

Vel

℞. Aq. ros. ʒj. flor. sambuci

fanicul. ana ʒß.

albumin. ovor. No. i.

Croci ʒß. M.

applicetur fronti & temporibus. *Horstius de
tuend. sanit. l. 2. c. 1. f. 194.*

Præter hæc unguentum Langii alabastrinum cum succo Verbenæ & Croco multum proderit *Vid. Hieram picram Nobiliss. Præsidis nostri f. 81.*

Alii parant unguentum ex vitello ovi regentis,

centis, & sub cineribus cocti, admixtis *Croci staminibus*, & oleo rosar. Quod temporibus cum charta cærulea applicant felici cum successu: *ex communicatione Excell. D. D. Sebast. Georg. Junii Vienna Practici Col lege nostri suavissimi.*

Vel

Rx. Conserv. ros. rubr.

unguent. popul. alabastrin. ana *℥iij.*

ol. nuc. moschat. *℥℔.*

Croci *℥j.* M.

& excipiatur stupa,

Vel

Rx. flor. sambuc. exsiccat.

nymph. ros. rubr.

hordei mund. ana *℥℔.*

succin. alb. *℥iij.*

Croci *℥j.*

camphor. opii tebaic. ana *℥℔.*

f. pulvis subtilissimus, add:

ol. nymph.

amygd. amar. ana *℥vj.*

aceti sambuc. aq. ros. opt. ana q. s.

Coq. in forma cataplasmati: applicetur fronti ad dolores capitis cum æstu, delirio, & vigiliis. *Angel. Sala tr. de peste.*

Puerperæ ad curandum & præcavendum capitis dolorem frontalia inuncta aquâ rosar. *Croco*, & camphora, iisque imprægnata, de-

ta, denuoq̄ue exsiccata fronti obligant. In
hemicrania antiqua *Rodoricus à Fonseca con-*
sult. med. f. 368. Sequens proponit, quod:

℞. Myrrh. *Croci.*

euphorb. ana gr. iij.

Contund. M. C. ovi albumine, alligetur
fronti & temporibus.

Vel

℞. Scammon. 3j.

myrrh. costi ana 3ij.

Croci 3j.

succi agrestæ 3i℥. opii gr. iiij.

Omnia diligenter cum gutt. aliquot aceti a-
cerr. & vini alb. & cum album. ovi f. cata-
plasma. *Zaccutus Lusitanus Pharmacop. f. 85.*
In inveteratis & desperatis capitis doloribus
cataplasma *Kyperus in suo Colleg. M. S. S. di-*
ctavit, quod semper voto respondet, &

℞. *Croci*, opii ana part. aq.

v. g. 3j. contunde simul

in mortario, & M. adde.

vitell. ovor. aliquot v. g. No. viij.

Illa sic commixta cum spiritu vini 3j. revo-
centur in cataplasmatidis formam: vel quia

agré adhæret loco vitell. ovor. suma-

tur cera liquefacta & terebin-

thina.

Paralysis.

Quam infirma sit compago mortalis domicilii, Paralytici exemplo sunt, quibus solidi artus nutant & manus communia multarum actionum instrumenta viribus suis destituuntur, nec ipsis pedibus, qui ad corpus firmandum obtigerant, fidere concessum est. Non aliter, ac in edificio periculosissimum est illud vitium, quod fundamentis insidet. Cetera enim utcumque corrigas, hoc ruinam trahit, quo instanti quid est reliquum, nisi ut quam primum ex fatiscienti migretur hospitio. *Petrarch. de agrit. Tib. dial. XCV.* Est namque Paralysis motus & sensus, aut utriusque in una, aut pluribus partibus abolitio, ob denegatum spirituum animalium in nervos influxum à crassis, viscosis, vel glacialibus, aut narcotico veneno infectis humoribus, vel vaporosa, crassa materia nervos obstruente, ortum ducens.

*Paralysis
quid?*

Cui præmissis præmittendis sequens balsamus mirabiliter succurrit:

✱ Baccar. lauri, castor.

Croci Orient.

euphorb. ana ʒij.

Garyophyll. macis ana ʒʒ. mastich.
E myrrh.

myrrh. Styrac. liquid. ana ʒvj. fuccin. alb.
gummi elemi, galbani ana ʒʒ ʒʒ. lumbr. terr.
recent. No. XXII. terebinthi. cypr. ʒʒ. spir.
vini ʒv. destill. s. a. & f. balsamus poly-
chrestus.

Neque prætereundus est silentio singula-
ris ille liquor, à *Mesue* inventus, ad omnes
nervorum affectus, vitalisque roboris defe-
ctiones, ubi eo spina dorsi, nervorumque
principium illinitur, fracta, collisa, mori-
bundaque membra recreantur ac penè reviv-
iscunt, cuius hæc est descriptio:

ʒe. Myrrh. aloës hepat.

sanguin. dracon. thuris.

mumiæ veræ, , opopan. bdelli

spicæ nardi, carpobalsam.

Croci, mastich. gummi arab.

Storac. liquid. Styrac. rubr. ana ʒiiʒ.
inosch. ʒʒ. terebinth. ad pondus omnium,
contrita illa, simulque omnia mista vapora-
torio vitreo includuntur, indeque liquor de-
stillatione elicitur.

Huic liquori in destillatione addit Herb.
paralyseos *Mij. Joann. Stockerus in empirica*
l. 1. c. 6. f. 4.

Aliud medicamentum paralyticum, in
quo *Crocus* non ultimum tenet locum, de-
scribit *Philip. Grylingius Prax. Med. l. 1. f. 53.*
cui docti Viri multum tribuunt.

Vel

Vel

℞. Baccar. lauri, acori,

Cupress. styrac. calamith. ana ʒiʒ.

Rosar. aloës, mastich. myrrh. bdellii, am-
 moniaci, alumin. ana ʒvj. cardamom. aneth.
 balauft. spicæ ana ʒiiij. castor. *Croci* ana ʒij.
 terantur terenda, & cera, nardinoque oleo
 excepta formentur in emplastrum, admo-
 vendum collisis partibus, unde solutionis
 origo. *Feyneus Pract. Med. de morb. capit. c. 6.*
fol. 159.

Ad linguam resolutam:

℞. nuc. moschat. pulver. ʒj.

Pyrethri pulver. lign. Sassafr. ana ʒj.

Croci ʒʒ.

c. Oxymelit. f. pilulæ No. viij. quarum una
 ore assidue contineatur, huc illucque ducatur.
Zecchi in consult med. f. 720.

Vel

℞. Sanguin. turturis ʒvj.

spir. lavendul. ceras. nigr.

primul. veris ana ʒiʒ.

Croci

essent. pyrethri c. spir. Sassafr.

factæ ana ʒj. M.

Sgr. Mixtur ein halb löffel voll darvon auff
 der Zungen zuhalten.

Quæri posset? num sal mirabile, quod
 proponit Glauberus *Miracul. mund. par. 2.*

e. de usu salis & aquas quascunque pluviales vel destillatas, imò fontem salientis aquæ obturat, etiam vinum, & acetum, cerevisiam, mel, &c. in glaciei æmulam soliditatem compingit, ipsum quoque paralyfim inducere possit?

Secundò, an fortè *Nobiliss. Bilsius* beneficio similis salis, aut verò dexterrimâ cognitione circuli sanguinis, ejusque ab una parte in aliam propulsione canes sine profusione sanguinis secuerit? quod cujusque judicio ponderandum relinquitur.

III.

Vertigo.

Quemadmodum aër, qui horis matutinis nebulam absorbet præcociter, à prandio ingentem futuram pluviam denunciat. Ita vertigo, maximè si gravior & diuturnior sit, apoplexiæ prodromus esse solet. teste Galeno 2. Aphor. 17. & 23.

*Vertigo
quid?*

Est autem vertigo motus spirituum animalium inordinatus, quo omnia in gyrum verti putantur, ab impedita ob sanguinis crassitiem circulatione in arteriis cerebri in crassæ meningis ductu disseminatis: vel spiritibus flatulentis sylvestribus cum massa sanguinea in cerebrum elevatis, ortum ducens.

Ad

Ad debellandum, & radicitus evel-
lendum hunc affectum, sequentes pilulæ,
quæ simul sensus & caput confortant, specifi-
cæ sunt:

Rx. Agaric. el. ʒij.

troch. alhandal. ʒiʒ.

myrob. chebul. ʒj. gummi serapin. rad. Hel-
lebor. nigr præpar. ana ʒʒ. rad. asari, doro-
nici veri ana gr. xv. nuc. moschat. cubebar.
garyophyll. Xyloaloës mastich. ana ʒʒ. car-
damomi, *Croci*, spicæ sem. majoran. rutæ,
pæon. sesel. zingib. ana gr. xv. sal. gemmæ,
nitri ana gr. V. aloës hepat. ad pondus du-
plex C. benedict. laxat. f. pilulæ. dosis ʒij. ad
ʒj. in frequenti usu ʒj.

Præterea huic affectui strenuè succurrit
pulvis *Grylingii Croco* insignitus, qui:

Rx. Cinnabar. nativ.

corall. rubr. præp.

perlar. præp. ana ʒij.

Croci or. ʒj

stercor. pavon. præpar. ʒj.

fol. auri No. vi. reduc in alkool super mar-
mor. dosis ʒʒ. vel ʒj. c. aq. lil. convall. vel
potius aqua cherefollii, quæ hoc in affe-

ctu, ut & omnia ex cherefolio con-

cinnata, habentur pro

specifico.

Epilepsia.

Terribilia super omnia sunt terræ motus, hiatus, incendia, diluvia, fulmina: *ita Eustr. 3. mor.* dum enim terra tremit, quis non tremiscit? ubi contra terræ motus nullæ sunt latebræ, nulla fuga, quis enim extra terram fugiet? Terræ hiatus conspecti, quem non permovent? Incendiis quis non consternitur? ubi vivi cineres cinerem fleamus. Diluvii terribile nomen quis audit, & non stupet? Instans fulmen, tonitru dum, cæli mæsta facies prænunciat, quis non expavescit? ubi Pythagoras ipsum, minarum gratiâ iis, qui sunt in tartaro, ut timeant, fieri autumatus est.

*Epilepsia
quid?*

Qui analogiam inter microcosmum & macrocosmum considerat, clarè videt, quemadmodum in majori mundo ex violenta percussione exhalationis calidæ & siccæ ad latera nubis fit tonitru, atque ex iisdem exhalationibus fulgur, fulmen: ad eundem planè modum in minori mundo, aëreque microcosmi regione fieri Epilepsiam. Quæ est motus totius corporis, vel partis alicujus concussio non fixa, à sanguine copiosiore venas & arterias replente, circulationem impediante, ac expultricem irritante: vel à lym-

à lymphâ vitiata acredine suâ nervos velli-
cante & concutiente: aut à vaporibus acri-
bus acidis à cerebro vel inferioribus parti-
bus ab obstructione tartari mucilaginosi sa-
lino-nitrosis particulis imprægnati in osculis
arteriæ cæliacæ, vel ductu pancreatico stabu-
lantis, & ab effervescencia, dum sese invi-
cem tangunt, in cerebrum delatis: vel de-
nique à lumbricis intestina mordentibus, &
successivè totum membranosum & nervo-
sum genus in consensum trahentibus, ortum
ducens.

Nobile ad hunc affectum specificum tra-
didit *Quercetanus de affect. capit. c. 35.* cui
Crocus digne additur:

℞. Cinnab. miner. splendent. ʒ℥.

in alkool terantur super marmor: add:

Magister. perlar.

corall. ana ʒij.

Croci ʒj

fol. auri (*Rolfinc. in spec. meth. med. l. 7. c. 9.*
f. 626. ponit ceraunochrysi) gr. X.

M. f. pulvis.

Joann. Nevius ut videre est in *Epist. à Scholt-
zio collectis consil. 309.* Puerulis bimis, & ma-
joribus natu sequentem porrigit pulverem.
Croco honestatum.

℞. Rad. pæon. ʒj. serpentar. ʒ℥.

visc. q. justo tempore coll. ʒ℥.

E 4

Croci

Croci or. 3j.

Corall. rubr. 3ß

rad. diptamn. nostrat. lemin. ejusdem ana 3j. unicornu veri 3j. margarit. or. non perforat. 3ß. pulverisanda pulverisentur subtilissime M. & f. pulvis. dosis infanti quantitas unius pisi, vel 2. cum lacte nutricis: majoribus tripla quantitas c. aq. beton. flor. tilia, &c.

Alium pulverem epilepticum pro officinis describit Grylingius in Prax. Med. l. 1. part. 1. fol. 39. Qui nec Crocum dedignatur.

R. Rad. pæon. 3iß. ireos 3vj.

bistort. 3j.

Croci or. 3ß.

sacchar. albiss. 3viij. M.

Igr. Pulver vor die schwere Noth.

Nobis hic pulvis secretus est:

R. Fæcul. pæon.

gerla serpentar. ana gr. vij.

Magister. Croci gr. ij.

ol. buxi per descensum destillat.

gt. iij.

M. pro dosi: in tinctura pæonia, vel illius aqua, aut ex cerasis Sylvestribus destillata, exhibendus.

Reperitur & electuarium de pæonia ad epilepsiam celebre in empirica Stockeri f. 7. quod Crocus quoque exornat.

Pulvis Secretus in Epilepsia.

Lethargus.

Qui ultra Epimenidem dormiunt, mol-
lis, & feriatae vitae sunt, & ad nulla nego-
tia habiles: maximè verò ut inquit *Philipp.*
Besold. Segnities, somnus omnis lethargi-
cus marcor, & squalor ex amoris contu-
bernio eliminantur. Dormiverunt sanè et- *Seneca.*
iam multi, & obdormiverunt, & mors so-
mno continuata est.

Elucet hoc maximè in affectione lethar-
gica: quæ est inexpugnabilis dormiendi
necessitas cum febre, rerum oblivione, & *Lethargus*
ratiocinatione læsa, ob impeditum spiritu- *quid?*
um animalium transitum ab humoribus
crassioribus, narcoticis, vel (ut aliis pla-
cet) succo nervoso crassiore, ortum ducens.
In hac affectione, ut & aliis soporosis af-
fectibus, mire commendatur *Crocus à Frei-*
tagio auror. Med. f. 502. & seqq. Excellens
est sequens mixtura de tribus, quæ, præmis-
sis præmittendis, stagnantes in capite hu-
mores excrementitios potenter evincit, &
spiritus animales multiplicat:

℞. Essent. Croci.

castorei

tinctur. lunæ ana 3j.

M.

Mixtura

excellens

contra le-

thargum.

E

S

Dosis

Dosis gutt. 10. vel 12. in aq. lign. fassafr. vel
alia conveniente aqua.

VI.

Memoriæ læsio.

SI scientia perpetua comes est memoriæ,
& pars integralis prudentiæ, quia ad eam
requiritur experimentum multorum, ut ha-
bet *Philosophus 2. metaphys.* Et ut Poëta ve-
tus in sapientiam scripsit:

Ufus me genuit, mater peperit memoria.
Profectò sine memoria nemo sapiens, nemo
prudens dici poterit.

Sic *Claudius Cesar* stipes judicatus est, qui
cum *Messalinam* Uxorem calcato lecti geni-
alis fœdere in omnibus adulteriis volutam,
agro consilio per spiculatorem trucidari fe-
cisset, post unam vel alteram horam cænæ
accumbens, facti immemor, quid conjugii
esset, quæsiuit, quo minus ad mensam veni-
ret. *Sueton. de vita Cesar.*

*Memoria
læsio quid?*

Est autem memoriæ læsio rerum gestarum,
vel auditarum recordationis imminutio, vel
totalis abolitio, à conformatione mala ipsi-
us cerebri, vel ejusdem nimia humiditate,
percussione, senectute, aut morbis diutur-
nis cerebri, philtris, medicamentis narco-
ticis intrò sumptis, vel extrà incautè appli-
catis, vel denique crassiore diætâ spiritus
ani-

animales crassos, & fuliginosos reddente,
ortum ducens.

Commendat *Sennertus* sequentes ad me-
meriam pilulas, quæ caput simul roborant,
nec *Croco* destitutas voluit, & :

℞. Aloës, agaric. ana ʒij.

sal. gemmæ ʒ ʒ.

gariophyll. cinam. nuc. moschat. macis,
lign. aloës, thuris, mastich. myrrh. el. cube-
bar. *Croci*, absynth. baccar. lauri. baccar.
juniper. calam. aromat. ana ʒʒ. pulverisata
cum vino odorifero M. & f. massa pilularum.

Huic quoque mirabiliter succurrit aqua,
magnanimitatis *Laurenbergii* ab ipso sum-
mopere laudata, cui Author *Crocum* addere
non indignum judicavit. Ut & facile, & sin-
gulare remedium, quod describit *Zaccutus*
Lusitanus Prax. Hist. f. 219. & 220. in quo vir-
tus *Croci* sibi quoque gratiam comparavit.

Ab extra miris laudibus commendatur,
unguentum *Caroli Ducis Burgundiæ*, quod
mille florenorum pretio emptum perpetu-
am rerum memoriam efficere creditur, cujus
hæc est descriptio :

℞. Succi fol. meliss. basilic.

flor. myricæ lil.

primul. veris.

lavendul. rorismar.

borrag. genist. ana ʒij.

aq. vitæ

aq. vitæ nymph. ros. viol. ana ʒj. cubebar.
 cardamom. gran. paradyf. sandal. citrin.
 carpobalsam. ireos, *Croci or.* satur. pœon.
 thymi ana ʒß. Styrac. liquid. calamith. opo-
 panac. bdellii galban. gummi hæderæ, lada-
 ni ana ʒvj. rad. aristol. long. pœon. ol. tere-
 binth. nardin. costini juniperi laurin. ma-
 stich. de been, de spica ana ʒv. pulverisanda
 pulverisentur, & M. omnia, destill. per a-
 lembicum secundum gradus ignis, & aqua
 ac oleum separetur. Usus primis duobus
 mensibus hic esto: nares & aurium meatus
 quotidie magnitudine pisi illinantur: se-
 quentibus duobus mensibus tertio quoque
 die: aliis duobus mensibus bis in septimana:
 dein singulis septimanis semel: hinc 14. die-
 bus semel ut annus compleatur: tandem se-
 quentibus annis singulis bimestribus semel.

VII.

Incubus.

*An dentur
 Spectra.*

AD spectra refertur Incubus. Hæc ex-
 istere Epicurei riserunt, & pro figmen-
 tis, ludibriisque habuerunt, quibus Pueri, &
 imperiti, atque simplices homines terre-
 rentur: Inter quos & numerandi veniunt
 Saducæi, negantes existentiam Angelorum
 & spirituum. *vid. act. Apost. c. 23.*

Et quamvis plurimi timidi reperiantur,
 qui

qui dum equum in stabulo nocte intempesta
 terram pulsantem audiunt, illicò tremant &
 sudant, putantes in domo nescio quod spe-
 ctrum per noctis silentia divagari. Sic ubi
 teredo ligneum parietem erodit, se spiritum
 malleolo incudem leviter ferientem audivis-
 se alii narrant.

Econtra verò fortis & excelsi animi ho-
 mines, ceu sunt Scythæ gens bellicosa (â qui-
 bus Turcæ suam sumunt originem) nunquam
 spectris infestantur.

Nihilominus tamen horum existentiam,
 ubi subinde vim, aliquando mortem infe-
 runt, sequentia edocent.

Numerantur autem inter spectra Lares,
 Lemures, & Manes.

Gentiles enim teste *Augustino*, aliisque Pa-
 tribus, animas hominum dæmonas fieri pu-
 tarunt, & â bonis meritis hos Lares, â malis
 verò Lemures vocarunt. Ubi vero de meri-
 tis incerti essent, Manes indigitarunt.

Nonius Lemures, Larvas nocturnas & ter-
 rificationes imaginum & bestiarum no-
 minat: & sicut Lares boni, ita Lemures ma-
 li habiti sunt.

Alii Lemures pro Umbris tenent. Um-
 bras verò pro animabus mortuorum.

Manes deducunt â manè, quod est bonum:
 unde Dii Manes, quasi boni & prosperi.

Augu-

Augures tam superos, quam inferos Deos Manes dixerunt: quod per eos omnia manare putarent.

Alii Manes statim ab ipsa conceptione corporibus assignatos esse statuerunt, qui ne mortua quidem corpora deferant, consumptisque etiam corporibus sepulchra inhabitent. Quare ii, qui sepulchra demoliebantur, DEos Manes violare crediti sunt.

Hos manes alii Genios appellant, è quibus bonus & malus unus deputatus esset, unicuique proprius: bonus ut corroboraret spiritum hominis ad bonum: malus, ut præfideret carni & pruritui ejusdem: pugnetque custos bonus pro spiritu adversus hostem atque carnem: Homo autem inter hos concertantes medius, & relictus in manu consilii sui, cui vult, victoriam præstat.

Huc quoque pertinent Lamiae, phantasmata Dæmonum, quæ formosarum Mulierum specie assumptæ, pueros & Juvenes allectos devorant.

Quibus adjungitur Empusa spectrum, quod infelicibus se ingerit, multifariam formam mutat, & plurimum meridie sese ostendit. Diceloni ad terrorem incutiendum Græcis Hæcatae ab Hæcate Proserpina deduxerunt, ut quæ similia terriculamenta nocturna immitteret.

Neque

Neque mirum spectra hæc noctu sæpius
quàm interdiu apparere. Vocantur enim
in sacris Literis Principes tenebrarum, qui
lucem divini verbi refugiunt.

Omitto Telchinos, homines maleficos
scilicet afflatos spiritu, & furiosos. Item,
Panes, Faunos, Satyros, Silenos, Onocen-
tauros, Onoselos, Hippotauros, Sphinges,
Scillas, Harpias, Tritones, Nereides, &
Syrenes.

De illis nunc loquor Dæmonibus insulto-
ribus, qui Ephialtæ, & Hiphialtæ, Incubi &
Succubi appellantur.

E quorum numero Melusinam fuisse for-
tè non absurda est conjectura.

Sic scribit *Mirandola* de quodam 75. an-
norum, qui plus 40. annis concubuit Dæ-
moni in forma mulieris.

Item se unum novisse ait. qui plus 40. an-
nis pariter Dæmoni concubuit, & illum
Floram vocavit, de quo fufius, *Cardanus*.

In pago Smirtz sub dominio *Uratistai de*
Bernstain fæmina quædam Dæmonem Incu-
bum passa, horrendum enixa est monstrum:
prout hic casus jussu Senatûs Olomucensis
in Moravia Typo publico datus est. *Bodinus*
in sua *Dæmonomia* nominat *Joannam Harvi-*
lenam fæminam, quæ aliquoties Incubum
experta, ab eo interrogata fuit, num desi-

deret

deret imprægnari? Quam tamen quæstionem, an scilicet Dæmon semen humanum extra corpus ejaculatum, & assumptum iterum fecundare possit, ne Lectorem benevolum diutius detineam, lubens prætereo, & ad Incubum iterum revertor. Quos ut & alia phanthasmata jam supra recensita ex semine Adami procreata fuisse scribunt Hebræi centum illis & 30. annis, quibus ab uxore abstinuit, postquam Cain Fratrem interfecit.

Pro singulari remedio circulos septem, circa sepulchrum fieri iusserunt, ne cadaver intromittendum subeant, eoque ad nocendum utantur.

Plura in Veterum Medicorum libris, *Ætuario*, & *Alexandro* reperientur remedia, quibus ad similia spectra usi sunt.

*Incubus
quid?*

Isthac Dæmonis arte evenire nunc ostensum est: id ipsum tamen etiam naturaliter crebro accidere tota quasi confirmat Medicorum Schola, & definiunt, quod Incubus sit motus, vocis, & respirationis interceptio ob impeditum liberum spirituum animalium ad nervos influxum: vel ob ventriculum cibis & potu nimium repletum, & diaphragmatis motum impredientem: aut ob chylum per septum cordis & pulmonum vasa non satis expeditè in sinistrum cordis ventriculo

triculum, & ex hoc in totum corpus transi-
entem, ortum ducens.

Legitur in codice manuscripto Hippocra-
tis antidotus pro territis Lemuribus, & Dæ-
monio occupatis, Lunaticis cum spuma tau-
ri non parùm fortè profutura, quam etiam
Crocus subintrat, & :

Rx. Nuces cupressas No. 50.

caricar. ping. s. nucleis

passul. mund. ab arillis ana ℥xij.

ladani, styracis opt. myrrh. asphalti, bdellii,
rad. asphodel. rad. enulæ ana ℥vij. carda-
momi ℥v. sabinæ ℥iiij. fol. costi, spicæ, rosar.
baccar. juniper. ana ℥iiij. Schænanth. cas. len-
tisci. ana ℥ij. *Croci* cyperi lybistic. ana ℥i.
vini opt. & mellis q. s.

Nuces cupressi fractæ triduo macerentur
in vino optimo. Coq. lento igne ad vini con-
sumptionem aliquam, & cola. Tum in vini
℔ij. carnes tritas ficuum diu contere vino, &
additis mellis ℔xij. iterum coq. ad mellis
crassitudinem, & sacculo excola: tum add:
passulas & dactylorum carnem, & in mor-
tario diu contere. Hinc styracem, ladanum,
terebinth. cum modico melle diu terendo in
mortario M. ex quo pulveres conjunge se-
dulo, & vitro repone, dosis ℥ij. ℥iiij.

Nos sequentes pilulas, ubi Incubus à cau-
sa naturali oritur ab eodem præservare ex-
perimento didicimus:

F

Rx. A-

Rx. Aloës optim. ℥ij.
 theriac. Smaragdin. ℥ss.
extract. Croci gr. ij,
 C.tinctur. flor. pæon. f. pilulæ No. XXI. pro
 dosi.

VIII.

Catarrhus.

Nutriunt plerumque Respublicæ, & Prin-
 cipes improvidè serpentes in sinu, mu-
 res in pera, & ferrum porrigunt, à quo pe-
 reant.

*Catarrhus
 quid?*

Inter principes humani corporis partes
 cerebrum est: fovet illud persæpe copiosos
 humores excrementitios, donec iidem solu-
 tis tandem repagulis tanquam è Pandoræ ja-
 nuæ, aut altero equo Troiano ad producen-
 das Iliades morborum prodeant, & Archéo
 irritato ferrum porrigant, quo is multifarias
 idæas cudere, & imperium corporis nostrī
 invadere possit. Sed quis est homo, qui non
 sit expertus catarrhum? qui est humorum,
 pituitosorum, crassorum, vel acrium & te-
 nuium per foramina ossis cribriformis, &
 canalium quatuor lateralium membranosa-
 rum circa sellam equinam in subiectas partes
 defluxio: vel sanguinis frigidioris per pul-
 mones circulantis ejusdem particularum,
 viscosarum stagnatio, à quibus subinde fines
 arteriæ

arteriæ asperæ, qui pervii esse debent, obstruuntur, & suffocatio introducitur.

Ad humoris itaque pituitosi & viscosi a cerebro ad pulmones depluentis, vel in pulmonibus stagnantis præparationem, sequens hypromel summè proficuum est.

℞. Herb. serpill. iusto tempore collect.
tussilag. salvia
beton. hispidul.
scabios. ana Mj.
rad. helenii, tussilag. ireos florent. ana ʒj. aristol. ʒ. ʒvj. flor. scabios. beton. helenii. ana pii. mellis opt. despumat. ℥j. aq. q. s. Coq. in fine adde. Croci or. ʒiʒ. cardamom. cubeb. ana ʒj. colaturæ add. essent. lign. sassafras ʒiij, quæ est omnium catarrhorum alexiphar-
macum. M.

Pro incisione materiæ viscidæ insignis est sequens mixtura crocata, quæ :

℞. Oxymel. Crocat. nostri.
Syr. de prassio ana ʒvj. aq. hyssop. ʒij. fœnicul. beton. ana ʒj. elixir. pectoral. crocat. ʒj.
M.

Vel

℞. Ol. sacchari Crocat. compos. ʒiʒ.
spec. diacereos ʒiʒ.
facul. aronis ʒiʒ.

M. f. eclegma.

fig. Brust-öffnungs Saft.

F 2

De.

Descriptio olei sacchari Crocati compositi
hæc est.

*Oleum
sacchari
crocatum
compositum.*

℞. Pulver. sacchar. albiss. ter cum *ace-*
to Crocato irrorati, totiesque exsiccati ℥℔.
Huic affunde spir. vini ℥j. in quo per dies tres
macerata sint dactyl. s. nucleis, passular. ma-
jorum enucleat. ana ℥℔. rad. ireos flor. enu-
læ campan. ana ℥iij. *Croci Austriac.* 3j. In-
censo vini spiritu à speciebus prædictis dili-
genter colato, & deflagrato, oleo crasso re-
lictò add: *Spir. asthmat. Crocati* 3j. M.

℞. Spermat. Ceti 3ij.

Pulver. Croci 3℔.

M. f. pulvis.

fig. Pulver gegen den Stößfluss auff 4. mahle
in Hypop. wasser oder warm Bier zugeben.

Ad roborandum caput & exsiccandam inibi
materiam, vide pileolum, quem describit
Phil. Grylingius Pract. Med. l. 1. part. 2. f. 88.
qui *Crocum* recipit.

In catarrho tenui & falso *Sennertus ille
Medicorum Germanicorum Phœnix* hos orbi-
culos deprædicat:

℞. Capit. papav. No. vij.

filiquar. 3j. rad. glyzyrrh. 3v.

rad. ireos 3℔. passular. 3iij. Coq. l. a. in f. q.

a. ad tertias, in decocto colato dissolve:

sacchar. 3iij.

extr. glyzyrrh. 3j.

Croci

Vigi

Croci ℞.

f. l. a. orbiculi.

Clariff. Franc. dele bœ Sylvius in catarrho tenui & acri fam. lias has habet tabellas:

℞. Sem. hyoscyami

papav. alb. ana ʒ℞.

thuris alb. myrrh. rubr. ana ʒj.

Croci opt. ʒ℞.succ. glyzyrrh. inspissat. ʒj. altheæ ʒiij. gum.
tragacanth. in aq. ros. sol. ʒj. f. tabellæ in
ore subinde detinendæ.Ad suspendendam catarrhum *Ejusdem*
sequentes sunt pilulæ:

℞. Styrac. calamit.

succ. glyzyrrh. oliban.

myrrh. rubr. opii thebaic. ana ʒ℞.

Croci ʒj.C. f. Syr. de papaver. errat. f. massa pilula-
rum.Ab extra *Joann. Crato trium Cæsarum Ar-*
chiater meritissimus pro inunctione pectoris
tale præscripsit linimentum:

℞. Ol. amygd. d. ʒi℞.

pingued. anseris ʒj.

Croci ʒj. M.*Scholzius in consil. f. m. 62.*

IX.

Agripnia, seu vigiliæ.

Vigilantiæ, atque custodiæ Hieroglyphi-

F 3

cum

cum merito Leonis caput designarunt Ægyptiis, ceu quod solum ex animalibus recurvos ungues habentibus simul atque natum est, cernat. *Pier. vol. 6. l. 32. fol. 118.*

Idipsum confirmat *Andr. Alciatus* in suo emblemate. XV.

Est Leo, sed custos, oculis quia dormit apertis,

Templorum idcirco, ponitur ante fores.

Quam dotem ut Regi animalium natura largita est, ita maxime Principibus convenire dixit *Homerus Græcorum Honor.* Physicè tamen loquendo, Vigiliæ si modum, excedant, malum: *Hipp. aphor. 3. s. 2.* Triamque sunt, quæ corpus vehementer attenuant, ut bene *Ovidius* 1. art.

Attenuant juvenum vigilata corpora noctes,

Curaq, & immenso qui fit amore dolor.

*Agrypnia
quid?*

Et est Agrypnia sensûs communis, & exteriorum præter modum ac tempus constitutum solutio, exercitiumque, & durans energia, à turbatis, vel inquietis spiritibus animalibus, ob dolorem, vel suaviū evaporationum, aut intemperiei humidæ denegationem ortum ducens.

Hujus medela est *aqua Croci* ex floribus cum, vel sine staminibus destillata, duabus post cenam horis ad ℥iij. sumpta. *Matthioli. l. 1. c. 16. f. m. 78.*

vel

Vel potius:

℞. Amygd. d. excort. ʒij.

sem. 4. frig. mai. excort. ana ʒj.

C. aq. flor. Croci destillat. ʒiij.

f. l. a. emulsio, edulcoretur syr. de papavere
pro dosi.

Si fortior Agrypnia urgeat:

℞. Conserv. flor. Croci ʒij.

pulver. anodyn. confort. gr. X.

M.

sgr. Abend-zucker auff einmahl.

Nec minoris efficaciz sunt sequentes pi-
lulæ:

℞. Boli armen. spicæ nardi

myrrh. thuris ana ʒß.

opii, Croci ana ʒß.

C. syr. papav. f. pilulæ instar lupinorum.
dosis ʒj.

Nec laude suâ destituitur pulvis somnife-
rus *Danielis Angeli in ap. medicament. comp.*
f. 22. descriptus, qui:

℞. Sem. hyoscyami.

papav. alb.

Cort. mandragor. cassiæ lign. ana ʒij. squi-
nanth. ʒj. opii thebaic. spagyr. præp. ʒij ma-
ceris Croci opt. ana ʒj. sacchar. candi alb. ʒß.

M. f. pulvis. dosis ʒj. ʒij.

Ab extra corona ex floribus Croci concin-
nata, capitiq̃ue applicata vigilias arcet.

Vel admoveatur capiti hoc epithema in vigiliis à dolore capitis ortis laudatissimum.

Rx. Amygd. dulc.

nucl. juglandium ana ʒß.

Croci or. ʒj.

papav. alb. ʒj.

aq. rosar. Croci ana ʒiß. aceti vini ʒj. M. f. epithema.

Vel

Rx. ʘ nuc. moschat. expr. ʒij.

succin. flavi ʒj.

extr. Croci gr. vj.

camphor. gr. iij.

M. f balsamus. *Guerrier, Rolfinet. in consult.*

Vel

Rx. ʘ papav. express. ʒj.

Ol. nucl. perficor. express. ʒß.

extr. opii gr. iij, extr. Croci gr. v.

ʘ nuc. mosch. q. s. f. linimentum.

Vel

Rx. ʘ Viol. nymph.

unguent. popul. ana ʒij.

opii Croci ana gr. iij. M.

Quo inungantur tempora & nares.

Hocce remedio vidit *Wolffg. Gabelchovenus Patavii* uti clariss. & experientiss. quendam Medicum *Albertinum Bottonum*, quo & ipse frequentissimè honorem consequutus est. *Curat. & observat. Curat 5. f. 10.*

In

In extremis vigiliis ex *Barthol. Montagn.*
proponit tale unguentum *Stockerus in empy-*
rica l. 1. c. 7. f. 17.

℞. Ol. popul. ʒj. viol. ʒ℥.

hyoscyami

Cort. mandragor. ana ʒ℥.

Croci ʒ℥.

M. f. unguentum: quo inungantur tempo-
ra, nares, & pulsus brachiorum, ac plantæ
pedum.

Ubi cum febre maligna infestant vigiliæ:

℞. Unguent. alabastrin.

populeon. ana ʒvj.

Croci in aq. scordii dissolut. ʒj.

M. *Clariff. Thomas Bartholinus in cista Med.*
f. 491.

X.

Phrenitis.

Vulgus non facile regitur: ejusque tanta
petulantia, tantaque ferocia est, ut in
neminem magis insurgat, quam in illos,
quorum imperio parere debet.

Non aliter insano furore rapitur phreni-
ticus sine freno, ingratus, crudelis, & im-
modestus, inque Medicos & adstantes, quo-
rum potestati & obsequio committitur, non
rarò indignabundè debachatur. Norint
Medici ejusmodi sortis ægros cautè & cir-

cum spectè accedere: facta namque præterita, dant certa documenta futuris.

*Phrenitis
quid?*

Et est Phrenitis delirium perpetuum cum febre acuta, ab inflammatione ipsarum, membranarum cerebri, ob sanguinem calidum effervescentem ex arteriis majoribus in minores, ex minoribus ad minimas, & demum porositates membranæ tenuis cerebrum obvallantis effusum, ibique ex denegato perfusus in venas exitu crispitudines & nodos efficientem, ortum ducens. Præmissâ venæ sectione, quæ apprimè necessaria, & iis, quæ statim in principio repellant, sequentem *Grylingius* exhibet haustum:

℞. Laudan. opiat. gr. iij. vel 4.

aq. buglossi. ℥j.

Tinctur Croci.

Borrag. ana gt. vj.

essent. corall. gr. ij.

lapid. 5. pret. ana gr. j.

M. f. haustus.

Vel ubi de narcoticis timor est, ne iisdem lethargus procuretur:

℞. Aq. flor. Croci ℥ij.

anagallid.

nymph. ana ℥j.

Sem. 4. fr. mai. ana ℥ij. papav. alb. ℥iij. f. emulsio, cui add:

Syr. perlar. or. ℥iij.

Ol.

Ol. perlar. veri gt. vj.

M. pro una dosi.

Vel

Rx. Aq. flor. Croci ℥ij.

CrySTALL. miner. ℥ni gr. iiij.

Misce.

Ubi præ vigiliis jam quasi conclamatum est,
opiatas hæc cum Croco pilulas adhibet.

Zaccutus Lusitanus Prax. Histor. f. 680.

Rx. Opii gr. vj. Croci gr. v.

castor. gr. ij.

C. succo hyoscyam. f. pilulæ, quæ in jure
repositæ sæpe deglutiantur.

XI.

Mania.

Sicuti ferocissimi Tauri funiculo etiam te-
nuissimo dextro genu alligato mansueti
redduntur, probâ factâ à quodam Graculo
sub principatu Clement. VII. Romæ: ita li-
gato etiam sensu communi unico, eoque le-
vi medicamento, quod æstum ac furorem
vehementem temperet, atque demulceat,
maniaci per sæpè mitescunt, quieti, & tran-
quilli redduntur.

Est enim mania delirium sine febre cum *Mania*
furore & audacia, à spirituum animalium, *quid?*
fervida, ac quasi ignea dispositione, ob hu-
mores calidos, atrabilarios, vel philtrum,
ortum ducens.

Tota

Tota curationis spes, cum in sanguinis
missione, & vigiliis determinandis ut pluri-
mum consistat, ab intro proderit *aqua flo-
rum Croci* quotidie ad ℥ij. c. tinctur. lunæ
gt. vj. vel. vij. exhibita.

Ab extra medebitur sequens unguentum:

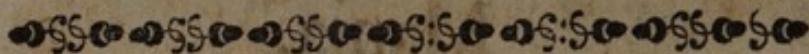
℞. Unguent. alabastrin. ℥℞.

populeon. ℥ij.

Opii gr. viij.

Croci ℥℞.

℞. stillat. aneth. chamomill. ana gt. ij. M. f.
unguentum. *Balthas. Timeus von gilden Klee*
l. 1. de affect. cap. f. 18.

CAPUT IX.

De

Morbis oculorum.

I.

Ophthalmia.

*Fastinatio
an detur?*

Fascinationem triplici modo fieri, visu,
voce, & contactu, communis est sen-
tentia: illam tamen, nisi per incanta-
tionem, seu veneficiam contingat, ple-
rique negant.

Re-

Recenset ejusmodi veneficia *Balthas. Timaeus*, von gülden Klee/ *cas. med. de morb. ex incantatione f. 327. & seqq.* aliique Practici. Sed quid in Ophthalmia statuendum, ubi Poëta canit:

*Dum spectant oculi laesos, leduntur & ipsi,
Multaq; corporibus transiione nocent.*

Anne & hic concurret fascinum? Extra dubium est, effluvia è corporibus emanare à sanis sana, à morbofis morbosa. Quis enim nescit vetulas teneros contaminare infantulos? menstruatæ maculare specula? homines pestilentiali febre correptos per vermiculosa effluvia alteri corpori adhærentia, eandem communicare? Contingit & hoc in Ophthalmia, ubi effluvia è oculo morbofo expirantia oculum sanum tangunt, quæ cum dissimilia sint, ob contrarietatem, unum alterum lædendo, inflammationem, in oculo inducunt.

Est enim Ophthalmia inflammatio tunicae adnatæ cum dolore, ardore, & rubore, à sanguine fervido serosiore venas & arterias adnatæ distendente, aut ab ictu, casu, contusione, vel fumo &c. ortum ducens. *Ophthalmia quid?*

In hoc affectu, præter venæsectionem, quæ utilissima, & à plurimis, maximè verò *Galeno de curand. rat.* summè decantata, est, ceu quæ solâ intra horam vehementissimas

mas oculorum inflammationes sustulit, ex
Croco hæc medicamenta commendamus.

℞. Mucilag. sem. psylli, cydon.
cum aq. ros. & papav. extr. ana ℥j.
album. ovor. conuassat. ℥ss.
camphor. *Croci* ana gr. vj.

M. f. collyrium in oculos instillandum, Sen-
nerfus.

Vel

℞. Aq. plantag. tormentill.
rosar. flor. cyani ana ℥ss.
album. ovor. No. j.
Croci, alumin. ana gr. v.

Sgr. Augenwasserle: est secretum *Timai*.
Ubi dolor urget.

℞. Medull. panis opt. trit. ℥j.
pomor. dulc. trit. ℥iij.
lactis muliebr. ℥j.
sacchari ℥ij. camphor. gr. xv.
Croci gr. v.

applicetur linteis duplicatis, etiam in oculo-
rum contusionibus & vulneribus.

Vel

℞. Pulp. Pomor. assat. ℥ss.
micæ panis alb. rec. ℥iij.
Croci pulverisat. ℥ss.
lactis muliebr. rec.
aq. rosar. ana part. æq.

M. f. cataplasma. *Diemerbroeck*.

℞. Mica

℞. Micæ panis similagin. ʒiij.

flor. chamomill.

melilot. ana ꝑj.

pomor. putrid. ʒij.

vitell. ovor. No. ij.

fem. fœnugræc. ʒj.

Croci ʒʒ.

Coq. ex lacte vaccino in forma cataplas-
matis. *Morellus de mat. med. f. m. 504.*

Vel

℞. Aq. glyzyrrh.

lact. muliebr. rec. ana ʒʒ.

Camphor. Croci ana ʒʒ.

M. f. collyrium. *Mæbius in anatomi. cam-
phora c. 15. f. 71.*

In summo dolore collyrium citrinum di-
ctum, sic fit:

℞. Tutie ustæ & in lacte

muliebri extinct. & lotæ ʒʒ.

cerussæ lot. ʒj.

gummi tragacanth. ʒj.

Croci ʒij. opii ʒʒ. aq. pluvial. q. s.

Ufus illius cum ovi albumine. *Felix Platerus
in Prax. Med. tom. 2. f. m. 274.*

In augmento medicamentum Hippocratis
l. 2. epid. sect. 5. ad fluxiones sistendas usur-
pari poterit.

Aquam inquit in caput ægri infundito, &
medicamentum hocce oculis applicato.

℞. Thu-

℞. Thuris ping. ceruss.
myrrh. ana ℥iij.
tutia, *Croci* ana ℥ij. gr. iiij.

lavetur cerussa & tutia, & f. collyrium: addito pauco vino in mortario exsiccetur ad solem, postea dissolvatur aliquid in lacte, vel sero, & guttatim oculis indatur.

In statu Ophthalmia, ubi humor non tam acris est, & lacrymae pauciores ex oculis prolabi conspiciuntur, adhibeantur ea, quae simul modicè discutiunt, v. g.

℞. Sarcocoll. nutrit. in lacte asinae ℥j.
Aloës succoter. ℥ij.

tutia prepar. ℥ss. *Croci* gr. v.
vel paulo plus
mucilag. sem. psyllii cydon.
extract. c. aq. rosar. ℥j.

M. f. collyrium; Cui cum utendum est, guttae aliquot *lactis* muliebris permisceri possunt. *Feuneus in Prax. Med.*

Ubi status præteriit:

℞. Sarcocoll. nutrit. ℥j

Aloës ℥j.
Croci ℥ss.

spica aut mosch. gr. v.
aq. euphrag. vel fœnicul.

vel sambuci ana ℥ij

M. f. collyrium, adjecta si lubet mucilag.
fœnugrac. ℥j. Sed antea foveantur oculi decocto

cocto fœnugræci ex aq. ros. aut vino albo.
Feyneus Pract. Med. f. 209.

Circa declinationis principium, ubi dige-
 rere oportet, præstabit id pulvis citrinus ex
 sarcocolla Rhazis, qui:

℞. Sarcocoll. ʒv.

aloës *Croci* ana ʒj.

myrrh. ʒß. lycii ʒj.

terantur subtilissimè in cote.

In declinatione, ubi fluxus & dolores mi-
 tescere ceperint, pro reliquiis discutiendis:

℞. Sarcocoll. in lacte nutrit. ʒiiij.

aloës aq. fœnicul. lot. ʒiß.

Croci ʒj. f. pulvis.

Ex quo cum aq. euphrag. f. collyrium sic
 cum, quod in aq. fœnicul. usurpetur. *Sen-
 nertus.*

℞. Thuris, aloës ana ʒß.

Sarcocoll. lacte muliebri nutrit. ʒiß.

Croci ʒß.

mucilag. sem. fœnugræci ʒß.

aq. fœnicul. euphrag. ana ʒiß.

M. f. collyrium. *Riverius.*

Crocus namque solaris planta oculis conve-
 nientissima est, maximè si ex ea mediante ar-
 te chymicâ & influentiâ solis aqua ophthal-
 mica paretur. *vid. mysterium sigillor. Herbar.
 & lapidum Hiebneri.*

Catarrhacta, seu suffusio legitima.

Ecclesiast.

22.

Seneca

trag.

Aristotel.

l. 1. meta-

phys.

Dulce lumen & delectabile est oculis videre solem. Visu namque carenti magna pars veri latet. Ubi sensus visus multarum rerum nobis differentiam demonstrat. Ut autem clausis ex desperatione crescit audacia, & cum spei nihil est, sumit arma formido: ita in catarrhacta, ubi de aliis mediis conclamatum est, ad curationem ferum, seu acus arripitur.

Catarrhacta

quid?

Est enim catarrhacta obtenebratio humoris crystallini à crassis viscosis humoribus in oculo per congestionem coacervatis, & in pelliculam mediante calore transmutatis, ortum ducens.

Efficax est sequens aqua:

Rx. Aq. chelidon. ex succo destill. ℥ij.

mellis ex favo destill. ℥j.

croci metallor. ℥j.

Croci ℥ss.

Stent infus, per dies tres, hinc fiat colatura per filtrum, cui adde:

Sacchar. candi alb. ℥ij.

M. f. collyrium.

Prodest hic quoque aqua stillatitia ad suffusionem,

fionem, albuginem, nubeculam, cicatricem, pterygium *Feynei Pract. med. l. 2. f. 218.* descripta. Et quam habet *Gulielmus Locellus*, & ex ipso *Riverius cap. 4. de suffus.* Qua post remedia universalia, se plures curasse gloriatur, nulla lucis usura fruente, & utraque *Crocum* amplectitur.

Item medicamentum celebre ad catarhactas *Hippocratis*, quod vid. in consult. *Roderici à Castro fol. 145.*

Valet & hic crocomagon unguentum: *Barthol. Anglic. de propriet. rerum.*

Vel fomentato primo oculo vino rubro austero, quod suâ adstrictione fluxionem impedit, parte verò spiritiosa discutit & resolvit, ulteriore jam morbi progressu, sequens applicetur cataplasma.

Rx. Farin. fœnugræc. ʒj.

aloës ʒß.

Croci ʒj.

f. pulvis subtilissimus, excipiatur vino albo, in quo crocus metallor. infusus fuerit, & f. cataplasma horâ somni applicandum. *Riverius.*

In Hyposphagmate, ubi humores oculorum ex ictu, vel casu confusi sunt, citra tamen ullam eruptionem, sequens laudat medicamentum *Feyneus l. 2. Pract. cap. 22. fol. 225.*

Q 2

Rx. Thu.

℞. *Thuris Croci*

myrrhæ ana,

hæc exactissimè levigata, pulveris speciebus immittantur in oculos, ac ne aliis quidem medicamentis oculi confusio curanda est.

III.

Phlyctænæ.

SI vera foret Manichæorum sententia quod **DEUS** alius bonus bonorum, malus alius malorum author esset: Margaritarum bonum, pustularum malum authorem rectè, considerato dispari utriusque certu & effectu, dixeris.

Ubi enim conchæ luxuriante conceptu rorem, velut maritum sitiunt, & hujus desiderio hiantes, tum, cum lunares maximè liquuntur aspergines, oscitatione quâdam benignum hunc humorem concupitum hauriunt, gravidantur, & de saginæ qualitate unionum halitus reddunt, qui aliis pustulans conchæ verruca dicitur.

Phlyctænæ quid?

Sic è contra, à pravo humore seroso, acri, & mordace in tunica adnata, vel inter adnatam & corneam sese insinuante pustulæ instar perlarum exitiosæ sæpius oriuntur.

Præter universalia ad has tollendas hoc ex *Croco* singulare est:

℞. *Mucilag. sem. psyllii cydon.*

foenu-

101.

fænugræc. aq. ros. extract. ʒij.

aq. rosar. ʒiβ.

flor. sambuci ʒi.

Croci ʒβ.

M. f. liquor. qui linteis mollibus toti oculo
imponatur.

IV.

Unguis oculorum.

Qui cupit pacem, paret bellum: infidus
namque vicinus hostis.

Experitur hoc ex vicino ungue oculus,
cui, nisi maturè medicina bellum paret,
cimmeriis ipse tenebris proximè involve-
tur.

Est enim unguis oculorum membranula *Unguis o-*
nervosa orta ab ejusdem angulo sæpius à na- *cularum*
rium, interdum etiam à temporum parte, *quid?*
nonnunquam ad pupillam usque sese exten-
dens, & visui officiens.

Sequens in multis quatuor dierum spatio
unguem erofit, & pannum abstulit:

℞. Lactis muliebr.

Croci, fellis capræ ana q. v.

fac aliquantulum ebullire in ovi testa: instil-
lentur guttæ 2. in oculum. *Forestus l. 2.*

observ. 7. Gryling. Pract. l. 1. part.

2. c. 8. f. 112.

Ⓞ 3

V. Ægy-

Ægylops.

SCitè ars militaris ab ipsis animantibus est Sedocta, quæ in expugnandis mæniis, cuniculis utitur, hoc præcipuè usu, ut ubi ad fundamenta pervenerit, ruinam murorum tumultuario suspendat opere, ita *Flavius Vegetius c. 24. de bello.*

Ægylops
quid?

Oppugnatur & oculus ab Ægylope, cuniculis fistularibus, quibus nisi vigilantia & industria occurratur, facilis ruina oculi sequi potest.

Est enim fistula affectio in majori oculi angulo à nimia fluxione serosorum & acrim humorum exulcerantium majorem oculi glandulam, ortum ducens.

In hoc affectu, præmissâ humorum affluentium aversione, tale præscribit *Samuel Hafsenrefferus de cutis affect. l. 2. c. 14. fol. 306. collyrium:*

℞. Ammon. Sarcocoll. ana ℥v.

thuris ℥ij.

Croci ℥ij.

omnia ex mucilagine scænuagræci assumpt. in collyriorum formam redigantur.

VI. Pro-

Procidentia oculi.

Domus propria, domus optima & commodissima, commune est adagium. Hinc Aglaus Vir Senex & pauper Gyge Lydorum Rege felicior per Oraculum Delphicum est judicatus, quod prædii sui, in quo primam lucem aspexerat, limites nunquam sit egressus.

Incommodius etiam habet oculus, dum is extra orbitam suam emigrat & propellitur.

Est enim procidentia oculi ejusdem ab humoribus in majorem molem & substantiæ amplitudinem attollentibus prominentia, vel extra orbitam protuberantia. *Procidentia oculi quid?*

Hic sublatis causis ad topica accedendum est.

Primo fomentatis benè oculis vapore, vel liquore tepido spongiâ excepto ex decoctione chamomill. melilot. aut fœnugræci, imponatur sequens oculis protuberantibus collyrium instar cataplasmatidis, cum serica lana mollissima.

Rx. Mellis virginis 3j.

Croci 3℔.

myrrh. oliban. ana ʒj.

tenuissimè pulverisata melli admisceantur.

G 4

& f.

& f. unguentum. *Francisc. Joël l. 2. Pract. fol. 219.*

VII.

Tumor palpebrarum.

*Dionys.
Ariopag.
de divin.
nomin.*

Turpi carcere clauditor, qui in tenebris sedet, & lumen cœli non videt. Lux enim ex ipso bono est, & bonitatis imago.

Non aliter oculus palpebrarum tumore quasi atrato pariete vallatus, ut alter Cyclops Homericus, effosso oculo in tenebricosa corporis spelunca infelix volutatur.

*Tumor
palpebra-
rum quid?*

Et est tumor palpebrarum earundem elevatio, à pituitosis humoribus, vaporibus, ictu araneorum, vesparum, vigiliis, nimia frictione herbarum tithymali, laureolæ &c. ortum ducens. Tument autem quam maximè palpebræ ipsis infantibus.

Ad quem tumorem avertendum tale præscribit epithema *Francisc. Joël Pract. Med. l. 9. sect. 2. f. m. 505.*

℞. Rad. chelidon. ros. rubr. ana ʒij.

myrrh. *Croci* ana ʒj.

quibus tenuissimè pulverisatis add: lactis muliebr. q. s.

Pro epithemate, quod linteis exceptum oculis tumentibus imponatur.

CAPUT

CAPUT X.

De

Morbis aurium.

I.

Surditas.

Surdos maritimis in locis abundare per-
lam est. Exin Christo Domino surdi
ad curandum maximè in partibus Tyri
& Sydonis maritimis regionibus, & cir-
ca mare Galileæ oblatis sunt. *Guilielmus Ader.*

Credit *Cicero in somn. Scipionis* de mira-
sphærarum mundi volubilitate edisserens,
aures sonitu repletas obsurdescere, cum
nullus in nobis sit sensus hebetior: quod con-
firmare videntur gentes, quæ locum illum
accolunt, ubi Nilus ad illa, quæ Catadupa,
nominantur ex altissimis montibus præcipi-
tatur; carent namque eæ ob sonitus magni-
tudinem sensu audiendi.

Nec malè fortè dicet, qui causam ad hu-
miditatem illorum locorum devolvit: ut
enim aquiloniæ constitutiones corpora au-
ditu valentiora reddunt, sic austrinæ audi-
tum hebetant: *Hipp. l. 3. aph. 17.*

Est autem surditas sonitus nullius perce-
ptio, quid? *Surditas*

G 5

ptio, à nativitate, aut ruptione membranae tympani, vel obstructione nervorum auditoriorum, ob defluxionem, ortum ducens.

Ubi obstructio causa est :

Rx. *Croci*, garyophyll. ana ʒʒ.

excipiantur cum succo cyclaminis : & huius mixturæ imponatur in aures per vices gr. j. calidè, est secretum cuiusdam : *vid. Select. remed. Joann. Prævotii. f. 84.*

Aliud cum *Croco* commendat *Oswaldus Grembsius in arbor. ruin. f. 194.*

Vel

Rx. Aloës ʒj. mastich.

sem. rutæ, synapi,

Croci, garyophyll. ana ʒʒ.

mellis despumat. q. s.

f. linimentum valens in antiquo aurium affectu, & facit denuò audire.

Vel

Rx. Spir. acovist. Minder, vel Myns.

Croci (qui habet magnam vim resolventi) ana ʒʒ.

essent. fellis hominis, vel perdicis ʒij.

M. cum gossypio moschato aut turanda auris tepidè admoventum.

Vel

Rx. Ol. vermiculor. in cortice ligni quercus repertor. ʒʒ.

balsam

balsam. de peru 3℥.

ol. still. *Croci* gt. vj.

M. Immittantur 2. vel 3. guttæ cum bom-
bace in aures calide.

Sequens fomentum in gravi auditu post
variolas celebre est, quod :

℞. Castor. myrrh.

colocynth. ana 3j.

asar. 3j.

cum pauxillo sem. fœnicul. & *Croco* mixtis f.
ex vino calido fomentum manè & vespere
per tritorium auribus immittendum succes-
su promptissimo. *Horstius in appendic. de va-
riol. & morbillis f. 312.*

II.

Tinnitus aurium.

VEntos omnes Philosophi ficos statuunt,
genituram omnem humidam. *Joann.
Franc. Pic. Mirandola in Astrol. l. 10. c. 9.*

In tinnitu aurium utrumq; hoc reperibi- *Tinnitus*
le. Qui est sonitus molestus intra ipsas au- *aurium*
res, ob vapores, flatus, ab humoribus pitui- *quid?*
tos in cerebro coacervatis, aut ab inferio-
ribus partibus elevatis: subinde pulice hinc
inde in cochleam & tympanum impingente,
ortum ducens.

Præ aliis medicamentis sequens ex Rhase
com-

commendat *Stockerus in empirica f. 43. ut & Montagnana f. 336.*

Rx. Helleb. alb. *Croci,*

nitri, castor. ana ʒj.

aceti, mellis colat. ana ʒj.

bulliant simul, & licinio linito pluribus vicibus auri imponatur.

Vel

Rx. Vermiculor. intra lignum & corticem quercus rept. No. X.

millepedum lot. No. XV.

Croci, castor. ana ʒj.

ebulliant in ol. amygd. amar. ʒj. & aceti ʒij. ad hujus consumptionem, expressione facta coletur: de quo gutta una, vel altera mane & vespere auri immittenda, & gossypio moschato claudenda.

III.

Dolor aurium.

TRistis res est dolor secundum *Ciceronem 2. Tuscul. quest.* Sine dubio aspera, inimica naturæ ad patiendum, tolerandumque difficilis, ut optimè *Seneca in consolat. ad Apoll.* cum animum multi affectus moveant. Doloris ea est natura, ut omnium hoc gravissimum faciat, qui & aliquibus fuit insanix causa, & aliorum insanabilium morborum, ficuti

sicuti præ doloris vehementia nonnulli sibi
ipsis mortem intulerint.

Inter omnes alios dolores, aurium dolor
seuissimus est: tristis scilicet sensatio ab in-
flammatione, vel humoribus frigidis partes
earundem distendentibus, vel ulcere &c. *Dolor au-
rium quid?*
ortum ducens.

In inflammatione:

℞. Opii thebaici in spir. vini
dissolut. ℥ss. castor. ʒj.
myrrh. ʒj.

Croci pulveris. ℥ss.

M. c. lactis ʒiij. detur in fictile

Sgr. Umschlag zum Ohr.

℞. Micæ panis aut farin. hordei ℥ss.
sapæ q. s. f. cataplasma, adde:
opii, *Crociana* ʒij

M. Pereda.

Ubi inflammatio ad suppurationem ten-
dit, remedium profecto felicissimo cum
successu sequens administratur, quod:

℞. Cæpæ rubr. sub cineribus fervefacta
coct. No. I.

butyr. rec. ʒij.

ol. chamomill. rosar. ana ʒj.

Croci ʒj.

M. f. cataplasma moderate calidum auri
applicandum, diu noctuque gestandum. *Be-
nedict. Faventinus, Riverius, Henricus Regius,
Zecchi in consult. f. 636.*

Haud

Haud abfimile ponit *Grylingius Pract. med. l. 1. part. 3. f. 123.* quod ubi dolor aurium à causa frigida ortum duxerit, post sumtas pilulas & cucurbitas applicatas, miraculose prodesse affirmat, &:

℞. Capam rubr. No. I.

coctæ sub cineribus add:

ol. chamomill. ʒj.

anethi

butyr. rec. ana ʒʒ.

Croci ʒj.

f. emplastrum calidè applicandum diu ac noctu: dolorem tollit, apostema solvit, & si ad suppurationem tendit, hoc ipso juvatur.

Vel

℞. Panici pj.

origan. majoran. ana Mj.

flor. chamomill. pj.

Croci ʒʒ.

pulverisentur & f. sacculus auri imponendus.

Felix Platerus Prax. Med. f. m. 296.

Ubi ulcus adest, ad illud detergendum, li. quorem cum additione *Croci* parat *Feyneus Prax. med. l. 2. c. 3. f. 34.*

IV.

Parotis.

Superbia omnis, seu illa Principem ambitione,

tionem, splendore, nimio comitatu, aut quocunque modo offendat via est ad exitum: hac enim crescente decrefeit fortuna, *Symbolum Flav. Julii Constant.* Quod morale adeo verum habet *Evagrius*, ut superbiam diversorium latronum diceret.

Ubi effrenati humores malignitate comitati principem corporis nostri partem caput offendunt, retroque aures divertendo parotides producant, sæpe omnem salutis fortunam in ancipiti, imò naufragio proximam esse, nemo est, qui non videt.

Est autem Parotis tumor glandularum *Parotis* circa aures cum vel sine inflammatione, à *quid?* pituita, vel bile cum sanguine mixta, sæpe à malignitate, vel à crisi in febribus, ortum ducens.

Ad Parotidum tumorem s. leniendum & resolvendum, sequens linimentum miraprestat.

℞. Ol. hyoscyami express. ʒi.

chamomill. still. ʒß.

Croci stillat. gt. v.

M.

Paræus hoc laudat emplastrum

℞. Emplastr. Oxycroci

de melilot. ana q. s.

malaxetur cum ol. chamomilla.

De exeuntibus è aurium cavitatibus.

Plinius.

Non ex omni occasione licet quærere triumphum: maximè si festinatio non præmeditata comitetur; duæ namque res, ut inquit *Thucydides l. 3.* maxime obstant consiliis: *ira. & festinatio.*

Videmus persæpè exeuntes aurium humiditates à nonnullis importune, maximè in parvis & recens natis puerulis suppressi, quo modo triumphî loco, quem ex cura sibi pollicentur, epilepsiam, vel alium gravem cerebri affectum accelerant, ita *Hipp. l. 3. aph. 24.* Solet namque natura per hanc viam, etsi minus idoneam, luxuriantia Puerorum excrementa ut plurimum deponere.

Profluit autem subinde è aurium cavitate sanguis, serum, sanies, quæ diu durantiâ ulcus aurium procreant.

Hoc ut præcaveatur: primo sordes aurî scalpîo leniter eximendæ, & acu lanâ molliissimâ nodulo obvolutâ extergendæ sunt: dein emundatis auribus de sequente liquore guttulæ tres auri fluenti instillandæ, aut lanâ xylinâ exceptâ tepidè auri imponendæ erunt;

R. Melè

Rz. Mellis puriss. vini rubr. ana ʒss.

alumin. Croci, nitri ana ʒj.

quæ contrita simul leviter ebulliant: *Franciscus Joël l. 9. Pract. f. 2. f. 505.*

VI.

Ulcus aurium.

A Credinis est omnia penetrare. Sic Hannibal Carthagenensium Dux ex Gallia, per alpes invias in Italiam exercitum traducens, rupem, per quam una via esse poterat, infuso aceto pærupit, alpesque sibi pervias fecit: *Livius Decad. 3. l. 1.*

Imitatur Hannibalem nostri corporis Archeus, qui acribus & corrosivis humoribus non rarò in auribus, earundem cartilagineas partes perfringendo, ulcus producit; Quod est solutio continui cum pure, ab acribus & mordacibus humoribus erodentibus, *Ulcus aurium, quid?* vel abscessu rupto, vel percussione, ictu, casu, aut vulnere &c. in aurium cavitate, vel subtus aures, ortum ducens.

Ad detergendum, exsiccandum, & concoquendum de sequenti instilletur in aurem, quo Vir quidam sanitati restitutus: *Vid. Roderic. à Fonseca consule. med. 39. fol. 263. &c.*

℞. Pomum unum granatum dulce, Coq. in vino albo, cum fuerit coctum, tunde in mortario, & exprimatur succus per sacculum, dein: H Hu-

℞. Hujus succi granati
mellis rosat. ana ℥j.
therebinth. ℥℔.
aloës, thuris,
Crocī ana ℥ij.

M. f. medicamentum.

Vel

℞. Phlegmat. spir. urinæ
pueri impubis ℥iiss.
aloës, thuris, myrrh.
Crocī or. ana ℥℔.
croci metall. ℥℔.

Stent infusa vitro clauso per noctem, manē
fiat colatura, de quo per auricularium cly-
sterem aliquid auri tepide iniiciatur, abster-
git, exsiccat, & fluxum humoris sistit.

CAPUT XII.

De

Morbis dentium & linguæ

I.

Odontalgia.

Veritatem à mendacio sæpè non di-
stingues, ut crySTALLUM à glacie, nisi
duratione; ubi mendacium affulgen-
tibus

tibus solis prudentiæ radiis, & sedulæ inquisitionis instar glaciei facile liquefcit, totusque ille nidor perit; Veritas autem immutata, solida, & syncera æternum persistit, & contra fictas omnium insidias non difficulter se ipsam tuetur. Et forma quæcunque corporis, bonum alienum est; contemplare vallum illud osseum, dentes puto, quos hodie ebur, imò Zenobiæ orientis Reginae dentes esse iurares, quæ inter loquendum, ridendumque non dentibus, sed candidis margaritis plenum os habere credita est, cras carbonem fateberis, carie, & dolore plenum: ubi hæc sola ossa sentiunt, & ita quidem, ut cum Job loquantur, maledicentes diem, qui non erat. Est enim dolor dentium passio præter naturam ipsius spiritus dentem vivificantis, ab excrementis præter nat. affectio: vel secundum alios: solutio continui à sero, bilioso, pituitoso humore, vermibus, vel flatibus, ortum ducens.

Diog. Laert. l. 4. c. 7.

Gregor. in lib. 3. Job. Dolor dentium quid est

Ad hunc demulcendum, liquorem mihi literis communicavit Excell. D. Sebastianus Georgius Junus Philosoph. & Med. D. Viennæ Practicus, Amicus & Collega suavissimus, qui:

℞. Rasur. lign. guajaci ℥ij.
 assafras, sarsæ ana ℥j.
 rad. pyrethr.

Q. crudi, Q. tri præpar. ana ℥ss.

H 2

opii

opii spagyr. præpar.

gariophyll. ana ʒiʒ.

serpill. origan. cret.

Croci ana ʒj.

M. pulverisata in vitro, add :

spir. vini, & acet. vini q. s.

extrahe: ut tinctura: detineatur diu in ore
calidè.

Vel

℞. Piper. long. albi ana gr. iij.

nigri gr. iij.

Croci ʒj.

terantur gross. modo, & bulliant simul in
vini albi ʒiij. ad casum tertiæ partis, adde,
dissolvendo:

opii thebaici gr. iij.

iterum parum ebulliant juxta lentum ignem:
teneatur sæpius calide in ore. *Enchiridion*
dogmaticum Finckii f. m. 59.

Vel

℞. Stamin. Croci q. pl.

comburantur in orbe stanneo: oleum, quod
exsudat, colligatur cum bombace, & inda-
tur denti dolenti.

Ab extra cataplasma dolorem sedans ex
medulla pomorum dulc. excort. *Croco, &c.*
describit *Zecchini consule. med. 36. f. 393.*

Vel

℞. medull. panis ʒiij.

Coq.

Coq. in lacte, add :

farin. semen. lini

ol. ros. chamomill. ana ʒj.

Croci ʒij.

Contunt. & applicetur loco affecto.

Vel

ʒ. Opii aceto dissolut.

Croci pulveris. ana ʒj.

mastich. el. ʒʒ.

gummi caran. ʒij.

elemi, resin. tragacanth. ana ʒij.

C. balsamo mastichin. f. emplastrum maxillæ applicandam.

II.

Prunella.

Parelia nunquam conspiciuntur impune, vel enim nova fœdera, aut structas conspirationes, aut turbationes præsagunt, suntque indices occultorum consiliorum; Hæc evidenti effectu comprobarunt parelia hoc Anno 1670 12. Februarii in Ungaria visa.

Magna in corpore turbatio, & gravis, atque latitans sæpius conspiratio judicatur, ubi linguæ prunella visitur, frequentissimum morborum acutorum signum, ut habet *Galenus comment. 1. in 6. epidem. circa principium de uteri phlegmone*: & *Hippocrates tertio de*

H 3

morbis

morbis loquens de febre ardente quadam, febris tenet & sitis vehemens, & lingua aspera & nigra.

*Prunella
quid?*

Est namque Prunella nigrities & scabrities linguæ, à febribus, vel inflammatione aliqua internarum partium, ortum ducens.

Hæc si oriatur ab hepatis inflammatione, *Rhumelius* sequens epithema ejusdem regionis applicat:

℞. Camphor. 3℔.

dissolve in cochl. j. spir. vini, add:

Stamin. 7. Croci

aq. solani cochl. 2.

aceti ros. cochl. j.

aq. fontis sextar. medium.

M. omnia simul, intinge pannum laneum cæruleum, & septies repetendo applica, postea in aquam currentem abiice, & remedium experientiâ efficax deprehendes.

*Laus numeri
septenarii.*

Videtur Author hic multum septenario numero tribuere, eâ fortè ratione ductus, quod numerus septenarius, si ejusdem membra singula considerentur, sit variæ potentiae, ac omni majestate plenissimus. Numerus in quo hominis tota conceptio, formatio, nutritio, ac vita consistit.

Numerus beatitudinis:

---- O! ter quaterq. beati.

Numerus purificationis aptissimus, ut habetur

betur l. 4. Regum de leproso: vade & lava Te septies in Jordane, & recipiet sanitatem carotua, & mundaberis: & paulo post: & lavit se septies in Jordane, & mundatus est. Tinget se septies in sanguine passeris mundatus à lepra. Septem diebus lavabitur aquis viventibus, qui patitur fluxum sanguinis.

Estque numerus quietis: ubi septimo die cessavit Moises ab oratione: septimo die Creator DEus quievit ab opificio. Secundum Pythagoram vitæ humanæ vehiculum. Secundum Aristotelem 7. de hist. animal. eximius, quod in eo maximè mutationes contingant.

Plura qui cupit, adeat Andr. Laurentium de crisibus c. 9. Fabric. Paduanum de anno climacterico. Calamantium in libr. Galeni de dieb. decret. & alios.

Alii in prunella albumen ovi cum Croco, & spir. vini regioni cordis applicant.

III.

Paralysis linguæ.

Videatur hæc in morbis cerebri §. ij.

CAPUT XIII.

De

Morbis pectoris.

I.

Angina.

Difficile est interdum, quæ causa sit, cur
ameris, divinare : & ut *Ausonius* ait,
est hæc sæpè felicitas, cujus rationem
reddere non possumus.

*Angina
quid?*

Idem de vase ex hederæ helice tornatili
crateris loco usurpato, & ab Angina præser-
vante statuere licet ; Quæ est deglutitionis &
respirationis difficultas, ob inflammatio-
nem & angustiam partium summæ gulæ,
laryngis, & faucium, à sanguine fervido,
vel pituita, à calore liquefacta & iterum su-
perveniente frigore in faucibus coagulata :
vel secundum alios à Sale lixivioso & acido,
cum febre continua affligente, ortum du-
cens.

In hujus curatione repellens & discutiens
gargarisma tale sit :

℞. Rad. glyzyrrh. ʒj.

alth. ʒʒ.

fol. consolid. mediz.

flor. prunell. ana Mʒ.

dactyl.

da&yl. caricar. ping. ana piiiij.

sem. alth. scœnugræc. ana zij.

Coq. in s. q. a. colæ &c. lbij.

add:

mell. ros. 3j.

ciner. hyrund. 3iiij. vel 3ß.

Croci 3ß.

camphor. gr. ij. vel iij.

f. gargarisma. *Rolfincius*.

ubi magis ad statum vergit:

&c. Ficuum ping. No. VI.

da&yl. No. iij.

balauft. 3ß.

sem. lini, scœnugræc. ana 3ß.

Coq. in aq. lbij. ad medias, colentur,
colatoque in juscule add:

diamoron,

mell. ros. colat. ana 3iß.

nidi hyrund. fccat. & pulveris. 3ij.

Croci 3ß.

lactis muliebris. 3j.

f. gargarismus, qui tepide frequenter usur-
petur. *Francisc. Joël l. 2. Pract. f. 8. f. 358.*

Cataplasma de nido hyrundinum Myn-
sichti in Angina desperata sæpius collo ap-
plicatum secretum est, cui *Crocum* Author
non immeritò addidit.

Si tumor non discutiatur, & ad suppura-
tionem tendat, quod quarto vel quinto die

contingere solet, illius maturatio procuranda erit, quam mirum in modum sequens conditum promovet:

℞. Medull. cassiæ rec. extr. ʒj

Magister. tabaci,

Croci ana ʒß.

De quo frequenter aliquid in ore detineatur, quod sensim liquecendo in gulam descendat.

Ab extra pro maturatione:

℞. Medull. panis trit. lbß.

rad. lil. alb. alth. ana ʒj.

sem. lini ʒvj. fœnugræc. ʒß.

Coq. ex lacte dulci q. s. adde:

ol. amygd. d.

lil. alb. ana ʒß.

butyr. rec. non salit. ʒvj.

Croci ʒß.

vitell: ovor. N. I.

f. cataplasma. *Balthasar Timeus, von gülden Klee/ cas. med. l. 2. c. 1. f. 78.*

Vel

℞. Nidi hyrundinum No. I.

Decoq. in decocto alth. ad pultis consistentiam, add:

ol. amygd. d. aneth. ana ʒij.

Croci ʒj.

cassiæ ʒß.

f. cataplasma.

Ubi

Ubi pituita coagulata peccat, repellentibus super sedendum est, ne tali medicamento humor retrusus inflammationis author in partem principem recurrat, & lethali perniciæ aëris introitum præcludat.

Utile est hoc unguentum, quod:

℞. Ol. cheirin, vel irini ℥ij.

unguent, dialth, vel resumpt. ℥iiij.

Croci ℥ij.

M. f. unguentum: quo collum vel faucium regio inungatur. *Feyneus Pract. Med. c. 1. l. 3. fol. 315.*

Vehementius si desideretur.

℞. Butyr. rec. aut axong. gallin. ℥ij.

mucilag. sem. lini, foenugræc. ana. ℥j.

pulver. hyrund. ℥j.

vel nidi hyrundin. vel columbin. ℥i℥.

ireos, Croci ana ℥ij.

ol. lil. q. s.

M. *idem l. c.* aut

℞. Ciner. hyrundin. ℥iiij.

flor. chamomill. sicc. ℥℥.

Croci, spicæ ana ℥j.

trita excipiantur melle, & linatur gutturis regio, *idem l. c.*

II.

Asthma.

Commune dictum:

Vetus

*Vetus Asthma**Mirabile phantasma**Quod nullum curat cataplasma.*

Quod sicut in Juvenibus curatu est difficile, ita in senibus incurabile. Qui verò potest sperare nihil, desperet nihil, ubi desperatum adhuc *Crocus* solabitur.

Asthma
quid?

Est autem Asthma respirandi difficultas, ab angustia respiratoriarum partium, à viscidis & crassis humoribus inter circulandum per pulmones depositis, vel tuberculo, vel calculis &c. ortum ducens.

Optimè hîc phlegmagoga mixta perpetuo thoracis præmittuntur, ceu est sequens nodulus, etiam in suffocationis periculo celebris, qui:

Rx. Herb. marrubii, hyssopi,
capill. ♀. rorell. ana iiij.
flor. helenii pj.

Croci ℥℥.

rad. ireos flor. helenii ana ʒvj.

polypod. q. ʒj.

mechoacann. albiss. ʒvj.

fem. carthami ʒ℥.

agaric. albiss. ʒiiij.

fem. urticæ ʒij. crem. ♀ri ʒij.

passul. minor. ʒij.

f. nodulus.

sgr. Brustpischl.

Ex

Ex colleg. M. S. S. Excell. D. D. Joann Michaë-
lis super Jonstonum.

- ℞. Agaric. albiss. ʒij.
mechoacann. ʒj.
sem. *Croci* campestr. seu cartham.
fœnicul. anisi ana ʒiʒ.
Croci Austriac. gr. vj.

Irrorentur guttis 7. spir. asthmat. ammoniacati
Crocati intra notati, postea infund. in vini
emulati q. s. mane coletur & filtretur pro dosi.

Vel

- ℞. M. P. de ammoniaco ʒj.
extr. esulæ gr. viij.
Croci gr. iiij.

C. Elixir. pectorali *Crocato* f. pilulæ No. XIII!
Pro dosi.

Vel

- ℞. Magister. Turpeth. c. pincis solut.
agaric. ana ʒʒ.
Croci gr. iiij.

M. f. pulvis in vino, vel hydromelite ex-
hibendus.

Decoctum Galli decrepiti sequenti modo
cum *Croco* paratum, plurimum profuisse non
rarò vidimus, &:

- ℞. Rad. glyzyrrh. helenii
ireos flor. ana ʒʒ. Herb. marrubii,
folior. hyssop. tussilag.
scabios. ana Mj.

flor,

flor. helenii,
 croci campestr. seu cartham. a. piß.
Croci Austriac. 3ß.
 passul. ficuum ana 3vj.
 jujubar No. Xij.
 agaric. troch. 3ß.
 mechoacann. alb. 3iij.
 turpeth. 3ij. Zingib. 3j.

Coq. cum gallo decrepito in aqua pura,
 & juscule â pinguedine liberato: detur ma-
 ne haustus; quod si sufficienter alvum non
 moveat, addatur mannæ calabrinæ aliquid.

In paroxysmo vomitus sæpè miraculose
 profuit, non tantum evacuatis iis, quæ in
 ventriculo & primis viis hærebant, sed quæ
 in ipsis pulmonum bronchiis existerant, & :

R. Aq. benedict. Rulandi
 nicotian. ana 3ß.

Oxymel. Crocati 3iij.

f. haustus tepide exhibendus.

Amplius ad deterfionem & expectora-
 tionem crassorum humorum sequentia pro-
 derunt:

R. Looch sani 3ij.

affund:

aq. fontis calid. Mens. j.

Stent per noctem, colæ tepidæ per linteum
 adde:

rapar. siccat. Mj.

ficuum

ficuum ʒiʒ.

fem. anisi ʒʒ.

Croci ʒiʒ.

Coq. per semihoram, exprime per linteum,
postea

Rx. Colæ lbj.

sacchar. cand. rubr. lbʒ. vel minus
bulliant & f. syrupus.

Vel

Rx. Rad. liquirit. ʒj.

enulæ ireos ana ʒʒ.

capill. q. hyssopi ana Mʒ.

passul. enucleat. ficuum ana. ʒj.

Croci ʒj.

Coq. add:

mellis q. s.

Bibat respirationis difficultate. *Felix Plate-*
rus Prax. Med. f. m. 390.

Vel

Rx. Zedoar. ʒʒ.

gummi ammon. ʒij.

flor. ʒris ʒiiij.

Croci ʒj.

Coq. in hydromelite ad medias.

Sgr. ʒufft. tranck wohl umzurütslen / ʒwey /
drey cochlearia.

Vel

Rx. Croci ʒʒ.

mosch. gr. j.

succi

succi ocymi depurat. ʒij.

vini alb. aromat. calefact. ʒiiij.

f. potio calide danda. *Joann. Zecchi in consult. Med. f. 580. consult. 53.*

Arcanum est hoc in affectu quod sequitur:

℞. *Croci* ʒß.

mosch. gr. iij.

M. c. decocto rad. ireos.

Vel hujus loco:

℞. *Moschardin. Crocat.* ʒß.

exhibeantur cum decocto rad. ireos.

℞. Aq. scabios. flor. sambuci

carduib. c. vino destill. ana ʒij.

extr. ireos, scabiosæ,

Croci or. ana gr. vj.

elæosacchar. anisi ʒß.

Syr. de hyssopo q. s. ad gratiam. *Guerne-
rus Rolinc. in method. med. special. l. 8. cap. X.*

Pauperes decocto hyssopi insperso croco
juvari poterunt.

Vel

℞. 5. vel 7. passulas majores,

divide secundum longitudinem, imponen-
do aliquot *Croci* stamina, claude denuò, &
in scutella saccharo candi consperge, super-
fundendo spir. vini, qui conflagretur. Pas-
sulæ præfatæ edantur manè, superbibendo
vini spiritum post ustionem relictum instar
syrupi, & hoc singulo mane & vespere si lu-
bet

bet repetatur. *Joel* potionem sequentem expertam habuit in asthma, quæ:

Rx. Vini millepedum vel asellor. ℥viii .

Syr. hyssop. marrub. ana ℥ij .

essent. helenii ℥ij .

Croci ℥℥ .

M. f. potio pro dosibus.

Nos in asthma Puerorum millepedes vino cum *Croco* & cinamom. infundimus, & modico saccharo candi albo edulcoramus certissimo experimento.

Spiritus Juniperinus Crocatus Mynsichti ad asthma summè prodest; Ut & sequens spiritus, qui arcanum est, ex communicatione *Excell. Viri D. D. Matth. Franc. Heriold P. M. Practici felicissimi, nunquam à me satis laudandi, qui:*

Rx. Aeris virid. ℔i℥ .

gummi ammon. ℔j .

Destill. inde spiritus, qui ab oleo separatus rectificatur, imposita in rostro capitelli *Croci Austriac.* ℥j . Spiritus tinctus servetur ad usum.

Arcanum in asthma te scilicet spir. asthmatic. ammoniacat. Crocat.

Sgr. Spiritus asthmaticus ammoniacatus Crocatus. Dosis gr. X. ad ℥j . in hydromelite Crocato, aut alio conveniente liquore, seu est aqua asthmatica, looch sani, aut pectoralis, &c. exhibendus.

Ecclegma, seu looch.

I

Rx. Looch

Rx. Looch ad asthma usitat.
de caulibus ana ʒj.

rozul. Crocat. nostr. ʒj.

pulver. rad. aronis c. vino præpar. ʒj.

ocul. ʒ. præpar. ʒj

C. Oxymelit. Crocato q. s. f. looch.

sg. Ablösch. safft.

ʒ. Ammoniac. ʒj. Croci

ʒris sæpius aquâ violar. levigat.

ana gr. V. moschi gr. f.

M. c. oxymelite q. s. f. a. bolus mollis.

Zecchius consult. med. 45. f. 485.

Pomum excavatum, thureque & Croco in-
vicem repletum, assatum, & comestum ex-
perientiâ asthmaticis prodesse nuperis ad
me literis significavit *Phosphorus noster Ex-*
cell. D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenheim
Phlia & Med. D. Gratiouissimi Collegii nostri
Dectus.

Rx. Extract. helenii ʒj.

glyzyrrh. ʒij.

magister. benzoës ʒʒ.

extr. Croci gr. vj.

M. f. pilulæ majores.

sg. sonderliche Pillen gegen den Dampff in
Mund zu nehmen.

Petrus Poterius observat. & curat. centur. 7.

c. 77. f. 68. quendam 30. annos natum, qui
quatuor annis à catarrho in pectore exun-
dante

dante præ asthma te vitam singulis momentis commutaturus videbatur, primo *esulæ* extracto ter exhibito, quod lentam, crassamque è pulmonibus materiam deturbaret, pilulis mox dicendis feliciter curavit, &:

Rx. Aloës succoterin. ʒ℥.

myrrh. ammon. ana ʒ℥.

Croci or. ʒj.

flor. *Aris* ter c. suo colcothare

ꝑt. ʒi℥.

C. syr. è succo marrub. alb. f. massa.

Dosis ʒj. ad aliquot dies.

Rx. Myrrh. el. oliban. ana. ʒj.

tragacanth. gummi arab ana ʒiij.

Croci, succi gly zyrh. ana ʒj.

carnium daetyl. No. V.

C. sapa f. pilulæ sublinguales. *Brunerus in consil. fol. 181. consil. 33.*

Rx. Flor. *Aris* per se sublimat. ʒj. gr. ij.

benzoe gr. v.

Croci gr. ij.

moschi gr. j.

sacchar. ad pondus omnium M. f. pulvis. *doe*
sis cuspis cultelli in cochleare vini. *Rolfine.*

Vel

Rx. Fæcul aronis ʒi℥.

magister. benzoë.

Croci ana ʒj.

I 2

sac-

sacchar. ʒij.

℞ still. anisi ʒß. M.

Sgr. Lufft-und Brust-Pulver.

℞. Gummi ammoniac. gr. iij.

Croci gr. iij.

spec. diamosch. d. gr. vj.

M. f. pulvis.

Vel sequens in difficili respiratione evidentis auxilii, qui:

℞. Spermat. Ceti rec. ʒij.

elæosacchar. Croci gr. vij.

M. pro una dosi in cerevisia calida propinandus.

Pulvis pro ferculis:

℞. Pulmon. Vulpis s. a. præpar. ʒß.

glyzyrrh. ʒij.

pulver. hyssopi sicci ʒij.

iridis, anisi ana ʒß.

Croci ʒß.

sacchar. albiss. ʒj. f. pulvis. dosi ʒij. ʒiij.

Eduliis inspergendæ, aut in iusculis usurpandæ: Feyneus l. 3. c. 5. f. 353.

His accedant externa, quibus non obscure partes oppressæ sublevabuntur:

℞. Mucilag. sem. fœnugræc. lini, altheæ cum aq. altheæ extract. ʒj.

fol. tuftilag. ʒß.

butyr. s. s. ʒß.

axung. gallinar. rec. ʒij.

ireos

ireos flor. pulver. ʒiij

Croci ʒß.

ol. amygd. d. ʒv.

Ceræ alb. q. s. f. unguentum. Quo tepidè sub ingressum lecti pectus inungatur benè fricando, & mane abstergendo cum linteo.

Joann. Wittichius in consil. Med. f. 244.

℞. Ol. de Croco

lil. alb. ana ʒj.

pulver. ireos, Croci, aristol. ☉.

opopanax. ana ʒj.

terantur omnia minutissimè simul, & ex eo calidum f. unguentum: quo pectus inungatur. *Barthol. Montagnana consil. 77. fol. 404.*

Ubi etiam *consil. 33. de aegrit. cerebri fol. 218.*

Crocum ad nocumenta anhelitus valdè commodum esse testatur.

℞. Ol. lil. alb. amygd. d.

violar. ana ʒij.

pingued. capon.

unguent. dialth. ana ʒß.

Croci ʒij.

ceræ q. s. f. unguentum. *Rolfincius in meth. med. spec. l. 7. f. 2. c. XI.*

Valet quoque unguentum ex cæpa excavata, repleta Croco & thure *Phil. Jacobi Salsii cap. de usu præparat. Croci recensitum.*

Vel

℞. Adipis gallin. ʒß.

1 3

medull.

medull. cervin. ʒiij.
 unguent. dialth. ʒv.
 o lil. alb. cheirini
 amygd. d. ana ʒʒ.
 pulver. ireos, enulæ ana ʒij.
Croci ʒj.

*C. cera f. linimentum. Balthasar Timæus cas.
 Med. l. 2. f. 96.*

Vel

℞. o lil. alb.
 amygd. d. ana ʒij.
 butyr. recent.
 adipis gallin. anseris ana ʒj.
 mucilag. sem. lini, fœnugræc.
 cum aq. farfar. extract. ana ʒvj.
 hyssopi sicci, ireos, ana ʒʒ.
Croci ʒj.

C. cera f. linimentum. Zecchius Consult. 53.

Vel

℞. o cheirin. ʒij.
 laurin. aneth. ana ʒʒ.
 mucilag. sem. lini, fœnugræc. ana
 ʒʒ.
 butyr. rec. vel medull. carnis vitull.
 ʒiij.
 styrac. calamith. ʒiʒ.
 pulver. ireos. aristol. o. ana ʒj.
Croci ʒʒ.
 ceræ parum

f. un-

f. unguentum: quo partes pectoris calidè illinantur multâ frictione.

℞. Emplastr. Oxicrocei

gummi ammon. ana q. s.

malaxetur ☉ croci insolato, indue super alutam, detur in forma usitata.

Proponit quoque *Hæferus in Hercule Medico c. 2. l. 2. f. 104.* epithema quoddam *Thoma Mermanni Bavariae quondam Galeni*, cuius quoque partem *Crocus* constituit.

Ubi tanta subinde adest morbi ferocia, ut à laudano curationem inchoare cogamur, *Petrus Poterius observat. & Curat. centur. 3. f. 228.* sequentibus cum *Croco* utitur pilulis:

℞. Croci or. gr. iij

opii thebaic. gr. iiij.

moschi gr. j.

C. guttula j. cuiusdam liquoris f. pilulæ: capiat hora j. ab assumpta cæna.

III.

Tussis.

Habet se tussis instar occultæ foveæ, in quam plures impingunt, dum securi nimis de nullo malo solliciti sunt.

Occulta fovea Tussis est, ubi eadem frequens, & diuturna plerumque ad sanguinis spatium perducit, teste *Avicenna*. Interdum ubi vehemens suffocat. Sæpe ubi valida, ca-

lesactis pectoris, pulmonisque partibus fe-
brem accendit. Ubi periculosa in senibus,
& quæ ad mortem usque comitatur. *Hipp. 2.*
aphor. 40 Mala, imò desperata si aqua in-
ter cutem laborantem detineat *6. aphor. 35.*
vel. sect. 7. aphor. 47.

Ita etiam si ante pubertatem gibbum cau-
set, ubi statim moriuntur *6. aphor. 46.*

Tussis
quid?

Est namque Tussis motus depravatus
pulmonum, quo expultrix irritata id cona-
tur expellere, quod ipsis pulmonibus mole-
stum est cum sonitu, à catarrho præcipue,
vel particulis acribus mordacibus bronchia
pulmonum irritantibus, aut iisdem crassio-
ribus pulmonum poros infarciuntibus inter
circulandum depositis, ortum ducens.

Ab his particulis crassis pulmones expe-
diunt ea, quæ incidendi & abstergendi vi
prædita sunt, ac leniunt quodammodo & hu-
meant, & quæ capite præcedente de asth-
mate dicta sunt: ut est aqua vitæ contra
Tussim *Franc. Joelis Pract. l. 1. f. 268.* cui
Crocus additur, vel sequens julapium:

℞. *Ol. saccharin. Crocat. compos. ʒiβ.*

syr. scabios. enulæ,

tussilag. ana ʒβ.

aq. tussilag. scabios. ana ʒiβ.

M. dosis sæpè 2. vel tria cochlearia.

Vel

Vel

℞. Elixir pectoral. c. Croco ʒ℥.

spir. asthmat. ammoniacat. Crocat. ʒij.

M. dosis gt. 30. 40. in brodio macro.

℞. Rad. glyzyrrh. rasæ,

enulæ campan. ana ʒj.

fol. hyssopi ʒ℥. carduib. ʒij.

pulmon. vulpis præpar. ʒ. ℥.

Croci ʒ℥.

sacchar. manus Christi ad pondus dimidium

f. pulvis. Samuel Schönborn / *Manual. Med.**Pract. f. 67. Christoph. Petri asyl. Languent.*

f. 117.

Contra Tussim infantium *Philipp. Grylin-*
gius excellentem describit pulverem, quem*Crocus* nobilitat *vid. Pract. Med. l. 2. p. 2. f. 176.*

Vel

℞. Rad. ireos flor. ʒj.

spermat. ceti ʒij.

myrrh. ʒj.

Croci gr. xiiij.

sacchar. candi ʒij.

f. pulvis in cerevisia per vices exhibendus.

Ubi Tussis oritur à catarrho :

℞. Spec. diaireos ʒij.

flor. Aris ʒij.

extr. helenii ʒj.

Croci gr. viij.

succini præpar. ʒij.

I 5

C. f. q.

C. f. q. sacchar. in aq. asthmat solut. f. l. a. ro-
tulæ. aut

℞. Spec. diaireos ℥iiij.

facul. aronis ℥j.

extr. helenii ℥j.

Croci gr. vj.

C. f. q. sacchar. in aq. tussilag. solut. f. l. a. ro-
tulæ, asperg. o. anisi.

Sgr. Brustjelt.

℞. Spec. diambraz, hyssopi,

liquirit. gummi arabic.

Croci ana ℥j.

Syr. de hyssop. de liquirit. ana ℥j. penidii
℥vj. in corporentur omnia simul, & dentur in
fistili pro electuario. *Joann. Wittichius in con-
sil. Med. f. 126.*

Ad omnem antiquam tussim, & pectoris
expurgationem diasulphur utile est, & :

℞. Pulver. Aris flavi ℔j.

cinam. ℥iiij.

Croci ℥ij.

zingib. ℥ij.

moschi solut. in aq. rosar.

si agro placuerit gr. viij.

mellis alb. q. s. f. electuarium. dosis ℥ss. pro
vice manè & serò, & ex eo f. tabellæ detinen-
dæ in ore. *Fonsæca in consult. Med. empir. fol. 499.*

Sequens etiam ad omnem Tussim secre-
tum est :

℞. Pul-

℞. Pulmonem cervinum cum gula a-
refactum :

f. exinde pulvis. Cujus ℥j. add :
magister Croci 3℔.

C. melle opt. f. eclegma quotidie usurpan-
dum.

Ubi expurgato pulmone, tussis ipso cura-
tionis progressu molestissime infestaret, at-
que vigilias induceret, tunc præpostero or-
dine globulis è styrace compescenda erit :
v. g.

℞. Styrac. liquid. thuris
mastich. myrrhæ.
opii, *Croci*
succî liquirit. ana

f. pilulæ instar ciceris : detur j. aut duæ ad
summum. *Feyneus Prax. Med. l. 3. c. 4. f. 346.*

Ab extra :

℞. butyr. lot. ℥iiij.
ol. viol. ℥j.
amygd. d. ℥ij.
Croci 3℔.
ceræ alb. parum,

M. f. unguentum, incorporentur simul, cui
addi potest : pingued. gallinæ 3℔. *M. Stocke-
rus in empirica f. 64.*

Vel

℞. ʒo lil. irini ana ℥ij.
rad. enulæ arefact. trit. ʒiiij.

fol.

fol. becchii ficci ʒij.

hyssop. ficci ʒiʒ.

Crocī ʒij.

axung. gallin. ʒ β. æsypi ʒ β.

ceræ q. l. f. unguentum, quo inungatur pectoris regio calidè. *Feyneus f. 347.*

IV.

Phthisis.

Futuras proximas rerum publicarum mutationes plerumque DEUS signis, vel prodigiis, aliisque modis revelare solet. Sic eâ nocte, quâ capta est Troja Dii quidam apparuerunt (ut loquitur *Maro*) exeuntes è templis, & exportantes simulachra sua.

Inter signa alia, quæ Phthisim jam jam ad extrema vergentem, & proximam ad mortem futuram mutationem denotant, diarrhæa est: ita *Hipp. l. 5. aph. 12. quibus tabe laborantibus capilli defluunt, ii diarrhæa superveniente moriuntur.*

*Phthisis
quid?*

Et est Phthisis consumptio totius corporis ab ulcere pulmonum ex repletionem & ruptione vesicularum orbicularium, ob lympham serosiores, acrem, aut aliis causis erodentibus, vel lædentibus ipsum pulmonem, ortum ducens.

Mira in hoc affectu præstant rotulæ antiphthisicæ Kneusselii, quæ:

℞. flor.

℞. flor. Δ ris ter sublimat. ʒiʒ.
 ʒnii diaphoret. c. triplo salis petræ
 probè calcinat. ut omnis vis vomito-
 ria ablata sit (vel potius antihe-
 stici Poterii) ʒʒ.

massich. succini albiss. ana ʒj.

spec. diatrag. frig. ʒij.

Croci ʒʒ.

ol. anisi gt. vj.

sacchar. in aq. heder. terr. solut. ʒiiʒ.

f. rotulæ majores.

Vel

℞. Flor. Δ ris pulverisat.

glyzyrrh. ras. ana ʒj.

rad. ireos flor. ʒij.

pulver. haly contra phthis. ʒiiij.

benzoin. *Croci* ana ʒʒ.

sacchar. albiss. ʒv.

C. f. q. aq. ros. f. pasta, à qua f. trochisci. *Die-
 merbroek.*

Alios trochiscos agglutinantes, & tussim
 sedantes, quorum quoque ingrediens *Crocus*
est, vid. Feynei Pract. f. 371.

℞. flor. Δ ris c. aloë & myrrh. sublim.
 ʒj.

benzoës ʒj.

fol. roris solis ʒiiij.

sem. urticæ mort. ʒj.

rad. helenii, ireos flor. ana ʒʒ.

gumm.

gumm. ammon. myrrh. aloës ana
gr. viij.

Croci gr. x. mosch. gr. iij.

M.

Sgr. Lungen Triesenerh.

℞. flor. *¶*ris ℥ij.

myrrh. ℥iij. aloës ℥ij.

Croci ℥ij.

Pulver. & superfund. spir. therebinth. ad
eminentiam 2. digitor. Digere per 12. dies in
arena, tum extrahitur anima *¶*ris & omni-
um specierum: filtra, & habebis balsamum,
qui valet non solum ad Phthysim, verum
etiam Pleuritidem, calculum, febres, Pestem,
Hydropem. dosis ā gt. v. ad ℥℥ in vehiculo
appropriato.

Alius balsamus secretus ex communica-
tione *Excell. D. D. Matth. Franc. Hertod. P.*
M. hic est:

℞. Lactis human. lactantis masculum
℥iij.

*Balsamus
secretus in
Phthysi.*

medull. panis tritic ℥ij.

hordei mund. & contus. ℥j.

flor. *¶*ris sublimat. ℥℥.

aloës opt. myrrh. oliban.

mumiæ veræ ana ℥j.

Croci Austriac. ℥ij.

fem. urticæ mortuæ.

pulmon. cervi, vulpis, ana ℥℥.

ocul.

ocul. $\mathfrak{z}$. præpar. $\mathfrak{z}$ ij.
 corall. rubr. præpar. $\mathfrak{z}$ j.
 margarit. præpar. $\mathfrak{z}$ ij. gr. v.
 spec. de gemm. frigid.
 diatrag. frigid.
 pulver-haly contra phthis.
 C.C. præpar. ana $\mathfrak{z}$ j.
 terr. melitens.

sacchar. $\mathfrak{h}$ ni resolubil. ana $\mathfrak{z}$ iiij.

stent infusa $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{p}$. & destill. ex retorta vitrea,
 pro balsamo, qui cum aq. rosar. in qua ra-
 dix ireos flor. infusa fuerit, rectificetur, &
 servetur ad usum.

Sgr. Balsamus antiphthificus vulnerarius.

Ex magmate relicto & destillatione, ad-
 ditis:

fol. pulmonar. gall. MX.
 herb. hæder. terr. roris $\odot$.
 millefol. flor. rubr.
 fanicul. alb.
 tussilag. ana Mij.
 rad. symphyt. mai.
 tormentill. ana $\mathfrak{t}$ bj.

f. l. a. Sal. antiphthificum.

Nota medicamenta ex $\mathfrak{A}$ re, quia exsiccant
 & absument, non semper prodesse, nisi hu-
 mectantia misceantur.

Aquam caponum *Croco* honestatam, in
 phthisi præsertim infantium præscribitur

Cbri-

Christoph. Wirsung, part. 2. cap. 5. & ex ipso
Christoph. Petri Collega noster in suo asylo
Languent. f. 115.

Ab extra:

℞. ∅∅ cheirin. amyg. d. ana ʒ.℞.
 mucilag. sem. lini ʒvj.

lactis muliebr.

aq. sublimat. limacum ana ʒj.

Croci ʒij.

ceræ alb. q. s.

f. unguentum. *Feyneus l. 3. c. 7. f. 372.*

Aliud unguentum pectorale *Croco* infi-
 gnitum ubi dolores molestant, vide apud
Joan. Wittichium f. 264.

℞. Mucilag. sem. cydon. ʒij.

butyr. rec. ʒi℞.

pulver. irid. flor. ʒiiij.

fol. becchis sicci ʒij.

lact. muliebr. puellam enixæ ʒj.

ol. viol. ʒiiij. *Croci* ʒj.

ceræ alb. parum.

f. linimentum tepidè pectori inungendum.

v.

Pleuritis.

TRicæ & spinæ hæc omnis vita. Sed ubi
 verius, quam in Pleuritide? Dum hæc
 instar spinæ pungentis, immiti, eoque conti-
 nuo cruciatu torquet, & strangulat

inclu-

inclusus dolor ejusdem atque cor aestuat intus
Ovid. 5. trist. j.

Est enim pleuritis inflammatio membra- *Pleuritis*
 nae pleurae cum febre acuta & continua, do- *quid?*
 lore lateris punctorio, ac tussi molesta à
 sanguine fervido extravasato, vel stagnan-
 te, avolantibus ejusdem particulis spirituo-
 sis subtilibus ac temperantibus ipsum san-
 guinem, remanentibus verò acidis, acri-
 bus, & salis, ortum ducens.

Excellens remedium est pulvis *D.D. Mar-*
ei Banzeri Decan. facult. Med. Witenberg.
 quem *Crocus* ornat, *vid. Gammarolog. D.D.*
Sachs à Lewenheim f. 664.

Ab extra sequens proponit unguentum,
 magistrale *Marcellus Cumannus in Syllog. Cu-*
rar. & observat. Welschii, quod præmissâ
 venæsectione laxat, & anodynum est: quo
 latus oppressum sublevatur, dolor mitiga-
 tur, sputum promovetur, & respiratio libe-
 rior evadit, nonnihil denique rarefactâ cute
 sine sensu dissipat, ac foràs exhalare facit,
 cum hic nunquam repellentibus, vel etiam
 in principio locus esse possit, & :

℞. ol. amygd. d. scsamin.

violat. ana ℥iij.

pingued. gallin.

butyr. rec. ana ℥ij.

cerae alb. ℥iij.

K

Croci

Croci ℥ij.

M.

Vel

℞. Pingued. anat. gallin. ana ℥iſs.
butyr. rec. ℥j.*Croci* ℥j.

ol. viol. ℥ij. ceræ alb. q. s.

f. unguentum. *Stockerus ex Barthol. Montagnana.*

Vel

℞. Unguent. resumt. rec. ℥iiij.
ol. viol. amygd. d. ana ℥j.*Croci* ℥j. M.*Feyneus Pract. l. 3. c. 8. f. 386.*

Vel

℞. Unguent. dialth. ℥vj.

ol. *Croci* per insolat.

chamomill. anodyn.

7. flor. Myns. ana ℥ij.

medull. cervin. ℥iiij.

pingued. muris montan. ℥iſs.

extr. *Croci* gr. xiiij.ceræ parum f. linimentum pro inundatione
lateris dolentis, superponendo emplastr.
diachyl. s.Fomentum præscribit *Wolffg. Gabel-
choverus Cent. 1. curat. & observat. Med.
curat. tertia f. 5.* ex lactis caprini vel vaccini
quartario uno, in sartagine fervefacto addi-
tis duobus cochlearib9 mellis despumat. &*Croc o*

Croco qui lac benè tingat: lac verò in vesicam bubulam satis calidum positum, lateri dolenti adhibet.

Aliud in pleuritide spuria ad discutendam materiam in musculis exterioribus lateris collectam, idem Author ordinat, quod:

℞. Flor. chamomill.

melilot. ana Mj.

sem. lini, scœnugræc. ana ʒj.

furfur. ʒij. *Croci* ʒʒ.

bulliant in s. q. aq. font. ad tertiæ partis consumpt. & decoctum in vesica bubula lateri dolenti admoveatur. A quo semel atque iterum calefacto & adhibito dolor adeò remittit, ut per totam noctem benè æger dormire possit. *cent. 1. cur. fol. 2.*

VI.

Peripneumonia.

Tyranni comicâ facie agunt Tragædias; & tunc maximè metuendi sunt, cum vulpinam pellem induunt.

Habet quod timeat Medicus, ubi acutissimi lateris dolores videntur remittere, & sibi abblandiri, febris verò & respirandi difficultas augeri, ita *Hipp. sect. 7. aph. 11. ex pleuritide peripneumonia malum*; Quæ est in- *Peripneumonia*, inflammatio pulmonis cum febre acuta & continua, respirandi difficultate, tussi, & sputo *quid?*

sanguine tincto, atque pondere in thorace,
molesto à sanguine fervido in pulmonum
substantiam effuso, aut nonnihil stagnante,
ortum ducens.

In hac affectione optimum remedium est
venæsectio.

Quæ si spuria fuerit, tale præscribit un-
guentum *Feyneus c. 9. l. 3. f. 393.*

℞. Succi marrub. depurat. ℥i℥.

ol. irini ℥j. butyr. rec. ℥i℥.

Simul fervefiant ad succi consumptionem, &
dum percolata fuerint, add:

terebinth. resin. pini ana ℥℥.

pulver. rad. ireos ℥iij.

rad. becchi arefact. ℥ij.

fol. hyssop. sicc. ℥i℥.

Croci ℥i℥.

M. f. unguentum, quo illiniatur tota pe-
oris regio.

VII.

Empyema.

Vitriolum in fodinis inventum nullam-
amplius spem facit fossori venas metalli-
cas prosequendi. Imitatur vitriolum pus
Empyconum suberuentum, fœculentum, &
fœtidum: adimit quippè hoc spem omnem
fœtori ulterius tractandi curam, juxta edi-
ctum. *Hippocratis aphor. 44. sect. 7. suppurati*
cum

eum uruntur, aut secantur, si pus purum & album effluat, evadunt: quod si subcruentum, & canosum, & graveolens fuerit, pereunt.

Est autem Empyema puris in cavitate *Empyema* thoracis collectio, ob pleuritidem progres- *quid?* sam, vulnus, ictum, casum, &c. exorta.

Ad pus expectorandum:

℞. Rad. ireos præcoct. & contus. ℥ij.

sacchar. albiss. in aq. hyssop. dissol. ℔j.

Coq. simul, add:

amygd. d. mund. & infus. in aq. hor-
dei ℥j.

granor. pini eodem modo infus. ℥℔.

pulmon. vulpis arefact.

farin. orobi ana ℥ij.

fem. urticæ, hyssop. sicc. ana ℥℔.

succi glycyrrh. pulveris.

fem. fœnicul. contrit. ana ℥j.

Croci ℥℔.

M. f. pandaleon, contineat frequenter in ore. *Feyneus l. 3. c. 10. f. 395.*

CAPUT XIV.

De

Morbis cordis.

TROJANUS equus ideò fefellit, quia sor- *Diogen.*
mam Minervæ mentitus est. *Laert.*

Mentitur sæpè Syncope somnum suavissimum, sicque adstantibus imponit, ut quem naturali somno quiescere credas, jam fatali somno oppressus dormit in omnes æternitates.

Hinc non inscitè somnus imago Mortis, & illius Frater dictus est.

*Syncope
quid?*

Est autem syncope præceps, & ingens virium lapsus, ex caloris & spirituum defectu cum sudore frigido, à dolore, morbo gravi, veneno, malignitate, suppressione mensium, vulnere, venæsectione, vel cohibita, sanguinis circulatione, &c. ortum ducens.

Famigeratissima hîc est aqua cordis cervi clariss. D. Engelhardi Archiatri Anhaltina: ut & aqua cordis cervi clariss. D. Behr Argentoratensis Croco conspicua: quarum descriptionem vid. in *Elaphographia Excell. D. D. Grabbæ Collegæ & Pegasi nostri meritiss. f. 227. & seqq.*

Vel

℞. Aq. è typhis cervor. tenell. ℥ij.
meliss. c. vino ℥j.
cinam. borragin.
carbuncul. ana ℥l.
arcani, seu quintæ essent. Croci ʒ℥.
syr. gemmat. ℥iij. M.

Sgr. Röstliches Herk-wasser / in causa frigida.

Vel

Vel

℞. Vini rhenan. generos. ℥ij.
 aq. cinam. borrag.
 elixir vitæ Matth. ana ℥ss.
 essent. ambræ
quinta essent. Croci ana ʒss.

Misce.

℞. Aq. è typhis cervor. tenell.
 scorzoner.
 acetos. hispan. rotundifol.
 borrag. frig. saxon. ana ℥j.
quinta essent. Croci ʒss.
 spir. rubi. idæi, fragor.
 ceras. nigr. ana gt. v.
 syr. de toto citro ℥iij.

M.

Sgr. Herkwasser in causa calida.

Pulverem cordialem, & calorem sopi-
 tum suscitantem cum *croco vide in Prax. Med.*
Feynei l. 3. c. 2. f. 324. ut & pulverem cordia-
 lem *croceum in meth. med. spec. Guerner. Rol-*
fincii f. 703.

Ubi syncope à suppressione mensium ori-
 tur, mirè opitulatur *Croci essentia.*

Ab extra:

℞. Aq. rosar. ℥iij.
 vini odorif. ℥ij. aceti ros. ℥j.
 succi pomor. redol. vel limon. ℥ss.
 garyophyll. ʒj. *Croci ʒj.*

K 4

M. pro

M. pro epithemate ad pulsus & cor: *Felix Platerus Prax. Med. f. m. 481.*

Rx. Aq. meliss. c. vino destillat.
borrag. bugloss. ana ℥ij.
carbunculi ℥j.
spec. cordial. temperat. ℥ss.
pulver. Croci ℥ss.

M. f. epithema: cordi imponendum in
causa frigida.

Rx. Flor. citri rec. vel ficc.
ros. rubr. borrag.
bugloss. tunica
calendul. ana p. is.
Croci ℥ij.
fol. meliss. citrat. M℥.
sem. meliss. ocymi ana ℥ss.
spec. cordial. temperat. ℥j.
flaved. cort. citri rec. ℥iij.

f. l. a. c. syndone sacculi interpassati cordi-
ales, aspergendi spiritu rosar. vel aqua car-
bunculi.

II.

Palpitatio cordis.

Peregrini exercitus, quia exorbitantes &
insolentes, ita plerumque sunt odiosi.

Non dissimili modo peregrini flatus ex
utero, liene, aut ventriculo regiam cordis
subintrantes, quia tumultuarii, ita odiosi
sunt,

sunt, & à motu cordis valido (qui sæpè co-
stas frangit) impetuosè expelluntur.

Et est cordis palpitatio inordinatus & ni- *Palpitatio*
mis vehemens cordis motus, ab expultrice *cordis*
facultate irritata, ob vapores, lympham co- *quid?*
piofiorè in pericardio existentem, vermi-
bus, vel calculo, malignitate, &c. ortum,
ducens.

Mirè subvenit sequens aqua:

℞. Corda porcor. recent. exempt No. iij.
cervor. No. ij.

Incid. minutim, adde:

flor. borrag. rec.

tunicæ. meliss. ana ʒiʒ.

anthos, citri rec.

aurant. rec.

Croci Austr. ana ʒi.

fol. meliss. Miʒ.

sem. ocymi cariophyllat.

dauci, citri ana ʒiij.

flaved. cort. aurant. ʒiʒ.

macis ʒij. santal. omnium ana ʒij.

aq. borrag bugloss. meliss.

calendul. ana lbj.

vini alb. generos. lbj.

f. infus. f. a. per hor. 24. dein ex B. M.

Destilla diligenter, destillato adde:

confect. alkerm. c. vel f. mosch. ʒvj.

Stent infusa vitro clauso ad tincturæ rubræ

K

§

extra-

extractionem, quæ filtrata servetur ad usum.

Sgr. Sonderliches Wasser gegen das Herzklopfen.

Vel

℞. Aq. cord. cervi compos. ℥ij.

et typhis cervor. tenell.

meliss. c. vino

cinam. borraginat.

carbunculi, flor. aurant.

citri, ros. fragr. ana ℥℥.

confect. alkerm. ℥j.

Stent infusa vitro diligenter clauso ad tincturæ extractionem, cui decantatæ add:

tinctur. corall. c. spir. cord. cervi
prepar. ℥℥.

quintæ essent. Croci gr. xv.

M.

Sgr. Herzwasser.

Clariss. Mæbius in Anatom. Camphoræ c. 17. f. 79. in cordis palpitatione & tremore propinat guttulas aliquot ol. camphoræ in aq. borragin. buglossæ: & cordis regionem illinit unguento pomadæ, aut butyro non salito, vel oleo rosaceo, Croco, & camphoræ, ana mixtis.

Si malignitas sit causa:

℞. ☉ scorpion. Matth. ℥℥.

succi limon. ℥ij.

theriac. opt. ℥℥.

spec.

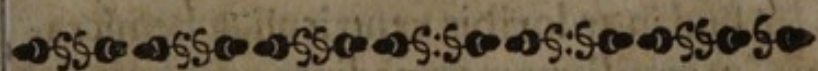
spec. cordial. temperat. gr. xv.
 camphor. c. succo limon. solut.
 extr. Croci ana ℥℥.
 o^o citri gt. v. ceræ parum.

M. f. unguentum.

In tremore cordis:

℞. Doronic. off. de c. c.
 been utriusque ana ℥℥.
 fantal. ambor.
 spodii, lambrusci,
 corall. ambor. ana ℥ij.
 rosar. ℥iiij. farin. hordei ℥iiij.
 Croci ℥j.
 ol. de Croco ℥℥.
 aq. bugloss. ℥i℥.
 vini malvat. cyath. j.
 resinæ ℥ij.

f. emplastrum. *Empyrica Ferd. Epiphaniæ*
fol. 417.

CAPUT XV.

De

Morbis ventriculi.

TAntus sæpè ardor, infestat stoma-
 chum, ut ardentem carbonem substra-
 tum jurares. Si hominis ventriculus
 ea ap-

ea appeteret, iisdemque vesceretur, quibus
avis Eme ex Japponia, forte minus mirare-
mur, ceu quæ non tantum quidquid rerum,
esculentarum illi objicitur, verum ignitos et-
iam carbones deglutire solet, ita *Joann. Pini-
cerius l. 1. anigm. 30. f. 81.*

*Ardor sto-
machi
quid?*

Est autem ardor stomachi ascensus vapo-
rum acrium calidorum, à fermento ventri-
culi vitiatò, vel humoribus biliosis, calidis,
acribus, ortum ducens.

Contra hunc strenuè pugnant rotulæ cum
*Croco Philipp. Grylingii l. 3. Pract. c. XII. de-
scriptæ.*

Vel

Rx. Crætæ alb. nuc. mosch. ana ʒij.
Croc. ʒß.

sacchar. q. s. dissolut. c. aq. menth.
f. rotulæ. *Mullerus Myster. & Miracul. chymic.
fol. 83.*

Aliud in ardoribus ventriculi, & hemicra-
nia, ut certissimum remedium proponit *Pe-
terus Poterius Pharmac. spagy. f. 552. & :*

Rx. opii chymicè præp. ʒß.
ʒnii diaphor. ʒij.
ambra gryf.
Croc. or. ana ʒß.
mosch. ʒj.

C. syr. de papaver. f. massa. dosis gr. viij. ad
gr. xij.

II. Ano-

Anorexia, seu inappetentia.

Turpissima est insurgentium in Principem suæ dignitatis authorem perfidia, ingrati animi, malæque fidei notâ fædatum crimen, & justissimæ indignationis, odiique Principis materies, fueruntque semper conspirationes infelices ipsis authoribus, eorumque conjunctis.

Sic aliquando indignatæ contra ventriculum reliquæ corporis partes, quod suâ curâ, labore, ac ministerio illi omnia quærent, ipsum verò in medio quietum nihil aliud, quam datis voluptatibus frui; conspirarunt inde, ne manus ad os cibum ferrent, nec os acciperet datum, nec dentes conficerent; Sed dum sic ventriculum domare vellent, conspirantia membra brevi ad extremam tabem devenere. Confirmat quotidiana experientia, ubi ventriculus non appetit, totum corpus contabescere.

Est autem inappetentia appetitus deperditus, ob fermentum ventriculi obtusum, ab humoribus inibi redundantibus, ac corrugationem membranæ ventriculum succingentis prohibentibus, ortum ducens.

*Anorexia
quid?*

Exper-

Experta est sequens nostra tinctura stomachalis:

Rx. Croci, myrrh. aloës ana 3℔.
cort. aurant. ʒij.
nuc. mosch. ʒj.
rad. aronis ʒij.

Tinctura conserv. flor. tunicæ ʒi℔. confect. alkermin.
stomacha- complet. 3℔. elixir vitæ Matth. 3x. irroren-
lis experta. tur species spir. Oli philos. ʒij. & stent in-
fusa vitro clauso, ut omnis tinctura extraha-
tur, quæ postea coletur, & filtretur, addendo:
essent. ambr. liquid. ʒ℔.

Servetur in vitro.

Ad incidendam pituitam sequens adhibet
Fabricius Hildanus Chirurg. Observat. 32. cent.
5. fol. 314. quod:

Rx. Cinam. Croci,
macis ana ʒij.
sacchar. ʒiiij.
M. Dosis cochl. j. c. iusculo.
Vel

Rx. Cinam. glyzyrrh. ana ʒj.
galang. 3℔. coriandr. præp. ʒj.
nuc. moschat. cubebar. ana ʒj.
rad. pæon. iridis ana ʒj.
summit. hyssopi, origani ana ʒiiij.
sem. fænicul. anisi ana ʒij.
Croci ʒ℔. zingib. ʒj.
sacchar. opt. ʒj.

M. f.

M. f. pulvis subtilissimus.

Sgr. Triseneth in anfang der Mahlzeit / Rolf. in
meth. spec. l. 9. Sect. 1. c. 2.

Ab extra ad ventriculum & cor roboran-
dum :

℞. ʒ. menth. scorpion. ana ʒiij.

nuc. moschat. ʒvj.

garyophyll. ʒij.

Croci or. subtiliss. pulveris.

C. C. usti & præpar. margarit. præpar.
confect. alkerm. ana ʒj.

M. diligenter in mortario, f. linimentum,
quod reservetur in vase vitreo, inungatur
cordis & ventriculi regio sæpius. *Fabricius
Hildanus observat. Chirurg. f. 314.*

III.

Singultus.

NON Apollinis magis verum est, atque
hoc divini Dictatoris oraculum & do-
ctrina, Mercurii quadraturâ stabilior: ubi
ex copioso sanguinis fluxu convulsionem aut
singultum contingentem malum esse dixit,
aphor. 3. sect. 5. & aphor. 4. sect. 5. Ita quo-
que ex profusa purgatione convulsio, aut
singultus succedens malum. Mali etiam ex
vomitione singultus, & oculi rubentes *aphor.*
3. sect. 7. Nec si senibus ultra modum pur-
gatis accidat bonum. *aphor. 41. sect. 7.*

Est

*Singultus
quid?*

Est autem singultus motus depravatus ventriculi orificii superioris, ab expultrice irritata ob fibras ventriculi ascendentes affectas, à vermibus, humoribus pituitosis frigidis, biliosis, inanitione, fructibus crudis, flatibus, malignitate, &c. ortum ducens.

In singultu à repletionem ex causa frigida, ut humores peccantes è ventriculo eliminantur, prodest vomitorium supra *cap. de morbis pectoris §. 2. notatum.*

Et si malum perseveret humores præparandi sunt:

℞. *Hydromel. Crocat. ʒij.*

oxymel. f. ʒj.

syr. de cort. citri ʒi.

M.

Commendabile hic etiam est electuarium, cum *Croco Gordonii cap. de singultu* descriptum.

Sequens etiam in pertinaci malo omnia complet:

℞. *Mastich. ros. rec.*

spicæ nardi, *Croci,*

sem. endiviæ ana ʒß.

M. *Feyneus in Pract. Med. l. 4. c. 8. f. 481.*

IV.

Nausea.

Turpe est in ventris frugibus glandes devorare

rare velle. Mirum sanè primos Parentes nostros, dum florida Tempe possiderent, in superabundanti illo esculentorum luxu sola poma elegisse, eademque nefando ausu contra DEI mandatum degustasse. Debuissent namque illa movere nauseam, quæ præsentem tum animo, tum corpori labem inferre apta nata erant.

Et est Nausea inane vomendi desiderium *Nausea*
eorum, quæ in cavitate ventriculi continetur. *quid?*

Franc. Baco de Verulamio Hist. vit. & mort. f. 121. Sacculum Croci ventriculo applicat, qui morbum & nauseam navigantium tollit.

CAPUT XVI.

De

Morbis intestinorum.

I.

Hernia.

Tanta quondam Sybaritarum fuit mollities, ut nullum opificium in civitate admitterent, quod cum strepitu exerceretur. Hinc nec gallum gallina-
L ceum

*Theatr.
vita hu-
man.*

*Hernia,
quid?*

ceum alere fas erat, ne quid esset, quod somnum interromperet. Quam mollitiem, iter faciens per agros confirmavit Sybarita, ubi quosdam fodientes cum videret, dixit se spectando illos herniam seu rupturam capere. Est autem hernia tumor elevatus intestinorum, aut omenti, aut utriusque simul consequens solutionem continui solius peritonæi, ab humoribus roriferis per ductus lymphaticos in totum corpus & abdomen disseminatis, ipsumque peritonæum laxans vel rumpens, aut à clamore, respiratione retenta, casu, &c. ortum ducens.

Hoc in affectu, ubi flatus redundaverint, valet sequens clyster, qui:

℞. Decoct. carminat. usit. ℥vj.
elect. è baccis lauri
hier. picræ ana ℥vj.
extr. croci gr. x.

M. f. clyster.

Forestus has præscribit pilulas:

℞. Cinam. Croci,
cubebæ. mastich.
asari, spicæ ana ℥ij.
aloës opt. ℥i℥.

Pulverisentur per se, & c. syr. ros. q. s.
f. pilulæ laxantes. dosis ℥j. hor. i. ante cæ-
nam.

II. Ver.

Vermes.

Cum morietur homo, hæreditabit serpentes, bestias, & vermes. *Ecclesiast. c. 10.*
 sed hujus veritatem adhuc vivi experimur,
 ubi integra vermium seminaria multorum,
 & penè incredibilium morborum causæ in
 corpore nostro etiam nobis sæpè insciis ho-
 spitantur.

Et sunt animalia in intestinis, vel alia cor- *Vermes*
 poris parte, à putredine ob humores corru- *quid?*
 ptos, exorta.

Ad hæc necanda, & eliminanda sequens
 pulvis est specificus.

℞. Rad. gialapp. *Croco tinct.*

℞iii dulcificat.

pulver. viperar.

C. C. phil. præpar.

pulver. corallin. ana ℞i.

Croci, myrrhæ ana ℞.

ol. heraclin. rectif. gt. vi.

Pulvis spe-
cificus ad
necandos
vermes.

M. f. pulvis. dosis ℞j. ad 3℞. lunâ decrefcente
 exhibendus: ubi præ aliis Jovis diem ad fe-
 licem eorundem expurgationem commen-
 dat, *Frid. Hoffman in meth. med. eruditissima.*

Ab extra umbilicus inungatur hocce lini-
 mento:

℞. Pulver. a. o. s, myrrh.

L. 2.

Croci

Croci ana ℥ij.

fellis bovini ℥iiij.

pulver. colocynth. ʒ℥.

succi absynth. inspissat. ℥j.

C. ʒʒ absynth. & diacolocynth. $\mathcal{Q}$. atque cera q. s. f. linimentum.

Vel applicetur umbilico sequens, quod :

℞. Ol. rutæ

aloës, corallin. ana ʒj.

herb. absynth. mastich. ana ʒ℥.

coriandr. præpar. ʒiiij.

farin. filigin. ʒiiij.

lupinor. ʒj.

Croci ʒj.

ex his omnibus f. pulvis, & incorporetur e. supradicto oleo, add : fel. aschii piscis q. s.

Vel inungantur ventris partes primo butyro & melle, & sequens ceratum desuper applicetur.

℞. Theriac. el. ʒj.

lumbr. terr. contus. ʒj.

coriandr. præpar. ℥iiij.

fell. taurini. ℥ij.

myrrh. aloës,

Croci ana ℥j.

aceti acerr. parum.

M. incorporentur lento igne, & imponantur ad formam cerati. *Feyneus l. 4. Pract. c. 30.*

℞. Mithridat. ʒj.

myrrh.

myrrh. aloës,

Crociana ʒj.C. cera, & pice, & oleo amygd. amar. f. co-
ratum. *idem* f. 579.

Vel

℞. nigell. ʒj. aloës,

corall. rubr. ana ʒij.

absynth. ʒʒ. mastich. ʒiij.

coriandr. præp. ʒj.

f. pulvis; incorporetur c. ʒiij. farin. filig. &
ʒvj. farin. lupinor. *Croc* ʒj. succi rutæ ʒij. ol.
succini ʒ iij. f. emplastrum pro vermibus,
quod supra stomachum ponatur. *Epiphanius*
in Empyrica f. 411.

III.

Hæmorrhoides cæcæ.**I**N hodiernum usque diem inter Medicos
agitatur quæstio, num aloë aperiat vena. *An aloë*
rum orificia, & maximè earum, quæ in ano hæmor-
sunt: an verò earundem abundantiam sistat. *rhoides* a.Et sicut primæ opinionis est *antiquissimus* periat?
Serapio de med. simpl. c. 201. Mesue de med. be-
nedict. c. 1. Fallopius in tr. de simpl. med. purg.
c. 2. Fernelius l. 5. meth. med. c. 7. & Scaliger
ad Cardanum exercit. 160. distinct. tertia, &
*alii.*Ita contrarium tenet *Dioscorides de re*
med. c. 2. Plinius l. 27. cap. 4. Galenus l. 6. de

L 3

simpl.

simpl. med. facult. c. 23. Et alii: ut & Joann. Monardus, Joan. Bapt. Theodosius, Leonardus Fuchsius, Francisc. Vallisius, Jacob. de par-tib. Sebastian. Montanus. Jacob. Sylvius, ali-ique.

Sed facile conciliatur hæc res inter viros doctos, si aloem foris appositam venas, san-guinemque ex iis manantem cohibere: in-trò verò sumptam easdem, maxime hamor-rhoidalium recludere dixerimus.

*Hamor-
rhoides*

et ita quid?

Sunt autem venæ hemorrhoidales cræcæ, tumores, & extuberantiæ venarum, quæ in-lapodice sunt, ob copiam sanguinis, vel cras-sitiem stagnando, extremitatesque earum-dem distendendo, ortum ducentes.

Ad horum dolorem, & ardorem *Carolus Widmannus* tale præscribit:

*℞. Ol. amygd. d. sesamin.
butyr. rec. ol. ros. verbasco.
medull. cruris bovis,
ol. anserin. gallin. ana ʒj.
vitell. ovor. No. Xiiij.
Croci or. ʒiij (qui valdè prodest)
opii thebaici gr. X.
ceræ alb. ʒiij.*

*f. l. a. unguentum, calidè applicandum. Tr.
de peste f. 131.*

Vel

℞. Axung. gallin. ʒj.

pulp.

pulp. pomor. co&. subciner. ʒj.

Croci or. ʒʒ.

unguent. popul. ʒʒ.

vitell. ovor. No. I.

f. linimentum. *Riverius Prax. Med. vi & Mullerus Myster. & Miracl. Chym. f. 87.*

Vel

℞. Mucilag. sem. psyllii &

cydon. c. aq. verbasci extr. ana ʒvj.

Croci pulveris. ʒʒ.

vitell. ovor. No. I.

ol. linariae, & scarabæi, atque ceræ q. s. f. li-
nimentum.

Vel

℞. ol. ros. ʒj.

vitell. ovor. No. I.

Croci ʒj.

butyr. rec. ʒiʒ.

lact. muliebr. ʒij.

f. linimentum, ovi luteo, ac oleo rosar. ex-
actè commixtis, addito Croco: & fervente,
acerbius doloris vehementiâ, additis opii gr.
iij. agitentur in mortario plumbeo aliquan-
tulum, f. unguentum. *Feyneus Prax. Med.*
fol 585.

In vehementi dolore :

℞. Unguent. popul. ʒʒ.

ol. papav. ʒj. opii ʒj.

Croci ʒʒ.

L 4

M.c.

M. c. ovo integro.

Vel

℞. *Croci*, myrrh.

lycii ana ʒj.

opii ʒʒ. ol. rosar.

mucilag. psyllii vitell. ovor. q. s.

f. unguentum molle. *Empyrica Epiphani*
f. 481.

Plura unguenta ex *Croco* ad dolorem le-
niendum vid. *Pract. Feynei* f. 585.

Vel

℞. Poma dulcia dissecta

sublatis interaneis

Coq. in ʒ sem. lini vel violar. add: micæ pa-
nis albiss. parem quantitatem, quæ omnia
simul contusa in formā cataplasomatis redu-
cantur, addito ovi luteo & *Croci* ʒj. *idem*
fol. 586.

Excellens sequens est:

℞. Chamomill. rad. alth.

melilot. tapsi barbat. ana Mj.

Coq. donec. inspissentur, add:

vitell. ovor. elixat. No. II.

Croci, myrrh. aloës ana ʒj.

farin. fœnugræc. lini ana ʒvj.

butyr. s. s. q. s. f. emplastrum;

addi etiam potest opii ʒj. *Epiphanius in Em-
pyrica* f. 414.

Hæmorrhoides fluentes.

Quibus fluunt hæmorrhoides, raro nocturno somno polluantur, & parum spermatizant. *Albert. Magn. de animal. l. 15. tr. 2. cap. 7.*

Et sunt hæmorrhoides fluentes venarum *Hæmorrhoidalium* apertio à copia sanguinis, *rhoides* aut mordacitate ac acrimonia ejusdem or-fluentes tum ducens. *quid?*

Præter vāneſectionem, quæ præ aliis ferè omnibus remediis excellit, ſequens *Daniel Angelus* commendat, quod:

Rx. Sem. cydon. ʒij.

psyllii ʒj.

conquassat. & c. ſ. q. aq. plantag. f. mucilago, cui add:

extr. opii in ſ. q. lactis caprin. ſolut. ʒj.

Croci ſubtiliſſimè pulveriſat.

oliban. Myrrh. ana ʒij.

ſacchar. Hni reſolubil.

terr. vitriol. dulcis.

Croci ♂. camphor. in ol. ovor. ſolut. ana ʒj.

M. illiniatur pars affecta: *append. de compos. Med. c. 4. f. 37.*

Dysenteria.

Miasmata excrementorum dysentericorum alios inficere extra dubium est.

Fortè hoc Hebræis prævisum *Deuteron. 27* locum habebis extra castra, ad quem egredieris ad requisita naturæ gerens bacillum in baltheo, cumque sederis, fodies per circuitum, & gesta humo cooperies, quo relevatus es.

Imitantur ex indita natura id ipsum Cæti, & quanto possunt studio, ventris excrementa, vel attracto, si copia ad sit, pulvere sepe- liunt, aut aliâ quâpiam re occultant.

*Dysente-
ria quid?*

Et est dysenteria dejectio alvi frequens ac cruenta, cum dolore ventris & intestinorum, quam excrementa per secessum modo spumosa, modo racemosa comitantur, ab acribus humoribus, malignitate, fructibus crudis & corruptis, &c. ortum ducens.

Præstantius in hoc affectu non invenitur, ipsâ essentiâ *Croci. vid. Zwölffer. in Pharma- cop. Reg. f. 231.*

Vel præmissis præmittendis sequentes pi-
dula:

Rx. Extr. tormentill.

☉ rhabar. ana ʒj.

spongiz pice imbut. & in ollula usta,

ollis

ossis sapiæ usti.

cort. ovor. indurat. ablata pelli-
cula interiore ana ʒj.

extr. Croci ʒj.

C. tinctura hæmatit. aut Smaragd. vel li-
quore stiptico Prævot. f. pilulæ instar pisi mi-
noris.

Vel

ʒ. C. C. chymicè præpar.

terr. sigillat. ana ʒiij.

rad. tormentill. boli armen.

maxill. lucii piscis ana ʒij.

sem. acetos. plantag.

macis ana ʒj.

Croci ʒj.

M. f. pulvis. Thom. Bartholinus in cista Med.

VI.

Tenesmus.

MOrbus nobis molestus est, quia nihil in
nobis habet domesticum, sed est peni-
tus alienus. Plotin. enn. 5. l. 8. c. 11.

Molesti & penitus alieni naturæ sunt hu-
mores heterogenei, quos eadem ut minus
domesticos & familiares quoquo modo
semper expellere conatur.

Contingit hoc in Tenesmo: qui est alli-
dua excernendi per alvum cupiditas cum
dolore, ubi nihil, vel pauca mucosa, vel
subcrua

Tenesmus.

quid?

subcruenta dejiciuntur, â falsis præcipue humoribus, aut nimia refrigeratione, vel ascaridibus, &c. ortum ducens.

Brunerus in Consil. 50. f. 287. in contumacissimo Tenesmo, hoc suppositorium applicat:

℞. Lycii, thuris, *Croci*,
gumm. arabic. ana ʒ℥.
opii ʒij.

f. suppositoria c. filo, ultra horam in intestino non relinquenda.

Vel

℞. Lycii, *Croci* ana ʒj.
ceruss. lot. in aq. plantag. ʒij.

pingued. de renibus caponum q. s. f. suppositorium, quibus filum alligetur, ut post horam elapsam iterum eximi possit.

Vel

℞. thuris, myrrh. lycii ana ʒij.
opii ʒj. *Croci* ʒj.

C. mucilag. psyllii & vitell. ovi ana q. s. f. suppositoria parva & subtilia. *Ferd. Epiphanius in Empyrica f. 476.*

VII.

Diarrhæa.

FAbulosum est, quod de corvo dicitur, eum ob mendacium commissum fiti damnatum, quam diu ficus lacteus esset. Hinc que

que frequentiores ejus crocitus venturæ plu-
viæ indicium præbere. Corvos tamen siti-
culosos esse extra controversiam est, nec
absque causa, ubi per sexagenos æstatis dies
ultra potu abstinent, quibus ventris proflu-
vio laborant, ut illi incommodo obviam
eant, alvumque sistant.

Est enim potius abstinentia singulare di- *Diarrhæa*
arrhæa remedium: quæ est frequens alvi *quid?*
profluvium cum vel sine dolore, à vermibus,
vel aëre frigido, lacte corrupto, cibis corru-
ptis, catarrho, aut humoribus biliosis acri-
bus, vel falsis ortum ducens.

In diarrhæa symptomatica præmissâ con-
gruente humoris peccantis evacuatione,
quod purgando adstringat *Stockerus in Em-*
pyrica f. 100. tale immittit suppositorium.

R. Croci, myrrh. thuris, ana ℥ij.
lycii, hypocystid. acaciæ ana ℥iij.
mastich. el. ℥j.
opii ℥℥.

C. f. q. mucilag. sem. psyllii f. suppositoria
parva in longitudinem digiti, filo appenso
ano successivè immittenda.

VIII.

Colica.

Vetus observatio: Habenti flatus in pere-
grinatione adversos, illius negotia diffi-
cultes

culter procedere ; Quod in bello maxim
verum non raro deprehensum est.

Vita nostra peregrinatio est, nec quis tam
propitio Jove natus, cui non cum plurimi
corporis nostri hostibus, adversis eheu ! sæ
pè avibus, dimicandum sit : inter quos no
minimus est Colica, diu noctuque excruci
ans, & ad extremum usque dilanians atque
conficiens, adversis ut plurimum flatibus co
mitata.

*Colica
quid?*

Est enim Colica dolor intestinorum ex
ingrato fibrillarum intestini coli motu ad
cerebrum & sensorium commune delato à
tartaro mucilaginoso salino-nitrosi parti
culis imprægnato, flatibus, vermibus, pituita,
lapillis, tumoribus, vel cibis crudioribus
stipticis &c. ortum ducens.

Præter simplicissimum illum clysterem
nostrum crocatum supra cap. de usu prepar.
Croci notatum, hic quoque, singularis, & a
modynus est, qui :

Rx. Rad. alth. lil. alb. ana ʒj.

flor. chamomill. rom.

verbasci, malvæ,

sambuci ana Mj.

Coq. in lact. s. q. in colæ ʒviij dissolv.

extr. castor.

Croci ana ʒss.

vitell. ovor. No. I.

M. ʒ

M. f. clyster.

Horum loco ab intro iusculum vini pur-
gans Crocatum sumi potest : cujus descri-
ptionem vid. in *Tartaro - Mastige Moravia*
meo c. 9. f. 60.

Cæterum *Spir. Croci* tam simplex quam
compositus ut in aliis, sic in hoc affectu est
singularis operationis tam intra, quam extra
usurpatus.

Spiritus Croci compositus hic est.

℞. *Extr. Croci vulgar.* ℥j.

tinct. ꝑri.

spir. sal. armon. falsi ana ℥ij.

fol. auri No. LX.

confect. alkerm. q. s.

Spir. Croci
compositus.

M.

Pilulas vehementissimas cum Croco de-
scribit Feyneus Pract. l. 4. c. 22.

Vel

℞. *intest. lupi in vino*
generoso lot. & in clibano non admodum
urente exsiccat. ℥ij. *C. C. usti & aq. absynth.*
lot. ℥j.

eumin. galang. ana ℥ij.

stercor. lupi resiccat.

cinam. ana ℥ss.

piper. zingib. Croci ana ℥ss.

sacchar. ad pondus dimidium. idem f. 533.

Vel sequens pulvis, qui est specificus:

℞. Te-

*pulvis
specificus.*

℞. Testiculor. equi vino lot.
& exsiccat. in clibano.
intest. lupi eodem modo præpar.
stercor. ejusdem quod terram
non tetigit. ana ʒj.

pulver Croci ʒ℥.

M. f. pulvis pro 2. dosibus in vehiculo conve-
niente sumendus.

Vel

℞. flaved. cort. aurant. dulc.
sem. anisi
rotul. nostr. Crocatar. ana ʒj.

M.

Sgr. Pulver gegen das Reissen.

Vel

℞. Confect. anisi fœnicul.
carvi, cumin.
Croci s. anima ana ʒj.

M. in scatulam.

Sgr. Confect. gegen das Reissen.

℞. Syr. de menth.

aq. menthæ fœnicul. ana ʒi℥.

quintæ essent. Matth. August. ʒvj.

Spir. Croci ʒ℥.

nitri gt. x.

nepenth. Q. gr. ij. M.

Sgr. Mixtur gegen das Reissen / löffelweis
zunehmen.

Aquam in colica specificam, & hæcenus
nobis

nobis reservatam, publicam facimus, quæ *Aqua spe-*
hæc est: *cifica in-*

Rx. Stercor. columbin. mund.
sem. anisi ana Miiij.
vini opt. Mens. iiij.

colica.

Digestis per dies aliquot, adde:

flaved. cort. aurant. d. & rec. ℥ij.

Croci Austriac. ℥i.

Destillantur ex B. M. suspenso in rostro a-
lembici *Croci Austriac. ℥℥.* & si lubet moschi
gr. v. Servetur in vitro bene clauso.

Sgr. Aqua anticolica.

Vel

Rx. *Aq. anticolica prædict. ℥j.*

spir. zedoariæ gt. viij.

sal. succinivolat. gr. v.

M.

Sgr. Wasserle gegen das Reissen.

Ab extra, ubi dolores atrocissimi infe-
stant.

Rx. Fol. parietar. hyoscyam. ana Mj.

Coq. & contund. contusis add:

pulver. flor. chamomill.

farin. sem. lini, fœnugræc. ana ℥℥.

Croci ℥℥. opii ℥℥. vel ℥j.

vitell. ovor. No. III.

ol. de papav. ℥ij.

chamomill. aneth. ana ℥j.

f. cataplasma, caute tamen applicandum.

Sennertus.

M

Vel

Vel

*Pulmentum pro
infantibus add:
familiare.*

*Rx. Pulment. ex farin. secalina cum
lacte præpar. lbj.*

*pulver. Croci ʒij.
ol. rutæ ʒj.
chamomill. aneth.
anagallid. 7. flor. ana ʒʒ.*

M.

*Sgr. Röchel gegen den reissen über den Hals
warm auffzulegen : pro infantibus maxime
familiare nobis pulmentum.*

*℞. Rad. hyoscyami (quæ etiam collo
suspensa juvare dicitur) ʒj.
capit. papav. alb. No. IV.
pomor. mandragor. vel rad. ejus
dem ʒʒ.*

*anethi flor. chamomill. ana ʒij.
spicæ ʒj.
Croci ʒʒ.*

*f. decoctio in aq. ad quartæ partis consum-
ptionem : foveatur pars affecta. Feynens
fol. 536.*

os(o)so
6

CAPUT

CAPUT XVII.

De

Morbis Hepatis.

I.

Inflammatio Hepatis.

Prestat maturius bellum dissolvere, & componere, etiam dum adhuc aliqua spes gerendi & evadendi nobis superest. *Tbucydides l. 7. de Nisia in Sicil, obstat.*

Inhibenda statim Hepatis inflammatio, & laborandum, ne in suppurationem abeat.

Hepatis namque inflammatio malum periculofum, & plerumque lethale est. *Galen. 10. med. meth. c. 5.*

Et est Hepatis inflammatio tumor ejusdem calidus, à sanguine in substantia hepatis stagnante cum febre continua, dolore gravativo, sensuque ponderis in dextro hypochondrio affligente, exortus. *Hepatis inflammatio quid?*

Ubi discutiendum est:

℞. Comar. absynth. nardi celtic.

asarī, Croci ana ʒij.

irid. myrrh. styracis.

bdellii, ammon. ana ʒʒ.

medull. cruris vituli ʒj.

M 2

serat.

cerat. lentiscini ℥j.

M. Feyneus Prax. Med. fol. 459.

Ubi resolvendum, emolliendum, & roborandum:

℞. Aloës, styrac. ana ℥j.

mastichis ℥j.

flor. chamomill.

melilot. ana ʒvj.

rubia, asari, calam. odorat. ana ℥ss

sem. apii, petrosel. ana ʒij.

spica, *Croci* ana ʒi℥.

rosarum ʒij.

cera & ammon. ana ℥iij. propol. ʒi℥. ol. lil
 irini ana q. s. cera in ʒo liquefiat, dein pro
 polis & ammoniacum toto dissolutum ad
 dantur, iis reliqua trita M. & f. s. a. emplastrum
 quod impositum parti, tumorem discutit.

Feyneus lib. 4. c. XII.

Ubi ad suppurationem tendit:

℞. Rad. alth. decoct. ℥ss.

farin. hordei ʒij.

sem. lini, fenugrec. ana ʒj.

adipis anseris, anatis ana ʒi℥.

cyperi, schænanth. ana ʒss.

spica, *Croci* ana ʒj.

ammon. in ol. lil. solut. & cera ana ʒj. con
 cinnetur emplastrum: adeps & cera liquen
 tur in ʒo: iis althea tusa adjiciatur, dein am
 moniacum, postremo reliqui pulveres. *idem*
fol. 460.

II. He

Hepatitis, seu imbecilitas Hepatis.

Negligentia inquirendi suspectos, & nimia
confidentia perdidit plures Principes.

*Petr. Gre-
gor. Tolos.*

Perdant se plures ægri Hepatis imbecilli-
tate laborantes, hydrope subsequente, ubi
non mature accito Medio, confisi nimium
propriis viribus de causa tam externa, quam
interna removenda solliciti sunt.

*l. 22. de
Republ.
c. 11.*

Est autem hepatitis imbecilitas facultatum
ejusdem læsio ab intemperie frigida, vel san-
guinis evacuatione nimia, refrigerantibus
hepati appositis, vel nimium calefacienti-
bus, calidum innatum dissipantibus, ortum
ducens.

*Hepatitis
quid?*

Mire prodest sequens pulvis:

℞. Intestinor. gallinarum
cum interna ventriculi tunica à carne sepa-
rat. & in vino alb. lot. ʒij. combarantur in
furno, ac vino albo & aq. absynth. extin-
guantur, adde cuilibet uncia cineris, galang.
cinam. ana ʒj. Croci ʒij. garyophyll. ʒʒ. e-
pat. lupi præpar. & pulverisat. ʒvj. sacchar.
ros. tabul. ʒj. f. pulvis corroborans.

Nec minoris efficaciae est sequens electu-
arium, quod:

M 3

℞. Con-

℞. Conser. agrimon.
 rob. passul. mai. ana ʒiij.
 epat. lupi præp. ʒiʒ.
 spec. diatr. santal.
 Croci ana gr. viij.

C. Syr. corall. f. electuarium. dosis ʒiij. superbibendo decoctum agrimonie.

Ubi jam ad cachexiam inclinat.

℞. Pulver. cachect. Q. ʒj. vel ʒj.

Syr. nostri Crocati ʒʒ.

sumatur ʒ. hor. ante prandium, superbibendo jusculum gallinæ, in quo nomhil ligni assafr. & chinæ c. rad. aperient. ebullierint, additis in fine ebullitionis fol. euscute, agrimon. cichor. com. absynth. pont. & Croci modico, & nonnihil sal. absynth. ac levistici, atque spir. ʒlis gutt: aliquot, manendo desuper in lecto hora 1. postea surgendo, & per alteram horam deambulando, continuando per 15. vel 20. dies intermixta quinta quoque die leni purgatione.

Vel

℞. Rob. sambuci ʒiij.

Croci ʒiij.

M. pro sudorifero.

Ab extra in intemperie hepatis frigida:

℞. Myrrh. mastich. ana ʒiij.
 spicæ, cyperi, schœnanth.
 eupator. sicci, scolopendr.

calam.

calam. aromat. ana ʒij.

Eroci, galliæ moschat. ana ʒj.

Myrrham cum mastiche in vino odorato
subigito, ac aliis commixtis emplastrum fin-
gito, jecoriq̃ue superinducito. *Feyneus Pract.*
l. 4. c. XI. f. 451.

III.

Hydrops.

Nulla fortuna contenta est obesse semel,
ubi mala malis succedere quotidie vide-
mus: & ita quidem, ut una calamitas latè et-
iam in plures suas dispergendo radices ler-
nam malorum producat: non aliter, ac ar-
bor toxica, cui si modicum tantum locum,
in horto vel agro concesseris, sensim sese
diffundendo vicinas quasque plantas tristi &
noxiâ suâ propagatione corrumpit.

Imitatur hanc succus lymphaticus nostri
corporis, cujus si flexiliores particule reli-
ctis rigidioribus discutiantur, falsedinis præ-
ternaturalis causa sunt: ex qua mox alia ma-
la suboriuntur, dum succus hic non tantum
ex acquisita prava qualitate, sed etiam quan-
titate peccans non rarò ductus suos rumpit,
& locum natalem deserendo in abdomen,
sexe exonerat, copiâque suâ omnia inferioris
ventris viscera submergendo hydropem pro-

M 4

ducit,

*Hydrops
quid?*

ducit, ut non ineptè cum Plauto ipsum mare malorum pronunciare possimus.

Est enim Hydrops tumor p. n. à lymphâ ferofiore ad partes externas & ambitum corporis detrufa, vel ruptis vasis lymphaticis in abdomine solum collecta, aut denique à flatibus ob sangvificationem læsam, ortum ducens.

In omni hydropo tam humido quam sicco specificus est, maximeque commendabilis *syrupus flor. Croci supra cap. de usu præparat. Croci descriptus.*

Vel

℞. Syr. crocat. nostri 3vj.

extr. mechoacann. ʒj.

magister. gialapp. essent. croci tin-
ctæ gr. vj.

sal. ebulli gr. vij.

aq. cinam. opt. ʒij.

spir. cort. aurant. ʒss.

M. f. potio in anasarca exhibenda.

Sequens pulvis in anasarca, ut & Tympanitide expertissimus est, & :

*Pulvis ex-
pertus in
Tympani-
tide.*

℞. Spir. ʒlis coagulat. ʒij.
irroretur bis spir. croci : & tertio cum ejus-
dem essentia, & f. pulvis, dividendus in 10.
chartas æquali dose distinctas, exhibendus
in aq. anticolica nostra crocata. Valet etiam
ad tympanitidem spir. croci compos. ad gutt.

30. in

30. in aq. anticolica sumptus. Cum eodem ab extra partes tumentes calide præcedente frictione inungi poterunt.

IV.

Icterus flavus, aurigo, galgulus, arquatus, morbus Regius.

ARs quædam aulica est bona dicere, & mala struere mente.

Imitatur hanc sæpè Icterus, qui si per febres die 7. 9. 11. aut 14. oboriatur bonitatem crisis pronunciare videtur: malus nihilominus existit, ubi eidem durities hypochondrii dextri jungitur. *Hipp. aph. 42. sect. 6. ictero laboranti hepar durum fieri malum.*

Est autem icterus color flavus totius corporis, & tunica adnatæ ob bilis in universam cutim effusionem ab obstructione ductus cholidochi vel cystici, aut ejusdem compressione, ortum ducens. *Icterus quid?*

Hujus signaturam tenent, chelidonia & *Crocus*: quæ duo à similitudine flavi coloris juvare asserit *Crollius in Basil. & Joan. Mylius antidot. Medico-chym. f. 70.*

Cuidam icterico magno sanitatis emolumento præscripsit hoc claretum *Phil. Grylingius* quod:

M 5

ꝛ. Mar-

℞. Marrub. puleg.
capill. ♀. verben. ana M℞.
calam. aromat. ʒij.
Crocī or. ʒj. cinamom. cl. ʒj.

C. saccharo & vino f. claretum.

Vel

℞. Chelidon. major. c. toto Mj.
fol. & flor. hyperic. ana M℞.
rasur. ebor.
pulver. stercor. anseris in vere col-
lect. ana ʒij.

Crocī ʒ℞.

Stercus anseris & *Crocus* includ. nodulo, &
omnia coq. in æquis partibus vini alb. & aq.
absynth. ad ℥ij. f. apozema in tres doses ma-
tutinas, quod postea aliquoties reiterari po-
terit. *Riverius, & Henric. Regius.*

Vel

℞. Rad. urticæ ℥ij.

Crocī ʒ℞.

Vini alb. ℥ij. contund. & exprime succum,
pro dosi ʒiiij. *Horstius de tuenda sanit. f.*
m. 241.

Quidam sequentem pulverem pro singula-
ri remedio in ictero laudant, & in partes tres
dividunt, tribusque diebus continuis manè
in decocto cicerum aut pisorum exhibent.

℞. Sem. aquileg. rasur. C.C.

Crocī or. ana ʒj.

f. pul-

f. pulvis subtilissimus in tres doses dividendus. *Plater. Prax. Med. f. m. 140. T. tertio.*

Philippus Grylingius hunc extollit :

℞. Pulver. sem. nasturt. ℥ij.

aquileg.

Crocior. ana ʒ℥.

M. c. vino, detur ad tres dies manè. *lib. 3.*

Pract. part. 5. fol. 306.

Vel

℞. Pulver. lumbr. terr. ʒvj.

rad. fragar. sem. aquileg. ana ʒ℥.

Croc Orient. ʒij.

sal cichor. absynth. ana ʒ℥.

f. pulvis. dosis ʒj. c. vino absynthii. *Baltb.*

Timaeus von gülden Klee / in descript. Med. epistol. f. 459.

Vel

℞. Lapid. è felle bovis,

centaur. minor. nucistæ,

Crociana ʒj.

f. pulvis. dosis ʒj. in vino tribus reiteratis vicibus exhibendus. *Sennertus.*

Excell. D. Andr. Grabba Cephalus noster
cuidam honestæ ac piæ conjugii pronuper
sequentem pulverem exhibuit, qui :

℞. C. C. phil. præpar. ʒij.

lapid. flav. in felle tauri repert.

sem. aquileg. ana ʒ℥.

sal. fraxio. *Crociana ʒ℥.*

f. pul-

f. pulvis pro 2. dosibus. Detur pars in vino
absynthii aq. centaur. min. cuscute fragar.
aut decocto C.C. cum rad. asparagi, syr. de
eupator. cichor. & succo citri mixt. *vid. E-*
laphograph. ejusdem. f. 147.

Experimento pulvis sequens sæpius com-
probatus est, & :

*Pulvis ad
icterum.*

℞. Stercor. anserculor. vere collect.
pulver. lumbr. terr. lot. & exsiccat.

ana ʒij.

spir. salis coagulat.

lapid. cerauniæ præpar. ana ʒj.

Snii diaphor. fixi.

Croci or. ana ʒʒ

M. dosis mane & vespere ʒʒ. in vino, vel de-
cocto marrubii, aut fragariæ exhibendus pro
ulteriore abstersione, & discussione interna.

Potest & misceri *Crocus* purgantibus huic
affectui destinatis. v. g.

℞. Extr. chelidon. major.

centaur. minor.

Croci Austr.

pulver. syrii ana gr. v.

mass. pil. tartar. Schröder. ʒj.

C. f. q. aq. chelidon. f. pilulæ No. IX.

Ab extra umbilico superligetur sequens,
quod experimentum est uxoris Achillis
Gasseri, & :

℞. Mellis ʒij. *Croci* ʒʒ.

farin.

farin. tritic. 3j.

agitantur diu simul, & quotidie bis calide
superligetur umbilico. *Hieronymus Welschius*
Sylloge Curat. & observat. Med. f. 14.

Hanc mixturam aliquæ Mulierculæ nucis
iuglandis putamini includunt, & umbilico
puerperarum applicant, eâdemque horâ,
quâ apposita fuit, deponunt, ubi putamen
vacuum esse inveniunt, repetuntque bis vel
ter, idque communiter 14. post partum die-
bus faciunt: certissimo sibi persuadentes om-
nes Puerperas iætero affici debere.

*Observa-
tio Cro-
cea.*

Sed quis non videt iæterum talem ex *Croci*
tinctura provenire: ubi hæc pasta per umbi-
licum sese insinuat, sanguini in proximis
venis contento commiscetur, sicque lege
circulationis, per venas ad cor & inde per
arterias in totum corporis habitum defertur.

Ad iæterum in puerperio præservandum,
& curandum nonnullæ solent collo filo au-
reo appendere nodulum, cui *Crocus* integer,
camphora, & assa foetida inclusa sint: ex re-
latione per literas D. D. Georg. Sebast. Jung,
Ph. & Med. D. Collegæ nostri.

V.

Obstructio Hepatis.

INstante communi periculo conciliari de-
bent dissidentium animi. *Dionys. Halicarn.*
lib. 8.

Arguit

Arguit obstructio Hepatis non leve periculum: fit namque ut bilis cum succo pancreatico in intestinis non permisceatur, quâ retentâ gravia mala oriri necesse est, nisi maturè conciliatione factâ iisdem occurratur.

*Obstructio
hepatis
quid?*

Est enim obstructio Hepatis vasorum in hepate existentium angustia, à pituita, sanguine grumoso, tartareo, calculo, vel flatibus cavitatem eorundem obstruentibus ortum ducens.

Sequentes pilulæ, ubi una purgatio nihil prodest, omne absolvent punctum.

Rx. Hier. picræ ʒij.

agar. turbith. ana ʒiij.

zingib. spicæ, zedoar. asari, anisi, cinam. .

Croci, succi euphorb. absynth. ana ʒß. aloës

hepat. ʒiij. f.c. succo apii, aut oxymel. pilulæ.

Feyneus Prax. Med. f. 467.

Vel

℞. M.P. de ammon. Q. (hæ Croco sunt
dotatæ)

pil. tartar. Schröderi

extr. rhabarb. ana ʒß.

resin. gialapp. Croco tinct.

salis ♂. subdulc. ana gr. v.

extr. Croci gr. ij.

C. succo absynth. f. pilulæ No. IX. in Or.
pro dose.

℞. Rad. amar. dulc. ʒiij.

sumit.

summit. lupuli, eupator. ana Mij.

cuscut. hepatic.

cichor. c. toto ana Mij.

Infund. in feri lact. caprin. q. s. ad eminen-
tiam 4. digitor. per 3. dies: hinc destilletur
aqua:

℞. Hujus ℥iij.

syr. de 5. radic.

de cichor. c. rhab. ana ℥.

f. apozema aperiens: in quo si intundantur
mechoacann. alb. 3j.

rhab. 3℥. spicæ gr. iij.

Croci gr. viij

moderatè simul purgabit.

Ad reliquias humoris per urinarias vias e-
ducendas, hic pulvis efficax est:

℞. Rubiæ tinctor, ℥.

spicæ nardi celtic.

acori veri ana ℥iij.

myrrh. asari, phu pontici, rhab. sem. apii
montan. ana 3ij. glyzyrrh. sicc. schœnanth.
asplenii absynth. sicci, cuscutæ, teucris vel
polii ana 3℥. Croci 3j.

Pulverisentur subtiliss. quo celerius vis
permeet: dentur ℥ij. ex vino albo, vel mel-
le excepta offerantur magnitudine nucis.
Eeyneus f. 469.

Inter topica ad obstructum & induratum
hepar referandum, emolliendum, & infar-
tus

Etus illius resolvendos convenit emplastrum
santalinum, olim incognitum dictum, quod
merito *Crocus* exornat.

Aliud in duritie hepatis emplastrum ut
mirabile deprædicat Avicennas, quod:

℞. Mastich. *Croci*,

ammon. ana ʒij.

ol. mastich. rosar. ana ʒij.

vini ʒxx.

liquefiat cera, & oleum, & reliqua cum iis
misceantur.

VI.

Intemperies Hepatis.

Julius Cæsar interrogatus, quomodo tan-
tas res perfecisset? respondit nihil procras-
tinans.

*Imperies
hepatis
quid?*

Facile victoriam sibi polliceri poterit Me-
dicus, si morbo non det inducias, & ante-
quam intemperies habituata fiat, festinanter
illam oppugnet, maxime dum concernit
partem principem, inter quas & Hepar est;
Cujus intemperies est ejusdem à statu natu-
rali in qualitatibus calidis, vel frigidis re-
cessio.

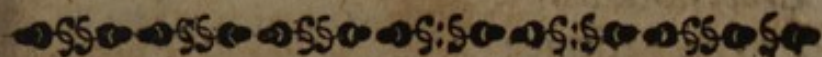
Ubi calida est:

℞. Santal. rubr. pulver. ʒj.

flor. ros. rubr. Mj. sem. papav. alb. ʒij spec.
aromat. ros. ʒj. *Croci or.* ʒj. camphor. ʒss.
aq. ros.

aq. ros. acet. vini ana ℥iij. f. epithema.

Jobus Kornthauer Tract. de peste f. 18.

CAPUT XVIII

De

Morbis Lienis.

I.

Obstructio Lienis.

Trojanus Imperator lienem Fisco comparavit: dum enim is ex prævia obstructione crescit, cætera omnia membra contabescunt: Quod pulcherrimo emblemate expressit *Alciatus*.

Humani quod est splen corporis, in populi re

Hoc Caesar Fiscum dixerat esse suum:

Splene aucto reliqui tabescunt corporis artus:

Fisco aucto arguitur civica pauperies.

Est autem lienis obstructio angustia va- *Lienis ob-*
forum in liene existentium à tartareis cras- *structio*
sis humoribus &c. ortum ducens. *quid?*

Secretus in obstructionibus lienis est spi-
ritus asthmaticus ammoniacatus Crocatus §. 2.
de asthmate descriptus in aq. aperitivis, vel
vehiculo appropriato sumptus, cui nonnihil

N

pro

pro lubitu spir. cochlearia addi potest. Item
 syrupus noster Crocatus cap. de usu prepar.
 Croci notatus.

Pro purgatione :

℞. Pil. de ammon. ℞. ʒj.

tartar. Schröd. gr. vij.

resin. gialapp. essent. Croci tinct. gr. v.

℞. syr. Crocato nostro f. pilulæ No. XV. in ☉.
 pro dosi.

Pro confortatione lienis electuarium So-
 lenandri ab Hartmanno descriptum, cui
 essent. croci optimè addita, maximè confert.
 dosis magnitudo castaneæ.

Ab extra sequens linimentum in obstru-
 ctione lienis expertum est :

℞. ʒ. cappar. ʒiij.

sem. erucæ express.

nigell. express. ana ʒj.

ʒ. Croci per insolat. ʒij.

tartari rectif. gt. xv.

gummi ammon. + squill. solut. ʒij.

fucci scolopendr. inspissat. ʒj.

extr. Croci ʒ℞.

unguent. dialth. ʒ℞.

ceræ q. s. f. linimentum.

Linimen-
 zum ex-
 pertum.

II.

Affectio hypochondriaca.

Magna est animi temperies à nulla re ceu
 grata, ceu tristi affici.

Po-

Potuit sibi de hac gratulari Socrates, qui *Socrates*
in tota vita nec risit, nec flevit; adeoque uni- *constans*
us, ejusdemque vultus fuit, ut nec à nuptiali
lætitia, nec illius diei tristitia, qua venenum
hausit, variari potuerit.

Sed ut rarus est Socrates, sic rariores qui
illum imitantur, maximè quos hypochon-
dria vexant, tam enim panico timore pleni
sunt, ut illos velut aves inanis fundæ sonus
terrilet, sæpeque opinione magis, quam re
laborent.

Et est Affectio Hypochondriaca collu-
vies tartari mucilaginosi & argillofi, salino-
nitrosi particulis imprægnata in venæ me-
sentericæ, sed quam maximè in arteriæ cæ-
liacæ & ductûs pancreatici ramis collecta,
concurrente succo acido, varia produciens
symptomata.

*Affectio
hypochon-
driaca
quid?*

Tragæam antihypochondriacam *Joan.
Poppii* describit *Gansius* in sua *Corallor. hi-
stor. f. 166.* qui:

Rx. Sal. corall. perlar. ana ʒi.
unicornu veri ʒj. auri diaphor. ʒij.
Croc. ʒi.
ol. cinam. macis ana gt. xij.

M. f. tragæa.

Balibas. Timæus von gûlben Klee / essentiæ
& elixirio suo hypochondriaco, ut & sple-
netico *Crocum* addit: *vid. Cas. ejusdem* &
Epistol. in descript. Medicamentorum.

Secretam aquam magni cuiusdam nominis Medici melancholiæ hypochondriacæ convenientissimam describit *Finckius in Encbir. dogmat. f. 24.* cui quoque sese *Crocus* immiscet.

Syrupum Regis Sabor, quo utimur ad omnes affectus melancholicos, ut & roborandum cor, *Crocus* etiam subintrat.

Quo modo confici debeat ritè hic Syrupus *vid. Ludovic. Septalius l. 9 f. 177.*

Observa-
tio Cro-
ceæ.

Refert *Borellus centur. 2. observ. 99.* nobilem quandam mulierem tantâ melancholiâ, mœroreque; adeò acerbo conturbatam fuisse, ut perpetuo flendi desiderio teneretur, gestatione *Croci* super cor curatam esse.

Symptomati palpitationis & angustia cordis à flatu hypochondriaco, medetur *quinta essent. Croci* aut illius spiritus in aq. borraginis propinatus.

III.

Scorbutus.

Kircherus.

VArias in Macrocosmo quotidie contingere metamorphoses, nemo non videt; ubi serpentino ovo à gallo devorato basiliscum: in cavernis, quæ aquilis & vulturibus abundant, ex putrefactis diversorum animalium, serpentum, &c. seminibus, quorum portio in cadaveribus remanet, draco-

n:s:

nes: stercore bovino apes: ex cervi excrementis bruchum: ex cupressi plantula ad septentrionalia loca deportata, ibique confita, Sabinam: ex corrupto & vitiato petroselino cicutam produci cernimus.

Plures, easq; diversas in scorbuto, ex uno sanguine sale volatili destituto, morborum, & symptomatum idæas, produci nimis notum est.

Resultant exinde crurum & surarum dolores varii, lumbago, stupor, paralyfis, tremor, convulsio, delirium, vigiliæ, appetitus dejectus, sputatio continua, hydrops, icterus, alvi fluxus, ejusdem adstrictio, respiratio difficilis, ac pectoris angustia vix non suffocans. Taceo de maculis pedes infestantibus, gingivarum hæmorrhagia, earumque & dentium vitio, febribus, gangræna scorbutica, atrophia, & aliis.

Est enim Scorbutus cachexia ab humore melancholico peculiari modo corrupto exorta, cum crurum debilitate, maculis, gingivarum tumore, & sanguinolentia, dentium laxitate, aliisque symptomatibus affligens.

Prodest hîc sequens aqua:

℞. Seri lact. caprin.
vini rhenan. ana ℥j.
herb. virid. anagallid.

N 3

nasturt.

*Scorbutus
quid?*

nasturt. aq. ana Mij.
 ebulliant, & colentur ad $\frac{3}{4}$ xv. cui add :
 succi cochlear. $\frac{3}{4}$ j.
Croci $\frac{3}{4}$ l.

M.

Ubi dispnea molestatur, *Clariss. D.D. Joann. Michaëlis* sequentibus usus fuit :

Rx. Aq. flor. rapar. $\frac{3}{4}$ ij. vel $\frac{3}{4}$ iij.
 antiscorbut. Dorncrel. $\frac{3}{4}$ ij.
 Syr. conserv. rad. helenii $\frac{3}{4}$ l.
essent Croci
 helenii ana $\frac{3}{4}$ j.

Spir. gummi ammon. comp. $\frac{3}{4}$ l.

M.

Sgr. $\frac{1}{2}$ lufft. $\frac{1}{2}$ lufft auff etlich mahl. 2. 3. cochlearia.

Vel

Rx. Essent. helenii, *Croci* ana $\frac{3}{4}$ ij.
 spir. asthmat. ammon. *Croc.* $\frac{3}{4}$ ij.
 antiscorbutici $\frac{3}{4}$ l.

M.

Vel

Rx. facul. aronis $\frac{3}{4}$ l.
 spec. diaireos. $\frac{3}{4}$ l.
 magister. cochlear. $\frac{3}{4}$ ij.
Croci $\frac{3}{4}$ j.

M.

Sgr. $\frac{1}{2}$ lufft. Pulver. Dosis 2. cuspid. cultri.
 Prodest hic etiam spir. sal. armoniac.
 falsus

falsus cum *tinctura Croci* & aq. cochlearia
exhibitus. *Fr. Dekers in not. ad Praxim Bar-*
bettianam c. iii. de scorbut. f. 151.

Torminibus scorbuticis opitulatur se-
quens iulapium:

℞. Aq. anticolica nostr. Crocat. ꝑ. de
colica descript.

antiscorbut. Dorner. ana ʒij.

Syr. scelotyrbic. Forest.

de cort. aurant. ana ʒj.

spir. Croci ʒj.

M.

Vel

℞. Spir. cochlear. nasturt. ana ʒij.

quinta essent. Croci ʒj.

M.

Sgr. Essenz gegen den Schmerzen / 30. 40
tropffen auff einmahl.

Ad dolores articulorum vagos in nucha,
cruribus, pedibus, sequens tinctura balsami-
ca maximè commendatur:

℞. Spir. lumbr. terr. ʒv.

sal. *ci ʒi.

cochlear. ʒij.

in quibus dissolv.

sapon. venet. ʒij.

camphor. ʒvj.

opii ʒij.

Croci ʒj.

N 4 M. Di-

M. Digere per aliquot dies & noctes, postea
 filtra, & in vitro optimè clauso ului serva :
 potest cum linteo prius calefacto applicari.
Fr. Dekers in not. ad Prax. Barbett f. 150. & 151.

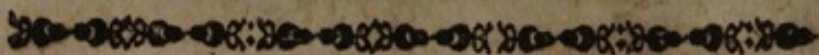
Vel

Rx. Aq. arthrit. August. ℥ij.

spir. Croci compos.

lumbric. ana ℥vj.

M. cochlear. nasturt. ana ℥ij.

CAPUT XIX.

De

Morbis Renum & Vesicæ.

I.

Calculus.

*Cicero in
 Verrem.*

Occulti inimici pessimi : magisque
 semper metuendæ inimiciæ taci-
 tæ, quàm indictæ & apertæ.

Struit occultam sæpè inimiciam

Calculus, dum in renis parenchymate lati-
 tans, repente extra sphaeram suam sese mo-
 vendo infundibulum occupat, aut ureteres
 obstruit, & causatis inde doloribus atrocissi-
 mis, inflammationes, epilepsiam, imò mor-
 tem ipsam inducit.

Est

Est autem calculus substantia solida toto *Calculus*
 genere p. n. instar lapidis vel topi, ex tar- *quid?*
 taro mucilaginoso salino-nitrosis particulis
 imprægnato mediante calore, & facultate
 λιτοποιητική ut alii volunt, ortum ducens.

Efficax est hic pulvis, qui :

℞. Crystall. nitri ʒij.
 tartar. vitriol.
 ocul. ʒ. lap. percar. ana ʒj.
 Croci ʒij. macis ʒj. M.
 Dosis ʒj.

Vel

℞. Acidi tartar. ʒij.
 crystall. calcinat. ʒj.
 irrorentur benè spir. vitriol. q. s. lapide subi-
 gantur, teranturque, exsiccatis add :
 glomer. cynosbat.
 sem. abietis matur. ana ʒij.
 Croci ʒij.

f. omnium pulvis, servandus ad usum. dosis
 in curatione ā ʒj. ad ʒij. in aq. gramin. ali-
 quot vicibus exhibendus : in præservatione
 semel vel bis in septimana ex brodio galli-
 næ macro.

Vel

℞. Magister. lithontript. Timæi ex
 milleped. & ocul. ʒ. præpar. ʒj.
 conser. Cynosbati ʒj.
 Croci gr. iij.

N

5

M. pro

M. pro dosi.

Aquam commendat *Bernhard. Penot.* tam ad calculum renum quam vesicæ: cujus descript. vid. in *asylo Languent. Excell. D. Christoph. Petri Achillis nostri.*

Ingreditur etiam *Crocus* spiritum nephriticum *Barbettianum*, quo nihil præstantius esse autumat in causis & temperaturis frigidis. vid. ejusdem *Prax. Med. f. m. 209.*

Ab extra:

Rx. Pingued. anseris, butyr. rec.

o amygd. amar.

scorpion. ana ʒiij.

Croci, ʒj. terebinth. ʒij.

M. & calidum renibus applicetur. *Helidius de Paduanis in Consil. à Scholtzio collect. f. 294. consil. 109.*

Vel

Rx. o cheirin. ℥j.

amygd. d. sesamin. ana ʒvj.

butyr. rec. ʒiij. Croci ʒl.

corallor. alb. ℥ss.

M. f. unguentum molle, in cujus fine adde vitell. ovor. No. III. Valet in renum & aliarum nervosarum partium dolore. *Stockerus in Empyrica f. 124.*

Aliud linimentum, cui *Crocus* se inserit. vid. in *Zecchio f. 539. consult. 539.* ut & unguentum & cataplasma cum *Croco* descript. *Hieron.*

Hieron. Capivaccii in consil. à Scholtzio collect. f. 447. consil. 147..

Notandum in calculo vesicæ optimè & quidem felicius institui inunctiones in perinæo, quàm circa os peccinis vel pubem, nam in perinæo est cervix vesicæ, & ut plurimum calculi ibidem tanquam in loco angusto hærent, & cruciatus causant intolerabiles.

Ubi nimium urget dolor, somnus (cum is arcanum sit in Medicina, & supra omnes gemmas & lapides pretiosos) anodynus omni modo procurandus erit.

Inter quæ excellunt Pilulæ anodynæ *D. Riverii* contra nephritidem, quæ *croco* donatæ sunt: quarum descriptionem apposuit, *J. P. Lottichius in dissert. de febr. f. 103.*

Præter hæc non negligendi clysteres, cū est qui:

℞. Rad. alth. malvæ ana ℥iij.

fol. malv. alth.

viol. pariet.

flor. melilot. chamomill.

sambuci,

summit. aneth. ana Mß.

lumbric. in aq. lot. & incis. ℥ij.

fem. anisi, aneth. ana ℥ß.

lini, fœnugræc. ana ℥ij.

Coq. in lact. vaccin. ℥vij, in cola dissolve:

vitell.

vitell. ovor. No. II.

ss chamomill. aneth.

lil. alb. scorpion. ana ʒss.

Crocī ʒij.

f. enema.

Urgente dolore potest addi philon. rom.
ad ʒij.Alium clysterem anodynum cum Croco
reperies in *Tartaro - Mastoge Moravia meo*
cap. de calculo f. 231.

II.

Ischuria.

Iocosam multi sympathiam habent, ubi
audito sono aliquo, illicò urinam reddere
coguntur, quemadmodum cultellorum at-
trita aviculæ in cancellatis alveolis ob acuti
soni contentionem ad cantillandum exci-
tantur, & linæ stridor pluribus horrorem
inecutit, ex horrore verò pili foris tolluntur,
intus muscoli subcitantur; Fieri hoc putat
Julius Caesar S. aliger de subtil. ad Cardan. f.
m. 455. quia calor imbecillus levi de causa
quaticur, admissus porrò per aërem sonus
movet aërem, qui intus est, isque proxima
quæque: illis alia suis sedibus convelluntur.

Ischuria
quid?

Frustraneum tamen hoc in Ischuria pro-
movenda remedium: quæ est urinæ sup-
pressio à calculo, grumo sanguinis, pure, v. l.
nimia

aimia vesicæ distensione, scabie, vel tumore, aut caruncula in vesica, vel ureteribus, aut urethra exsistentibus originem sumens.

Ab intra præter laudanum Urinarium D.D. Michaelis non exigua *Croci* portione insignitum sequens aqua magni emolumenti est:

R. Aq. anticolic. crocat. nostr.

petrosel. ana ʒj.

aq. hæder. terrestr. ʒss. sal. succini volat. gr. V. M.

In defectu sal. succini volat. sal urinæ volatile utiliter substituitur.

Ab extra ad promovendam urinam hoc præcipue juvare scribit *Feyneus Prax. Med. l. 4. c. 41. f. 633.*

R. Axungia cuniculi

gallin. ana ʒj.

galban. myrrh.

opopanax. aut sagapen. in vino alb. liquat. ana ʒß. ol. lil. scorpion. ana ʒij. pulver. iridis, sem. raphani; apii ana ʒj. *Croci* ʒß. flor. chamomill. ʒß. M. f. unguentum.

Cujus illitu ad pubem & perinæum facto confestim urina profluit.

III.

Impotentia ad venerem.

Impudens ea semper tamina judicata est, quæ

quæ in facie erubescantium populorum ar-
cana genitalis thori revelare & denudare,
deque frigidityte mariti conqueri non eru-
buit.

Indixit *Honor. Pontifex* ejusmodi mulieri
& Viro pænitentiam, qui ante triennium
de simili conquereretur. Etsi enim *Justi-*
nianus biennium dedisset, ut se probaret Ma-
ritus *l. pen. c. de repud.* Per novellas tamen
Constant. 22. triennium statutum est, & in
praxi admissum, post quod tempus si Virgo
reperita est Uxor, poterit separari, & alias
non; Et hoc non per viam divortii ut *Justi-*
nianus voluit, sed potius per viam nullitatis.

Hottomā.
in tr. de
dissolut.
mair. ob
frigidityta-
tem.
Impoten-
ria ad R.
quid?

Est enim Impotentia ad venerem immi-
nutus vel abolitus copulæ carnalis congres-
sus, ob semen vitiatum, fascinationem, vel
spirituum defectum, à frigido vel paucò
sanguine, inedia, evacuatione nimia, or-
tum ducens.

Ubi à frigidityte sanguinis & spirituum
naturalium defectu proficiscitur:

R. Elect. diasatyr. ʒiij.
amygd. d. mund. pinear. pistaciõr. ana ʒj.
zingib. condit. cort. citri condit. ana ʒß. spec.
diambr. borrac. venet. ana ʒij. galang. ma-
ris garyophyll. macropiper. sem. erucæ,
rasur. priapi Cervi, tauri, stincor. marin. ana
ʒiß. castor. *Croci* ana ʒj. essent. satyrion. ʒiij.
ol.

ol. nuc. mosch. destill. cinam. ana gt. vi.
mosch. ambr. ana gr. v. syr. menth. salviae
ana $\mathfrak{z}$ β . M.

F. electuarium confortans: de quo vespe-
re ante lecti ingressum ab $\mathfrak{z}$ β . ad $\mathfrak{z}$ j. assuma-
tur, superque bibatur haustus vini malvatici.
Daniel Angelus in compos. Med. c. 4. f. 47.

Vel

R $\mathfrak{x}$. Pinear. fisticor.

amygd. d. mund. ana $\mathfrak{z}$ β .

sem. urticae cinam. piper. long. da $\mathfrak{d}$ yl. zing.
ana $\mathfrak{z}$ j. filer. montan. galang. ana $\mathfrak{z}$ β sem.
synapi, cardamomi, ana $\mathfrak{z}$ iij. *Croci* $\mathfrak{z}$ j.
conserv. satyrion. $\mathfrak{z}$ j. sacchar. albiss. disso-
lut. in aq. meliss. q. s. f. electuarium ad coi-
tum. *Ferd. Epiphanius Empyric. f. 405.*

Aliud electuarium cum *Croco* a frigidity-
te renum & testium describit *idem Author*
f. 405.

Vel

R $\mathfrak{x}$. *Bulb. Croci condit.* $\mathfrak{z}$ ij.

rad. satyr. condit. $\mathfrak{z}$ j.

medull. nuc. indic. condit. zingib. de China
condit. ana $\mathfrak{z}$ β . succoladae indae verae pulver.
viperae. margarit. ana $\mathfrak{z}$ ij. pinear. rec. pistac.
rec. ana $\mathfrak{z}$ β . ol. nuc. moschat. still. $\mathfrak{z}$ j. essent.
ambræ, moschi, $\mathfrak{z}$ s. *quinta essent. Croci* $\mathfrak{z}$ β .
syr. cinam. spagyr. præp. q. s. f. electuarium.

Dosis

Dosis nucis juglandis quantitas ante prandium & cœnam cum haustu vini malvatici.

Vel

℞. Ol. vel essent. Croci gr. viij. vel x.
auri alchimiſtici in bracteolas ducti & probe dulcorat. ʒß. M. invicem, & exhibeantur in vino albo bastardico, malvatico, vel rhénano dulci, & ebibatur hor. I. ante lecti cubitum. *Phil. Grylingius in Florileg. Chym. f. 524.*

Pulverem cum Croco describit *Clariss. Rolincius method. med. spec. l. 9. c. 2. f. 823.*

Inter medicamenta nervis malè affectis, simulque veneficiatis auxiliantia, hoc in casu non levis momenti est, quod :

℞. Sem. palmæ Christi ʒij.

rutæ pj. abrotan. pj.

Croci gr. iiij.

sacchar. albiß. ʒß. M.

pulverisentur, tribusque horis ante cibum alternis diebus ex vino albo subdulci propinentur. *Joan. Zecchini in consult. Med. fol. 781.*

Pulvis secretus.

Ad incantatos, maleficiatos, ligatos, & ex maleficio impotentes secretus est pulvis, qui fit ex rasura campanæ, priapo tauri, & Croci medico.

CAPUT XX.

De

Morbis mulierum.

I.

Sterilitas.

Conquestus Alexander Magnus, quod *Q. Curtius. Juvenalis.*
 non haberet Regni successorem,
 dixit: Orbitas mea quod sine liberis
 sum, spernitur: munimen aulae Regi
 liberi: namque ut tristis sine sole dies, sine
 sydere nox est, sic est sine compare lectus.
 Fiant hæc summâ & ineffabili DEI provi-
 dentiâ, qui non singulis omnia, sed omni-
 bus singula, & cui vult ad libitum dispensat:
 non enim nuptiæ dant liberos, sed qui iis
 præest, DEUS. Vides pauperem numerosâ
 prole donari, diviti sæpe denegari. Felici-
 ter id ipsum sequente emblemate antiquitas
 expressit;

Erant olim Athenis Viri duo insignes, di-
 ves unus, sed pauper ingenio: pauperimus
 alter, sed dives scientiâ. Athenienses hujus
 causam sciscitantes Delphos adierunt, & per
 Pytonissam Oraculi mentem assequeuntur
 sunt.

Hæc binas laminas ejusdem formæ, ope-
 ris, &c

ris, & sculpturæ ad sapientes detulit, sed non ejusdem materiæ: erat enim altera auri, & ligni altera: & primam diviti dedit, & pauperi secundam, & utrique exaratae erant istæ literæ: S. T. L. I. A. cum inscriptione in fine:

Divina providentia.

Cum verò mens oraculi clara non esset, sapientissimum totius Græciæ Solonem adiére, qui divitis emblema ita solvit:

Sufficit Tibi Lamina Ista Aurea.

Pauperis autem:

Substantia Tua Lumen Intellectus Animæ.

Ac tandem addit in fine: *Et hæc est divina Providentia.*

Eodem & hodie steriles, qui in sabulum, & arenam seminant, se solari, & Stoicæ Philosophiæ, seu morales eruditionis praxim exercere possunt.

*Sterilitas
quid?*

Et est sterilitas impedita conceptio, ab utero parvitate, vel nimia ejusdem humiditate, fascinatione &c. originem sumens.

Ad juvandam conceptionem valet sequens decoctum:

*R2. Testicul. vervecis præpar.
in vino, & exsiccat.*

Vulvæ leporis identidem præpar. & exsiccat. macis, zingib. cinam. garyophyll. ameos ana ʒij. Croci ʒis. medull. vel carn. nucum commun. avellandar. pistac. ana ʒvj. contund. con-

contund. macerentur & decoq. tandem in
℥ij. vini malvat. ad tertiæ partis consumpti-
onem.

Hujus decocti Mulieri statim post legiti-
mum mensium fluxum offerendæ sunt 3. aut
4. uncia manè tribus vel 4. horis ante cibum,
idque tribus diebus consequentibus; quarto
die jungatur Viro, & nisi plane sterilis, con-
cipiet. *Philipp. Grylingius Prax. Med. l. 4. part.
4. fol. 437.*

Vel

℞. Pomum aurant. dulce
excava leviter, & reple *Croci* ʒj. tegendo pro-
prio cooperculo, imponendoque ollæ benè
clausæ, quæ in furnum collocata exempto
pane ibidem maneat, donec paulisper asse-
tur, affunde post quartar. 2. vini ungarici, &
bibat hoc mulier mane & vespere.

II.

Chlorosis.

BEl'e dixit Salustius: præclara facies ma-
gnæ divitiæ. Formosa enim facies muta
commendatio est. Sed cunctis ex qualitati-
bus quæ mortali cum corpore fugiunt, nulla
velocior est quam forma. Hanc Socrates
modici temporis tyrannidem dixit.

*P. Syrus.
Petrarcha
d. rem. utr.
for. l. 1. Di-
alog. 2.*

Combina floridum, ac vividum illum
Puellarum colorem in pallidum seu chloro-

O 2

sim

*Chlorosis
quid?*

sim abeuntem, & formam morbi, & temporis ludibrium dices.

Est autem Chlorosis coloris naturalis in facie in virescentem & pallidum mutatio, cum virium languore, & omnium membrorum gravitate, cibi fastidio, vel pica, subinde cordis palpitatione, vel respiratione difficili, mœrore, plerumque pedum & palpebrarum œdematoso tumore, à depravata nutritione & humorum crudorum copia, ob viscerum pravam dispositionem genita, & inde vasorum circa uterum & vicinorum viscerum obstructione, ortum ducens.

Præmissis præmittendis ad humorum crudorum præparationem, obstructions referandas, & intemperiem corrigendam adhibet *Balth. Timæus von gûlden Klee* / sequens *vinum medicatum*:

Rx. Fol. meliss. chamædryos,
arthemis. agrimon. ana Mß.

sabinæ,

rad. enulæ. ireos, rubiæ tinctor. ana ʒß. sarsaparill. ʒvj. flor. cheiri, rorismar. apicum. flaved. lil. alb. ana pj. sem. dauci, anisi, fœnicul. ana ʒij. *Croci* integr. ʒß. Incis. & conquassat. affund. vini rhenani alb. q. s. bibat mane & vespere cyathum j.

III. Men-

Mensium suppressio.

INtempestivum Mulieris gaudium, dum suppressis mensibus illico se gravidæ credunt, & de partu sollicitæ sunt.

Et est hoc gaudium sicut Hypocritæ in- *Job. 8. 20.*
star puncti: Si ascenderit usque ad Cælum,
quasi sterquilinium in fine perditur, & qui
viderant, dicent ubi est?

Et est mensium suppressio eorundem re- *Mensium*
tentio à sanguinis vitio, vel defectu ejusdem *suppressio*
ob præcedentem evacuationem, vel à vaso- *quid?*
rum angustia ob callum, carnem, membra-
nam iisdem adnatam, ortum ducens.

Præmissis universalibus, & quæ crassitiem
sanguinis attenuando & incidendo præpa-
rant, sequens pulvis commode adhibetur,
qui:

Rx. Pulver. gialapp. cum essent.
Crocitinct. ℥j. diagryd. Ꝟr. gr. vj.
fæcul. bryon. gr. v.
⊖ Croci, vel uterini Myns. gr. iiij.
elæosacchari sabinæ gr. iiij.

M. f. pulvis purgans.

Vel

Rx. Rad. aristol. ♂. aperient.
bryon. rubiæ. tinct. ana ʒij.
helleb. nigr. ʒvj.

℞

3

esulæ

esulæ præp. gialapp. ana ʒiij.
agarici ʒij.

fol. arthemif. meliff. puleg. ana pij flor. chei-
ri, borrag. calendul. ana pj. cinam. cassiæ
lign. ver. ana ʒij. *Croci or.* antophyll. ana ʒj.
sal. tartar. albiss. sal. uterin. Myns. ana ʒj. M.
incisa in nodulo ex syndone alba.

Hinc ad ea bonâ methodo devenitur,
quæ ipsos menses cient, ubi *essentia croci* spe-
cifica ponitur à Grylingio l. 4. Pract. f. 448.

Eadem sic cum aliis misceri poterit :

℞. Essent. splenis bovis
arthemif. meliff.

♂. liquid. ana ʒij.

sabinæ, *Croci*, ana ʒj.

Sgr. Sonderliche essentz 50. 60. guttæ.

Vel

℞. Aq. arthemif. compos. ʒiiij.

(habent summam vim penetrandi
aquæ destilatæ)

fyr. arthemif. compos ʒij.

de canella ʒj.

essent. meliff. arthemif.

♂. liquid. splenis bovis ana ʒiij.

Croci ʒj.

M.

Sgr. Sonderliche Mixtur auff erlichmaß/
dosis 1. 2. cochl. bis in die.

Decoctum suppressionem mensium re-
ferans,

serans, quod *Crocus* ingreditur describit *Fr. Joël l. 8. Pract. Med. Sect. 2. f. 473.*

Vel

℞. Rasur. raphani rustic. ʒi.
rad. asari, agaric. alb. ana ʒʒ.
herb. sabinae ꝑj. myrrh. el. ʒj.
Croci ʒʒ.

Infund. per noctem in vini albi lbʒ. mane exprimantur, f. haustus 4. 5. diebus mane in lecto continuandus ante tempus menstruorum.

Potiones alias menstrua pellentes cum *Croco* vide *Pract. Feynei f. 675.*

Adeo *Crocus* sanguinem menstruorum *Observa-* pellit, ut etiam *Riverius Instit. l. 4. c. 22. re-* tio *crocea*. ferat exemplum mulieris nimio *Croci* usu in lethalem uteri hæmorrhagiam incidisse.

Atque ideo *Crocum* pulveri suo menstrua provocanti immiscere non dubitavit *Balth. Timæus von gülden Klee* qui:

℞. Apic. flaved. lil. alb.
flor. cheiri, calendulæ,
Croci or. ana ʒj.

Spec. troch. de myrrh. ʒij. succin. alb. præp. ʒiiij. castor. sabinae, fæcul. bryon. ana ʒj. ʒʒ still. succin. gt. xv. M. f. pulvis.

Alium pulverem, ubi sanguis crassior peccaverit & corruptus fuerit, cum *Croco* describit *Daniel Angelus in append. de compos. Med. c. 4. f. 49.* qui multum præstat.

Forestius pulverem componit cum *Croco*,
quem *Dominarum* vocat, & :

℞. Rad. diptamni alb. ʒiij.
zedoar. calam. aromat.
cassiae lign. cinam. macis,
Croci, cort. citri ana ʒj.

lign. ind. troch. de myrrh. borrac. venet.
ana ʒiij. sem. nigell. ʒij. fessel. fanicul. cu-
min. anisi, baccar. lauri ana ʒj. M. f. pulvis.
dos ʒj. sæpius exhibenda.

Ad menstrua movenda alias pulvis *Nico-*
lai expertus est, qui :

℞. Cassiae lignae,
cort. cassiae fistul.
cinam. diptamn.
Croci, meliss. ana ʒj.

M. f. pulvis. detur tribus diebus mane cum
decocto vini arthemisiae. *Stocker. in Empyr.*
fol. 130.

Secretissimum, & haecenus inter arcana
sibi reservavit pulverem *D. D. Matth. Franc.*
Hertod. P. M. qui sic se habet:

Secretissi-
mus pulvis.

℞. Ciner. stercor. columbin. calcin. ʒij.
Pulver. *Croci* ʒss.

M. cum vehiculo appropriato.

Vel

Singularis
pulvis.

℞. Tartar. vitriolat.
sal. arthemis. succin.
uterin. Myns. ana gr. vj.

Croci

Croci gr. iiij.

f. pulvis, qui singularis est.

R. Aloës opt. ʒiʒ.

myrrh. præpar. ʒij.

Croci Austr.

succin. alb. præpar. ana ʒj.

C. vino generoso f. massa pilularum, bene
malaxetur gutt. aliquot ol. sabinæ still. vel.
succini stillat. |

Vel

ʒ. Gummi. sagapen. c. ʒto præpar.

succin. alb. borrac. venet. ana ʒj.

myrrh. rubr. castor. ana gr. xv.

Croci gr. x.

Ol. garyophyll. gt. vj. f. pilulæ No. XXXX.

de Or. dosis No. V. *Franc dele boë Sylvius.*

Vel

ʒ. Gummi ammon. ʒ. dissolut.

galban. ana ʒj.

myrrh. borracis, piperis,

sabinæ ana ʒj.

extr. splenis bovis, gentian.

Croci ana ʒj.

tartar. vitriol.

Croci ʒ. nigr. ana ʒʒ.

ʒ. lavendul. sabin still. ana gt. vj.

C. syr. matricar. q. s. f. pilulæ ervi magnitu-
dine. dosis No. VIII. pro vice aliquot die-
rum decursu. *Rolsincius in method. med. spec.*

fol. 840.

O 5

Ab

Ab extra ante expectatum tempus purgationis menstruorum, dum ore aperientia sumuntur, sequens utile erit, quod:

℞. Ol. cheirin. ℥ij.

è Croco ℥j.

adipis gallin. taxi ana ℥℞.

Croci, Cinam. arthem. ana ℥℞.

ceræ. q. s.

f. unguentum: quo inungatur imus venter, & spinæ regio. *Feyneus Pract. l. 4. c. 57. f. 678.*

Si suffitus placeat:

℞. Myrrh. styrac. calamit ana 3 ℞.

veratri alb. rubiæ tinctor.

asari, centaur. min.

fol. rutæ, arthemif.

granor. sabinæ ana 3j.

schænanth. calam. aromat.

Cinam. ana ℥ij.

Croci 3j.

f. pulvis ad suffitum bene circumte&â muliere, ne gravitatem capitis patiat. *idem f. 81.*

Licet etiam adhibere in mulieribus sequentem pessum aperientem, qui tamen non est diu retinendus, ne exulceratio sequatur, est:

℞. Essent. vegetabil. ℥ij.

ertr. Croci, sabinæ,

gumm. sagapen. ana 3j.

C. melle f. Pessus ad longitudinem & crassitiem medii digiti cum filo. IV.

Hæmorrhoides Uteri.

A Jebat Themistius Prometheum Japeti filium, lutum illud, ex quo hominem effinxit, non aquâ macerasse sed lacrimis. Hinc dolorem proprium esse homini dixit.

Neque cæcarum hæmorrhoidum uteri dolor ab homine alienus est.

Et sunt hæmorrhoides cæcæ uteri, tubercula hæmorrhoidibus ani similia in uteri cervice existentia, ab affluxu sanguinis fæculenti & crassi oscula vasorum in tumorem attolentis, excitata.

Hæmorrhoides uteri cæcæ quid?

Ubi dolorem inferunt:

℞. o. nymph. chamomill. ana ℥j.
succ. lactucæ ℥ij. farin. hord. ℥j.

ebulliant, & add:

Croci ℥j.

vitell. ovor. No. III.

f. cataplasma.

Vel

℞. Unguent. popul. ol. ros.

ol. amygd. d. butyr. rec. ana ℥℥.

Croci ℥j.

vitell. ovi No. I.

f. unguentum. Ubi dolor magis urgeret, adde opii aliquid. *Sennertus.*

Feyneus, dum dolor adest cum cancro, for.

formāt pessulos ex *Croco*, lacte muliebri, opio, & æsypo. *vid. ejus Prax. Med. c. 48. f. 657.*

V.

Hysterica passio.

Seneca.

TEmpeſtas minatur antequam surgat, crepant ædificia antequam corruant, prænunciat fumus incendium. Non dispari modo in Hysterica passione tristis aspectus, sonitus in ventre crocitus corvorum, & sibili serpentum instar, futuram hysterica tempeſtatem ominantur, nec minus lassitudo corporis, crurum imbecillitas, ceu fulcra humanæ fabricæ labascentia, vaporesque & fumi ab utero ascendentes imminemtem, & mox subsequuturum paroxysmum præſagiunt.

*Hysterica
passio
quid?*

Est autem hysterica passio symptomatum congeries nunc actiones naturales, animales, nunc vitales per periodos oppugnans cum refrigeratione totius corporis, à vapore maligno ex utero ob semen corruptum: vel secundum Neotericos à depravatis succis uterum vellicantibus, convellentibus, & in consensum trahentibus totius corporis membranas & nervosas partes, ortum ducens.

Hic conducunt omnia medicamenta, quæ vel uterum corroborare, vapores malignos disca-

discutere, sanguinem menstruum propellere, vel semen extinguere valent.

Ut autem causæ semper attendit Medicus, sic sequentia commendamus:

℞ succor. meliss. borrag. depur. ana ℥ij.

Croci opt. ʒj.

Infund. destill. in B. de hac aqua cochl. j. cum jusculis misceri potest. *Riverius.*

℞ Extr. castor.

essent. Croci ana ʒß.

sal. perlar. gr. vj.

ol. succin. gt. ij

M. & c. aq. arthemis. & meliss. exhibeatur. *Hartmannus in Pract. Chimiatri. f. 181.*

Petrus Poterius quoque extractum suum hystericum *Croco* insignivit. *vid. ejus Pharmacop. Spagyr. l. i. f. 360.* Dosis ejusdem à ʒi. ad ʒj.

Marcus Gattinara Prax. Med. l. 19. f. 273.

talem pulverem præscribit:

℞ sem. agni casti, dauci,

cinam. *Croci ana* ʒß.

M. f. pulvis subtilis: sumatur c. aq. nepetæ arthem. bugloss. ana ʒj.

Vel

℞ cinam. opt.

sem. amios, sesel. ana ʒiijß.

cym. ʒiij. fænicul.

apii, carui, ana ʒiß.

Nuc.

Nuc. moschat. calam. aromat. galang. ana ʒiʒ. Zingib. macis, garyophyll. ana ʒj. Croci or. ʒiiij. f. l. a. pulvis subtiliss. Zaccbar. Neucranz.

Ab extra' secretissimum, & haecenus in plurimis Magnatibus expertum emplastrum uterinum pretiosum, quod *Crocus* magnificat, huic opusculo inferendi licentiam impertivit *Excell. Vir. D. Matth. Franc. Hertod Medicus nominatiss. Patr. mihi omni atate colendissimus*, cuius haec est descriptio:

Empla-
strum se-
cretissimū.

℞ ceræ alb. in vino odoratiss. lot. ʒiiij. vel hujus loco gummi galban. in aceto q. s. ad pultis formam solut. extract. *Croci*

castor. ana ʒʒ.

☉ succini, coriandr. destill. ana ʒij.

Sal. matris perlar.

corall. rubr. ana ʒiiij.

arthemis. tanaceti.

valerian. nepetæ ana ʒj.

jovis anglici, melissæ,

diptamni ana ʒj. gr. iij.

M. Coq. lentiss. igne ad emplastri consistentiam.

Vel injiciatur hic liquor in uterum, qui:

℞ Aq. naphæ ℥j.

Ocymī

Ocymi caryophyllat. ʒiiij. galliæ moschat. ʒij. galban. ʒiiij. mosch. ambræ ana gr. V. Syr. de arthemis. ʒiiij. Croci pulver. cinam. garyophyll. ana ʒj. M. *Mercatus Prax. Med.*

VI.

Δισωνία, seu partus difficilis.

Liberorum gratiâ quis omnia fortasse audebit. Horum gratiâ sæpe non exhorrescit viva Mater vivum sibi fœtum excindi. Quod etsi durum sit pati, & plenum periculo, non timet, etsi mori contingeret, sed æquo animo moritur, dummodo filium relinquat: inter prima namque felicitatis dona numerantur filii.

Procop. de bello Pers. l. 1.

Et est partus difficilis actio uteri, quæ fœtum expellere deberet, impedita, ob fœtum magnum, aut debilem non rumpentem membranas, vel planè mortuum, aut molam conjunctam secum habentem: vel ob matris debilitatem, respirationem difficilem, vias non satis lubricas, vel spirituum absorptionem ab evacuatione nimia, aut præcedente aliquo morbo, &c. ortum ducens.

Partus difficilis quid?

Franc. Joel. mox notando pulvere in mulieribus difficulter parturientibus felici cum successu semper usus fuit, qui eas facilè liberat, & fœtum sine noxa educit, qui:

Rx. bor-

℞. borracis ℥ij. succin. albiss. ℥j.
Crocī ℥℥.

tenuissimè trita M. & cum hāustu vini
parturientibus exhibeatur.

Henricus ab Heer præ aliis talem com-
mendat pulverem :

℞. testium equi præpar.
borrac. venet. ana ℥j.
Crocī ℥j.

Exhibeatur in aq. arthemis. cum vino de-
stillata.

Mirabilis quoque est pulvis *Joann. Pra-*
notii cum mulier parere non potest, & :

℞. Pulver. cort. cassiæ fistul. ℥ss.
cinam. ℥ij. Croci ℥℥.

Detur c. vino malvatico : vel ebulliant in
vino, & colentur, ac vinum exhibeatur. *Se-*
lect. Med. f. 108.

Efficax etiam est pulvis Florenzolæ, qui
talis est :

℞. cinam. el. diptamn. alb.
cassiæ lign. cort. cassiæ fistul.
Crocī, meliss. ana ℥℥.

M. f. pulvis subtilis, ac detur tribus vicibus
in brodio cicerum rubr.

Vel

℞. Sabin. ℥ij. myrrh.
borrac. ana ℥℥.
cinam. ℥j. Croci gr. x.

f. pul.

f. pulvis. detur c. aq. lil. alb. vel melius cum vino odorifero, vel malvatico: & ab extra inungatur venter *ol. Croci vel* lil. alb. & videbis effectum mirabilem etiam existentibus in periculo mortis.

Specificus nobis est pulvis qui sequitur:

Rx. Jecor. anguillæ in furno panis exsiccat. ℥j.

nucleor. persicor. No. VII.

cruces s. ex nucibus juglandibus

Croci gr. vij.

Pulvis specificus.

detur c. aq. vel decocto consolid. regalis, aut alio vehiculo conveniente, velut aq. arthem. lil. alb.

Pulverem contra difficultatem partûs Dorncrellii, ut & Helidæi de Paduanis nunquam satis commendandum *Crocus* quoque exornat.

Vel

Rx. Cassiæ lign. gr. xij.

diptamn. alb. ℥℥.

succin. alb. gr. viij.

borrac. venet. ℥j. sem. lavend. gr. iiij. myrrh.

rubr. gr. vj. *Croci* ℥℥. M.

Sgr. *Notthypulver* / detur in sequenti aqua:

Rx. Aq. lil. alb. ℥℥.

puleg. arthem. ana ℥iiij.

tinctur. cassiæ lign. ℥ij. M.

Ab epoto & repetito mox describendo medicamento mulierem quandam duas puellas

P.

pe.

peperisse omninò luteas recenset *Amatus Lusitanus curat. med. cent. 5. f. m. 71.*

Colorem hunc à Croco contractum fuisse Author asserit, ubi lota utraque alba evasit.

Quod an possibile sit, in quæstionibus nostris infra discutiendis ad veritatis incudem devolvemus; medicamentum tale fuit:

℞. Cinam. opt.

troch. de myrrh.

Croci opt. ana ʒß.

Omnia optimè & subtiliss. triturentur, & generoso vino excepta bibenda propinentur.

℞. Flor. cheiri, borrac. venet.

succin. alb. præpar.

rasur. lign. sabinæ

galliæ moschat.

Croci or. ana ʒß.

Confect. alkerm. ʒß. margarit. præp. ʒß. M. c. aq. cinam. parum & illicò bibat.

Hoc inter omnia partum provocantia, medicamenta primum locum meritò obtinere non solummodo ad partum facilitandum, verum ad secundinas retentas, fatum mortuum expellendum præsentissimum esse remedium, innumerabiles mulieres cum *Franc. Moræo Bruxiliensi* observarunt. vide ejus opus de febre maligna noviter editum, fol. 171.

Vel

℞. Borrac. ʒj. vel ʒiiij.

Ci

Cinam. Croci ana ℥j.
zingiber. ℥℥.

C. confect. alkermes (quæ præterquam
quod corroboret, sopitam etiam facultatem
excitat) f. bolus. *Felix Platerus Prax. Med.*
f. m. 463.

Sennertus l. 3. Pract. f. 417. Singulariter ait
promoveri partum per sequentes trochiscos:

℞. Secundin. & chordæ umbil.

in furno exsiccat. & pulveris. ℥ij.

cinam. ℥j. Croci ℥℥.

C. succo sabinæ f. trochisci; dentur ℥ij. in ve-
hiculo apto. Vel:

℞. Spir. secundinar.

Croci ana ℥ij.

M. dosis gutt. 30. 40. in vehiculo conveniente.

Vel

℞. Ol. succini. puleg.

Croci ana gt. ij.

sacchar. ℥℥. f. mixtura

exhibeatur c. aq. pulegii & lil. alb. ana ℥ss. est
probatissimum.

Vel dentur difficulter parturientibus ex in-
tervallis de sequenti decocto ℥iij.

℞. Rad. aperient. ℥j.

beton. arthemif. organ. matricar. pulegii.
prassii ana Mj. sem. anisi, apii, fœnicul. ana ℥ij.

Coq. ad selibram, & in percolato jure dissol-
ve sacchar. q. s. cinam. ℥ij. Croci ℥℥. *Feyneus*
Prax. Med. f. 722.

Vel

℞. Rad. diptamn. ʒß.

aristol. ○.

rubia major.

cort. cassia fistul. ana ʒij. herb. arthemis. pu-
leg. sabinæ ana Mj. flor. lavendul. chammo-
mill. cheiri ana pj. cinam. ʒiij. *Croci* ʒj. coq.
in vino alb. bibat de eo hauſtum. *Felix Pla-
terus Prax. Med. f. m. 462.*

℞. Aq. arthemis. comp. ʒiij.

essent. arthemis. meliss. ana ʒj.

Croci (quæ singularissima est) ʒij.

Syr. arthemis. compos.

de canella ana ʒiij.

M. pro duabus dosibus.

Vel

℞. Aq. meliss. arthemis.

cinam. hyſter. ana ʒj.

myrr. el. ʒß.

succin. præpar. ʒj. *Croci* ʒß.f. potiuncula actu calidè haurienda. *Balthas.**Timæus von gülden Klee/ cas. med. f. 223.*

Vel

℞. Borrao. venet. ʒß.

Croci, succin. alb. ana ʒß.

aq. arthemis. syr. menth. ana ʒj.

M. *Guerner. Rolſinc. in meth. med. f. 840.*

Ab extra pessus uterinus talis fieri potest:

℞. Galban. ʒi. dissolut. ʒj.

myrrh.

myrrh. ʒij. Croci ʒj.

C. ʒʒ irino f. pessus. Sennertus.

Vel inungatur umbilicus, pecten, pudenda, sequenti linimento, quod:

Rx. Ol. Croci per insolationem, cheiri,

lil. alb. ana ʒss.

extr. Croci ʒj.

axung. serpentum. ʒij. ceræ modicum f. linimentum: hâc cautelâ, ut enixo fœtu hoc linimentum ob hæmorrhagiâ gravioris metum diligenter abstergatur.

VII.

Dolor post partum.

Ad eo adversis experimentis pertinaces sumus, ut bella victi, naufragi maria repetamus.

Affert oblivionem transacti doloris futura soboles: nihil enim dulcius hominum generi à natura datum est, quam liberi.

Est autem dolor post partum tristis sensatio uteri à sanguine grumoso, vel lochiis non rite fluentibus, aut solutione continui, ortum ducens.

In his doloribus sequens medicamentum expertum est Helvicio.

Rx. Croci ʒʒ. macis ʒj.

trypher. magn. ʒʒ.

M. pro 2. dosibus in vino calido exhibendum.

P 3

Vel

Cicero Orat. ad

Quirit.

post redit.

Dolor post

partum.

quid?

Vel

℞. Sem. fesel. cumin. zedoar.
galang. *Croci*, castor. ana ℥j.
ol. cinam. gt. v.

M. f. pulvis pro 3. dosibus ex aq. puleg. &
vino rhenan. alb. invicem mixtis, &c. vitell.
ovi, macere, paucoque saccharo in forma
jusculi assumendus; *Balib. Timau cas. med.*
fol. 229.

Vel

℞. Sem. fesel. ℥ij. cumin.
aneth. carui ana ℥℥.
cort. aurant. rad. zedoar.
galang. ana ℥ij. *Croci* ℥℥.

M. f. pulvis, detur in scatula. dosis 2. 3. cuspi-
des in jusculo.

Ubi dolor à sanguine grumoso provenit,
hoc brodium pluries expertum habemus,
quod:

℞. Rad. gramin. ℥ss.
herb. cherefol. Mj.

Coq. ex aq. font. in ventre pulli, addito *Cro-*
co, & macere ad libitum.

Vel

℞. Aq. levistici ℥℥.
Spir. Croci ℥℥.

M.

Mola.

Non tantum Parentum vitio sapius cæci, claudi, muti, aut alioquin morbidi foetus eduntur: verum etiam bruti, stupidi, & ad insignia mala proclives, imò permissu DEI ob libidinem, nimirum indecentem congressum, pravam imaginationem, & similia, prodigiosos partus, imò monstra & ostenta generari, testis est Joann. Remelin. in catoptro Microcosm.

Est autem Mola, massa sine ossibus & visceribus ex imperfecta conceptione, seminis tum masculini, tum fæminini vitio, loco foetus genita. *Mola quid?*

Ad quam expellendam, excellens est hic pulvis, qui:

℞. Pulver. troch. de Myrrh. ʒvj.
 assæ foetid. ʒj. diptam. cret.
 pulver. sabinæ ana ʒij.
 succin. alb. præpar. ʒj. borrac. mineral. ʒij.
 cinam. cassiæ lign. ana ʒiʒ. Croci or. ʒʒ. f.
 pulvis. dosis ʒj. ʒij. in decocto cicerum rubr.
 c. rad. petroselini.

Vel

℞. Cinam. el. aristol. long. ana ʒj.
 fol. sabinæ ʒij.
 rad. asari, Croci

P

4

laccæ

laccæ ana ʒ℔.

sem. rutæ ʒij.

tenuissimè pulverisata M. cuius ʒj. manè & vespere cum haustu vini rhenani ebibatur. Joëll. 8. f. 3. f. 484.

IX.

Secundinæ retentæ.

Dum natura in opere suo deficit, exercere oportet evacuationem, & defectus ejus arte supplendus Hipp. 2. aphor. 20. & 22.

Urgent secundinæ naturalem sui exclusionem, quibus retentis cum gravissima symptomata, in ò mors ipsa subsequi possit, ut quanto cyus eliminentur, omni arte laborandum est.

*Secundinæ
retentæ
quid?*

Retinentur autem p. n. secundinæ: quæ sunt membranæ foetum involventes ob firmam cum fundo uteri connexionem, vel si ab utero jam sejunctæ, instar pilæ convolutionem, aut oris uteri clausuram exortæ.

Ad has expellendas sequens pulvis expertus est;

℞. Cinam. el. rasur. eboris,

Croci ana ʒj.

detur in vino odorifero.

Nicolaus Tulpius observ. med. l. 4. c. 41. f. 363. sequentem in plurimis puerperis expertum vidit:

℞. Bor-

Rz. Borrac. venet. succin. alb. ana ʒi.
Croci, cassia lignea,
 castor. ana ʒss.

M. f. pulvis,
Franc. dele boë Sylvius hunc extollit:

Rz. Myrrh. rubr. ʒj.
Croci Austr. ʒss.

borrac. venet. ʒss.

cinam. acut. gr. viij.

M. f. pulvis in 2. doses dividendus.

Balib. Timæus von gülden Klee/talem præ-
 scribit pulverem:

Rz. Rasur. ossium dactyl.

troch. de myrrh.

succin. alb. *Croci* ana ʒss.

M. f. pulvis pro 6. dosibus ex vino calido
 manè, vespere, & post meridiem sumendus.
Stoekerus in Empyrica f. 127. hoc ordinat:

Rz. Mithridat.

Croci ana ʒj.

Detur cum vino.

Decoctum squinanth. adjecto *Croco* sum-
 tum secundinas expellit, & dolores mitigat.

Ludev. Bonaciolus de format. fœtus f. m. 312.

os(o)so

P 5 X. Lo.

Lochia retenta.

INter præcepta vitæ politicæ, quæ vetustas
gravi authoritate sancivit, hoc non mini-
mum est: temerè non esse mutandas veteres
leges.

Lex naturæ posita est lochia & puerperia,
post partum debitè evacuari: quam si non
observat, temerè mutat, vel eadem diminu-
tè evacuat, aut omnino supprimit, eadem
multorum malorum causa existunt. *Galenus*
j. epid. comment. 3. textu 73. Cujus historia
est apud *Hippocratem mod. alleg. loco.*

*Lochia
retenta
quid?*

Et sunt lochia retenta, sanguinis toto ge-
stationis tempore in vasis circa uterum disse-
minatis collecti post partum p. n. retentio.

Multum hic valet pulvis *Phil. Grylingii*
lib. 4. Pract. part. 4. f. 453. descriptus, qui:

℞. antophyll. cinam. el.

nuc. moschat. macis,

Croci, *Sabinæ*, margarit. præp. ana

q. V.

M. dosi 3j. in vino.

Ubi cum lochiorum retentione insignis
sanguinis perturbatio cum vomitu, siti, & vi-
giliis adfuerit, laudanum *Croco* admixtum,
felici cum successu sæpius exhibitum novit
Clariss. D. Thomas Willis, & vice julapii refri-
gerantis sequentem mixturam: ℞. Aq.

R. Aq. puleg. meliss. ana ℥iij.

hysser. ℥ij.

Syr. arthemis. ℥is.

tinctur. Croci ℥ij.

castor. in petia ligat. & suspensi ℥j.

M. propinentur hujus cochl. 3. aut 4. aliquoties in die. *vid. tractat. eruditum de febr. f. 285.*

CAPUT XXI.

De

Febribus.

URgentissimum symptoma, & quod maximè febricitantes affligit, sitis est. Ejusmodi hominem ardentissimè siti confectum, quem Dipsas mordit pulchrè designant Hieroglyphici, cujus serpentis morsus adeò inflammatur, ut demorsi propemodum exardescere, ac igne velut concremari videantur. Hoc hieroglyphico symbolo insignita olim columna, in qua Vir moribundus celatus erat, cujus pedes serpens impactis dentibus affligebat, spirisque volubiliter implicabat appositis struthionum ovis, quibus hic anguis maximè infidiatur, in litore quod è regione majoris Syrtis

Syrtis inter Lybiam & Ægyptum porrigitur, visenda erat.

*Febris
quid?
Franc.
Piens.*

Est enim febris affectus, quo ex cordis irritatione orta à fermentatione humorum, disproportionata cum pulsu celeri, sæpè & inordinato, magis minusvè austiore calore p. n. & siti se habet in iis, quæ sanitatem consequuntur.

Præmissis præmittendis insignis est pulvis febrifugus Plateri, quem *Crocus venustat*, &:

℞. Pulver. cancror. fluyatil.

Cranii human. rasur. ebor. ana ℥j. cinam. ʒss. *Croci* ℥j. f. pulvis, dosi ʒj. cum vino: *vid. Pract. ejusdem sem. 166. ut & Gammarolog. D. D. Sachs à Lewenheim f. 721.*

In febris quartana sequens emplastrum secretum fuit Principi Anhaltino, quod adeò extrahit miasma febrile, ut subindè etiam pustulas excitet, &:

℞. Piper. salis

Croci or.

allii, quod terra tegitur, ana q. s.

M. contund. in mortario ad formam cataplasmatis, inde nodulo, & applica in finistram manu digiti annularis externæ parti: eadè horâ, quâ impositum est, deponatur, & repetatur ante paroxysmum.

Vel

℞. telam aranearum,

ferment.

ferment. sambuc.

† tum ros. *Crocum*.

M. simul, applicentur pulsibus & cordi.

In hyrundinum ventriculo lapillos inveniri tradunt nonnulli, ut *Alex. Trallianus l. 1. c. 15.* Sextus Dioscorides, qui teste Marcello contra febres quartanas profunt *Croceo linteo*, vel panno involuti, linoque ad collum suspensi.

In febris quotidiana *Henric. Regius consil. Med.* talem præscribit bolum:

℞. Theriac. ℥ij.

extr. carduib. ℥j.

Croci or. gr. iiij.

M. f. bolus sudoriferus.

In febris syncopali, ubi hæc oritur ob corpus adeò rarum, *Forestus* sequens applicat epithema:

℞. Aq. rosar. ℥viiij. acetos.

nymph. bugloss. ana ℥iiij.

santal. omnium,

corall. utriusque ana 3℥.

Croci ℥℥. vini alb. opt. 3℥.

camphor. gr. iiij.

f. epithema cordiale.

In febre maligna & petechiali, præter perficariam, quæ hac in febre specifica est, laudem meretur sequens pulvis, qui:

℞. scor-

℞. scorzoner. scordii
C. c. usti præpar.
sal. prunell. ana ℥j.
camphor. ℥ij. gr. V.
Crocij.

M. f. pulvis. dosis ℥ss. vel ℥ij.

Alium pulverem cum *Croco* describit *Clariss. Rolfini. meth. med. spec. l. XI. c. 1.*

Ad calorem temperandum, & roborandum cor, suo unguento & aquæ cordiali extrinsecæ *Crocum* quoque addit *Brunerus in consil. 43. f. 246.* vel applicetur sequens epithema cordiale:

℞. Pulver. diamarg. frig. ℥ij.
gran. Kermes corall. præp. ana ℥j.
Crocij or. ℥ss.

Aq. meliss. borrag. acetos. ana ℔j. vini cretici ℔ss. M. *Petrus Poterius Observat. & Curat. cent. 2. f. 169.*

In sudore Anglico pilulis suis præservantibus addit etiam *Crocum Frid. à Fonseca.* Sudorem Croceum observavit *Fabric. Hildanus cent. 6. observ. 77.*

In variolis ad eorundem expulsionem sequens pulvis esto:

℞. sem. raparum ℥iiij.
C. c. usti ℥iiij. sem. melon. ℥v. carduibened. citri ana ℥ij. carbonum tilia ℥ij. myrrh ℥j. carthami ℥j. *Crocij*, camphor. ana ℥ss.

fol. auri laminat. No. X. M. f. pulvis: detur
in aq. cannabis.

Ad eorundem exsiccationem hoc condu-
cit decoctum.

℞. Aq. fluviatil. ℥ij.

salis ℥ss. lupin. hordei ana pss.

Croci ℥j.

Bulliant, & c. gossypio in hujusmodi aqua
inacerato tangantur pustulæ. *Haffenrefferus.*
de cutis affect. c. 4. l. 2 f. 308.

Ubi pulmones infecti à variolis respira-
tionem difficilem efficerent, ac perniciem
minarentur, absente calore præternaturali,
sequens convenit:

℞. Zedoar. glyzyrrh. ana ℥j.

Croci ℥ss.

gummi ammon. c. aq. juniper. so-
lut. & percolat. ℥ij.

M. c. fyr. de hyssopo, & crebrò degluti-
enda ori inserantur. *Franc. Joel. l. 9. sect. 5.*
f. m. 520.

Excell. D. D. Marcus Marci quondam Praga
Professor & Practicus emeritus, in variolis ubi
catarrhus jungebatur, syrup. violar. ℥ss. vel.
℥j. c. gutt. 30. Spir. Croci feliciter adhibuit,
& sæpius repetivit.

Eodem etiam spiritu ad gutt. 30. in quo
gr. iiij. camphor. solut. sint cum vehiculo in
febris frequenter usus est.

Ad

Ad præservandam totam faciem à vario-
lis lavetur ter in die facies c. aq. rosar. in qua
aliquid *Croci* solutum.

Ad præservandos oculos in variolis uti-
mur eadem aquâ rosarum *Croco* benè tineta,
Gryling. Prax. med. l. 1. c. X.

Vel

℞. Aq. plantag. rosar. ana ℥j.

smaragdi præp. gr. Xij.

margarit. præp. gr. vj.

Croci gr. iiij.

camphor. gr. iiij.

M. pro collyrio.

Vel

℞. Pulver. fol. sumach. ℥j.

sem. coriandr. præp. vel myrtill. ℥ss.

Croci ℥j. camphor. ℥ss.

aq. ros. vel plantag. ℥viiij.

M. *Grylingius Prax. Med. f. 114.*

Vel

℞. Aq. plantag. consolid. regal.

cyan. album. ovor.

scenicul. ana ℥j. rosar. ℥ss.

Sem sumachi ℥j. cort. granat. ℥ss. flor. ros.
rubr. balauft. ana pj. ebulliant semel atque
iterum, colentur, add.

Sief. alb. s. opio. ℥j.

Croci gr. vj.

camphor. gr. iiij.

M. te-

M. tepidè in oculos instillanda, & extra
cilia madefacienda cum linteolo.

Pestis.

Flagella quibus iubente rerum omnium, *Flagella*
Moderatore improbitas hominum casti- *hominum.*
gatur, præter famem & bellum, Pestis est:
mortifera illa contagio, ubi parentum fune-
ra filiorum funeribus sæpè miscentur, nec
sæpè aliud penè est una domus, quam unum
funus.

Tribus his flagellis DEUS quartum addi-
dit pro divitibus: Litem nempe, qua ipsi affli-
gantur, atque per hanc suis opibus exuti in
pauperum ordinem cum extrema miseria,
redigantur, ubi secus cum divites sunt, alio-
rum fame plus plerumque ditescant: in bel-
lo fere semper triumphant: pestem verò
Parthos imitando, & fugâ contra eam pu-
gnando, facilè eludere possint. Quæ est *Pestis*
morbus epidemius contagiosus, humano *quid?*
generi summè infestus ex miasmate venena-
to ab aëre primum suscepto, dein per conta-
gium propagato ortum ducens, irritatio-
nem cordis magnam cum gravioribus sym-
ptomatibus, quam quæ ex causis cognosci
possint, infligens.

Contra hunc affectum summè pugnat se-
quens Paracelsi in omnibus febribus, præci-
pue peste insignè sudoriferum:

℞

℞. Aris

℞. Δ ris purgati, id est flor. $\mathfrak{z}$ x.
myrrh. $\mathfrak{z}$ ij. aloës hepat. $\mathfrak{z}$ j.
Crocī $\mathfrak{z}$ l.

M. f. pulvis, sumendus c. aceto scillæ aut rutæ.

Alium pulverem *Croco* clarum describit
*Joann. Bokelius Physic. Hamburg. in regim.
Pestis f. 86.*

Pulvis Cæsarī contra pestem talis est:

℞. Spec. theriacal. Androm.
mithrit. opt. ana $\mathfrak{z}$ vj.

bolī armen. Δ ris correct. C. C. ana $\mathfrak{z}$ l. ze-
doar. zingib. ana $\mathfrak{z}$ ij. diptamn. cret. tor-
mentill. pimpinell. gentian. ana $\mathfrak{z}$ ij. $\mathfrak{z}$ ij. cam-
phor. $\mathfrak{z}$ iiij. myrrh. *Crocī* ana $\mathfrak{z}$ j. off. de C. C.
 $\mathfrak{z}$ ij. M. f. pulvis: aspergatur paulisper aqua
vitæ. *Thom. Jordan. de pest. phænomen. f. 515.*

Jodocus Willichius in suo pulvere expulsi-
vo, rotulis expulsiuis, ut & massa sua expul-
siva *Crocum* veneratur: *vid. ejus consil. Med.
f. 644. & seqq.*

Posuit etiam *Crocum* in pulverem cura-
tivum Facultas Medica Marpurgens. 1597.
præscriptum. *vid. Carduumbenedict. Chri-
stoph. Petri f. 174.*

Hos omnes exsuperat bezoardicum ani-
male verum, seu genuinus pulvis curativus
Mutzleri paucis notus, & quem Author in
suo libello subtiçnit, eum pariter *Crocus* con-
decorat. Et

Et meritò quidem : expellendo enim à
corde virus pestilens, prodest *Crocus* in
peste. *Hieronymus Bock. f. 286.*

Flores diasulphuris compositos contra
pestem cum *Croco* describit *Gansius in Corall.*
historia f. 154.

Avicennas suas pilulas præservativas sic
conficit :

℞. Aloës part. iij.

myrrh. part. ij.

Croci part. j.

℞. vino generoso f. pilulæ.

Pilulas Ruffi in peste maximè laudatas sic
conficit *Isaacus Rœet in pest. adumbrat. l. 3.*
aphor. 32. f. 70.

℞. Aloës rosat. ℥ij.

ammoniac. in guttis ℥ij.

myrrh. ℥j. *Croci* ℥i.

Infund. spir. vini ad tincturam extrahen-
dam, dein evaporetur tinctura q. s. ut f. mas-
sa pro pilulis.

Crato tales ordinat pilulas antipestilen-
tiales :

℞. Aloës rosat. ℥j.

myrrh *Croci* ana ℥i.

agaric. troch. ℥ij. rhab. el. ℥j. boli armen. ℥ij.

ign. aloës, diptamni alb. margarit. præpar.

ana ℥j. C. succo limonum f. pilulæ parvæ :

dosis ℥j. singulis septimanis.

Alia sic concinnari possunt:

R. *Croci* myrrh. camphor.

C. C. *spodii* ana 3j.

lign. aloës, been candidi ana 3℔. terr. sigill.
zingib. ana ʒij. ambra ʒj. fragment. hya-
cynth. smaragdi, granator. benè præp. ana
ʒ℔. agaric. el. rhab. el. ana 3℔. aloës ex vesica
ad pondus omnium.

C. syr. limon. f. massa pilularum. dosis
3℔. paulo ante cibum.

Pilulas alias contra pestem describit *Ti-
maeus von gülden Klee/ Croco insignitas Epist.
Med. f. 326.*

Additur prætereà *Crocus* pilulis antipesti-
lentialibus ab *Ampliss. Facult. Medica in illu-
stri Gissena anno 1626. ordinatis. vid. Gregor.
Horstium T. 2. l. 7. observat. 29. Elaphogra-
phiam Andr. Grabbae f. 237.*

*Mutzlerus in suo bezoardico animali alias
descripsit pilulas non contemnendas, quas
etiam Croco commiscuit. f. 157.*

Insinuat se quoque *Crocus* syrupo *Unzeri*
contra pestem. *Antidot. l. 2.*

Veneratur prætereà *Crocom* antidotus de
*Scorzonera Philipp. 2. Hispan. Regis. vide
Scorzoneram Curios. Nobiliss. Præsidis nostr.
f. 140.*

Neque abesse voluit *Crocus* in antidoto
Hispanica, cujus hæc est descriptio:

R. The.

℞. Theriac Andromach. ℥iij.

mithridat. venet. ℥iβ. el. de ovo Maximil.
 diascord. Fracastor. ana ℥β. extr. gentianæ,
 angelicæ ana ʒj. gr. xv. hellebor. nigr. ʒj. ol.
Croci ℥β. ol. citri, rorismar, garyophyll. ca-
 rab. alb. rutæ, camphor. nuc. moschat. juni-
 per ana ʒj. balsam. *Æris* ʒj. terr. sigillat or.
 ʒiβ. boli armen. præparat. ʒj. magister. perlar.
 solubil. C. C. ana ʒij. gr. v. spec. de gemm.
 frigid. diamb. diatr. santal. hyacynth. libe-
 rant. ana ʒiβ. bezoar or. ʒiβ. confect. Al-
 kerm. ʒiβ. rad. angel. acori, aristol. ☉. di-
 ptamn. alb. gentian. hyrundinar. pimpinell.
 petasitid. valerianæ zedoar. ana ʒij. gr. v.
 C. syr. de acetos. citri q. s. f. electuarium. do-
 sis ʒβ. vel ʒij. ad ʒj. pro præservatione grani
 juniperi, aut pisi magnitudo.

Electuarium sanitatis expertum in Mora-
 via hoc quondam fuit:

℞. Aloës opt. terr. sigillat.

boli armen. ana ʒj.

rad. diptamni alb. carlinæ

angelic. myrrh. el. ana ʒss.

camphor. gumm. ammoniac. *Croci Austriac.*
 rhab. el. ana ʒj. theriac. venet. ʒss. mellis de-
 spumat. q. s. f. electuarium.

Qui morsulos habere cupit, utatur morsu-
 lis Ferdinandi L. contra pestem, quorum de-
 scriptionem tradit, *Witichius in consil. Ger-*

*manic. f. 22. ut & Clariff. Praeses noster in
Scorzanera sua curiosa f. 64.*

Cui rotulae arrident:

℞. Extr. helenii zedoar.
angel. pimpinell. ana ℥j.
Crocī ℥ss.

cremor. sulphur. ℥ss. magist. C. C. ℥ss. sal.
corall. perlar. ana ℥j. lapid. bezoar. veri ℥ss.
still. angelicae, succini citrin. ana gt. iiij.
sacchar. ℥iiij. dissolut. in aq. melissae f. rotulae
Andr. Spenholz de peste f. 99.

Ubi jam per cutem sufficiens vacuatio fa-
cta fuerit, tales tamen adhuc rotulae adhibe-
ri poterunt, malignitati resistentes, & flam-
mam viscerum extinguentes:

℞. Solut. perlar.
margarit. ana ℥j.
hyacynth.
extr. Croci ana ℥ss.

confect. alkerm. ℥j. ol. de cort. citri gt. iiij.
sacchar. albiss. in aq. ros. solut. q. s. f. rotulae

*Isaacus Roët de pestis adumbrat. l. 5. aph.
28. f. 84.*

*Clariff. Rolfincius in sua aqua theriacali
omni laude majori minimè Crocum præterit.
vid. ejus meth. med. spec. l. ii. c. XI. f. 914. ut
& Tenzelius in sua aqua pestilentiali rubra
præstantissima, vid. ejus tr. d. peste.*

Qui mixturis delectatur:

℞. The-

℞. Theriac. ℥i℞.

camphor. ℥ij. Croci ℥j.

C. aq. solis f. mixtura. *Jordanus de pest. pbenom. f. 517.*

Mixturam contra pestem talem componit *Rolfincius in Chym. in artis form. redact. f. 267.*

℞. Mixtur. f. diaphor. ℥iiij.

essent. granor. juniperi cum vino
malvat. parat.

essent. angelic. rutæ, scordii, meliss. carduib.
gentianæ, ana ℥j, Croci ℥ij. spir. C. C. cum
sale volat. ℥j. spir. lign. sancti, ebani rectif.
ana ℥ij. syr. acetos. citri, scordii, carduib. ce-
rasor. gariophyll. scorzoner. ana ℥v. stent in
digestione hor. 24. asserventur in vase, in quo
suspend. nodulus ambræ ℥℞. mosch. ℥j. est
alexiterium illustre. dosis ℥ij. ℥iiij. in vino ad
præservationem; in aqua scordii ad cura-
tionem. *Christoph. Petri Collega noster hono-
ratiss. de carduob. f. 190.*

Nec infimum locum tenet *Crocus* in essen-
tia bezoardica cujusdam Medici per o-
mnem Europam famigeratissimi, cujus de-
scriptionem vide in *Scorzonera Curios. Mi-
chaelis Fehrii Præsidis nostri observandissimi.*
fol. 145.

Aliam tincturam bezoardicam in peste
expertissimam sequentem damus:

Q 4

℞. Pul-

*Tinctura
bezoardi-
ca exper-
tissima.*

Rx. Pulver. troch. de vipera rec. præp.
℥iiij.

spina viperar. ℥℞.

rob. juniperi ℥j.

Croci ℥iiij.

affund. spir. vin. alkoholizat. ℔ij. spir. urinæ
pueri vinum bibent. ℔j. stent in digestionē
clausa, donec aureo vel rubicundissimo co-
lore tingatur, cola servetur in vitro benè
munito ad usum.

Cujus guttæ aliquot in vino, vel vehiculo
conveniente cor à veneno præservant, in
majori quantitate materiam malignam per
fudores discutiant, & contra omnis generis
venena, & morbos malignos arcanum est.

Hæc tincturâ ceu efficacissimâ D. D.
Matth. Franc. Hertod. P. M. Anno 1655. tunc
temporis Physicus Nicolsburgensis ibidem
peste grassante se, suosque & me ipsum, plu-
resque alios præservavit.

Pro corroboratione & præservatione
elixir. citri crocatum in peste ejusmodi esse
potest:

Rx. Cort. citri rec. demptâ

maximâ parte pulpæ

albicantis interior. ℔iiij.

Minutim incide, postmodum in 4. mensuris
aquæ vitæ s. per 24. horas infunde, dein per
velicam spiritum omnem infusionis (qui di-
midia

midia pars fortè erit) destilla, scies autem, totum spiritum transisse, si charta in illo transiente madefacta facile, vel difficile flammam concipit.

Hunc spiritum destillatum odoratissimum tingas c. *Croci* opt. ʒss. admixtis ℥ij. syr. de succo citri.

Liquor hic jucundissimus, maximè cordialis, & infectioni aëris resistens prædicatur.

Dosis cochl. j. matutino tempore.

Ab extra ad corroborationem epithemata esse possunt: ea autem non adstringant, nec repellant, sed proprium cordis calorem foveant.

Inter hujusmodi hoc valet, quod:

℞. Aq. bugloss. acetos. ana ʒv.

santal. purpur. ℥iiij.

cort. aurant. ℥ij.

Croci ℥℥.

M. f. epithema pro corde. *Isaac. Roet de pest. adumbr. f. 33.*

Vel

℞. Aq. rosar. ʒiiij.

meliss. borrag.

bugloss. acetos. ana ʒij.

aceti ros. ʒij.

pulv. flor. ros. corall. utriusque

santal. alb. & rubr. ana ʒss.

Q s

Croci

Croci ʒij. camphor. ʒij.

M. in quod panni quadruplicati intincti, & iterum expressi tepide cordi applicentur.
Roland. Capellutius tr. chirurg. de pest. f. 115.

Vel applicetur talis sacculus cordialis;

℞. Rad. valerian. plantag.

pimpinell. angel. ana ʒiij

flor. tunicæ, ros. rubr. ana Mij. herb. meliss,
 ocymi, rorismar. ana Miiij. santal citrin,
 ʒiiij. succini ʒiij. styrac. calamith. ʒvj. nuc.
 moschat. zedoar. cinam. cort. citri ana ʒiij.
Croci integr. ʒij. camphor. ʒß. ol. angel. gt.
 xij. concisa conquassata dentur ad sacculos.

Hieronymi Capivaccii sacculum cordia-
 lem cum *Croco* vid. in *asylo Languent. Chri-*
stopb. Petri f. 263.

Vel inungatur cor tali linimento:

℞. Theriacæ opt. ʒß.

succi limon, vel citri ʒß.

aceti ros. ʒij. confect. alkerm. ʒß. camphor.
 ʒij. *Croci* ʒß moschi gr. iiij. f. linimentum.

Vel

℞. Unguent. de nymph. lutea ʒß.

theriacæ Andromach.

mithrid. opt. ana ʒß.

succi borrag. depurat. ʒiij. ol. macis ʒß *Croci*
 ʒij. spec. cord. temperat. pro epithem. cor-
 dis ana ʒj. M. f. linimentum. *Isaac Roet de*
pest.

Pro-

Pro odramento talis fiat sacculus:

℞. Ros. purpur.

fantal. alb. rubr.

fol. lauri, valerian. caryophyllat. garyophyll.
cardamom. nuc. moschat. spicæ nardi, gran.
paradyf. storacis ana ʒij. camphor. ʒi. ʒ. Cro-
ci ʒj. mosch. ʒj. f. omnium pulvis, detur ad
sacculum. *Rolandus Capellutius tr. Cbirurg. de
pest. f. 115.*

Paracelsus in suo *Xenexdo*, quod descri-
bit *Clariff. D. Thom. Bartholinus in Cista Med.*
& *Grylingius Prax. Med. l. 5. p. 2. f. 522.* non
excludit *Crocum*.

Ne anthraces, & carbunculi ulterius ser-
pant, præter interna supra recensita sequens
ab extra proderit:

℞. Theriac. Andromach.

mithridat. sapon. venet. ana ʒʒ.

mell. ros. ʒj. salis tusi ʒj. fuliginis ʒij. *Croci*
ʒʒ. vitell. ovor. No. XXX. M. & f. linimen-
tum, applicandum supra anthraces in forma
emplastri. *Carolus Wideman, von der Pest!*
fol. 129.

Ad emolliendos & maturandos bubones:

℞. Theriac. Androm. mithrid.

sapon. venet. ana ʒʒ.

sal. tusi ʒj. *Croci* ʒij.

vitell. ovor. No. III.

℞. I. a. unguentum, illinendum ipsis buboni-
bus. *idem f. 128.*

Pro

Pro maturativo:

℞. Farin. frument. Mij.

aq. scabios. ol. chamomill. q. s.

Coq. add:

Croci ℥j. M.

Pro mundificativo apostematis *Crato* hoc
adhibet:

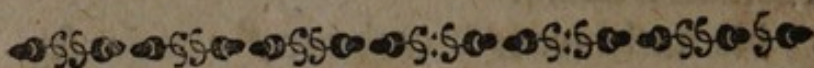
℞. Terebinth. lot. c. aq. scabios. ℥j.

succi scabios. ℥ij.

vitell. over. No. I.

Croci ℥ss.

M. f. unguentum.

CAPUT XXII

De

Morbis externarum par-
tium.

I.

Erysipelas.

ET si minus formidabilem ægri erysi-
pela-tem esse judicent: quod si tamen ei-
dem putredo, aut suppuratio jungatur
malum esse dixit *Hipp. aphor 20. sect. 7*

ita

ita etiam si mulieri pręgnanti accidat, lethalem esse idem pronunciavit. *aphor. 43. sect. 5.*

Est autem erysipelas tumor levis per cutem expansus a sanguine bilioso tenui, seu *Erysipelas quid?* potius ab acore halituofo Archęum partis molestante, eoque excandescente, ortum ducens.

Ad mitigandum Archęum ab intro multum valet *syrupus noster Crocatus.*

Ab extra verò præter suffumigium *cap. de usu preparat. Croci* dictum, prodest solus flos *Croci* illitus ipsi parti affectę *Barthol. Anglic. de propr. rer. l. 17. c. 41.* ut & pannus *crocatus Mynsichti:*

℞. Farin. volat. ℥iij. sem. hyoscyam. ℥ij.
cerass. lytharg. ana ℥j. *Croci* ℥ij.

M. f. pulvis applicandus parti affectę c. stuppa cannabina. *Daniel Angelus de comp. Med. c. 6. f. 64.*

Præter hæc juvat & lac aureum, quod:

℞. Lixivii non acris, aq. papav. errat.
aq. flor. sambuci ana ℥iij.

aceti sambuc. ol. sambuc. ana ʒ℥.
vitell. ovor. No. II.

Croci, camphor. ana ʒj.

Oswald. Grembsius in arbor. ruin. l. 2. cap. 1. fol. 206.

Aliam aquam crocatam pro erysipelate describit idem *Author. l. c. f. 207.*

Ubi

Ubi nimium urget inflammatio, *Gregorius Horstius* sequens imponendum suadet:

R. Oliban. myrrh. ana ʒ℥.
camphor. ʒij. Croci ʒ℥.
aceti vin. alb. ana ℥℥j.

Coq. tecto vase, in quo postea linteamina intincta humectentur, & apponantur.

Mæbius in Anat. Camphoræ c. 23. f. 54.

II.

Arthritis.

Quemadmodum mæstum negotium scabiosi manus: ita molestum otium Podagrici pedes dixit *Publius*, nam:

Qui jacet invitus, durius ille jacet
Eobanus l. 3. Horo.

*Arthritis
quid?*

Communis hæc Arthriticorum querela esse solet.

Est namque Arthritis dolor cum vel sine tumore partes articulum constituentes infestans, à tartaro mucilaginoso salino-nitrosis particulis imprægnato: secundum alios ex inflammatoria & repentina fluxione materiæ peculiaris, vel lymphæ nunc crassiore, nunc tenuiore ortum ducens.

Ad quem sedandum:

R. Flor. ivæ arthet. anthos.
verbasci, violar.
ros. rubr. ana ꝑj.

Croci

Croci Austriac. 3℔.

Gummi ladan. elemi, tacamahac. ana 3j. lign.
aloës 3℔. rad. ireos flor. ʒij. mastich. thuris
ana 3ij. storac. calamit. 3j. Incid. gros. mod.

Sgr. Glieder-Rauch.

Pro anodyno :

℞. Farin. Orobi, pisor.

lentium ana 3℔.

lini 3vj.

pulver. flor. chamomill. 3ij. memilot, citrin.

3ij. *Croci opt.* ʒj. Coq. in s. q. aq. flor. cha-

momill. bonâ decoctione ad spissitudinem

pultis, ubi benè refrixerit, add : vitell. ovor.

No. II. ol. chamomill. 3ij. f. cataplasma te-

pide applicandum, & exsiccatum renovan-

dum, *Scholtzius in consil. XII. f. 46.*

Vel

℞. Medull. panis alb. q. v.

Croci parum.

Coq. in lacte bubulo, & applicetur. *Rolfin.*

ius meth. med. spec. f. 863.

Vel

℞. Micæ panis in lacte macerat. ℥j.

Croci ʒij.

flor. chamomill.

melilot. ana p℔.

far. sem. lini, fænugr. ana 3℔.

ol. lil. 3ij.

cataplasma. *Casspar. Caldera ab Heredia in*

tribunal. Med. f. 228.

℞. Lact.

℞. Lact. recent. 3x.

Medull. panis tritic. 3℔. farin. hordei 3ij.
hermodactyl. 3vj. Croci 3℔. ol. chamomill.
3ij. Oswald. Grembsius in arb. ruin. f. 182.

℞. Medull. cassiæ noviter extr. 3j.
ol. rosar. 3iij.

mucilag. sem. psylli 3ij.

pulver. hermodactyl. 3℔. Croci 3℔. adde ubi
deferbuerit inflammatio : ol. chamomill
flor. chamomill. pulveris. vel etiam farin
fænugræc.

*Liberatus de Liberatis in Podagra Politica
consil. primo de arthrit. f. 266.*

℞. Stercor. vaccæ nigr. ℔j.
mellis 3iij. alumin. 3ij.
ovum integrum, Croci 3℔.
boli armen. 3j

C. aq. veron. ros. & aceti q. s. f. cataplasma
adde in fine : camphor. 3j. ad sistendas flu
xiones. Finckius in enchirid. Dogmatico-Her
met. f. 184.

Alias hirci septum cum stercore caprin
& Croco positum super podagram, dissolvi
& dolores lenit. Brunfelsius.

Ubi magis dolor urget :

℞. Farin. hordei
tritic. ana 3℔.

fol. hyoscyami, malvæ, viol. ana Mj. fl
chamomill. Mj. verbasci, sambuci, ana M
co

cort. papav. alb. ℥℞. ol. lumbr. terr. ol. papav. ana ℥j. opii, *Croci.* ana ℥ij.

M. f. cataplasma calidè applicandum, sæpiusque renovandum. *Balthas. Timaus von gûlden Alex Epist. Med. f. 344.*

Vel

℞. Medull. cassiæ rec. extr. ℥℥.

mucilag. sem. psyllii ℥℞.

Croci. ℥j. farin. fabar, ℥ij.

opii ℥j. ol. ranar. ℥℞.

f. cataplasma calidè imponendum, statim juvat. *Thomas Bartholinus Cist. Med. f. 423. ex variis curat. Tancredi Lalii.*

Vel

℞. flor. verbasci alb.

chamomill.

lilior.

hyoscyam. c. suis capit. ana pj.

Ranar. virid. No. X. sem. papav. alb. canceror. fluviatil. conquassat. c. suis crustis ana No. XX. limacum. lumbricor. terr. ex vino alb. lot. ana ℥iiij. pingued. taxi ℥vj. ol. olivar. ℔vj. bulliant omnia in vase cupreo ad ignem per 2. horas, postea f. expressio fortis: huic oleo ab aquositate separato per coctionem add.

Croci ℥ij.

Camphor. ℥℥.

Infund. omnia in vase vitreo, digerantur.

R

que

que in B. M. per aliquot dies, vel ad solem.
Rodericus à Fonseca in consult. med. f. 350. & 351.

Qui unguentum habere cupit:

Rx. mucilag. sem. psyllii c. aq. scabios.

3℞.

extraet. Croci ʒj.

M. Oswaldus Grembsius in arbor. ruinos.
 f. 182.

Aëtius sermon. 12. c. 36. nobile hoc describit medicamentum ad dolores mitigandos, top hos emolliendos, & eradicandos:

Rx. galban. thuris, ana ʒij.

aceti ʒvj. Croci ʒj.

ammon. ʒiij. picis aridæ ʒv.

ol. rosar. ʒj. ceræ ʒvj.

Ceram, picem, rosaceum igne lento liquefacta excolato: galbanum, *Crocum*, ammoniacum, & thus cum aceto terito, & liquefacta ab igne ablata adjicito. Describit hoc quoque medicamentum nobile *Teuberus de arthrid. sect. 8. c. 6. f. 116.*

In dolore vehementissimo succus papaveris cum *Croco* & lacte ovillo optimus est. Experimenti loco quidam hoc habet: ut podagrâ laboranti applicetur ad partem affectam halex detractâ cuticulâ magis falsâ cum *Croco*, & liberabitur: secetur dein vena, & fiat affectûs transplantatio.

In

In Arthritide vaga ponit unguentum ex
sapone veneto spir. lumbricor. camphor.
& Croco, q. s. *Frid. Hoffmannus in method.
med. eruditissima f. 368.*

III.

Tumor.

Rana in apologo mirata, & inamorata in
grandem bovis speciem, mox vento am-
bitionis inflata, eidem quoquo modo assimi-
lari cupiit: sed misera hoc voto in se cudit,
fabam; dum enim supra corpusculi vires &
naturæ conditionem tumet, atque inflatur,
spiritum egerit, & mortua dirumpitur; o-
mne namque nimium naturæ inimicum.

Inimicus est naturæ tumor, qui definitur:
elevatio partis à sanguine bilioso, pituitoso, *Tumor*
melancholico, vel succo nutritio superfluo *quid?*
exorta.

Ubi ad suppurationem tendit, ut dolor au-
feratur imponatur ad locum tumore infe-
riorem *Croci pulvis*, & desuper sequens em-
plastrum:

Rx. lutei ovor. No. III.

ol. rosar. complet.

butyr. ana q. s.

Croci ℥j.

ferment. q. s.

R 2

M.o.

M. omnia in formam emplastri. *Rodericus à Fonseca in consult. med. f. 127.*

Ad testiculorum tumorem digerendum, & dolorem sedandum *Franc. Joël* tale apponit cataplasma, quod:

℞. pulper. malv. pariet. ana ℥j.
furfur. tritic.

farin. volat. in parietibus molendinarum. collect. ana ℥ss. pulver. fanugrac. anethi, ana ℥iij. *Croci* ℥j. Coq. in vino ad pultis formam, admiscendo ol. chamonill. q. s. f. cataplasma. Contra eundem tumorem valet sequens unguentum:

℞. fungor. sambuci No. XX.

Infund. per noctem in aq. ejusdem ℥Xviij. Coq. ad expressionem, add:

mucilag. sem. cydon. ℥ij.

ol. sambuci rosar. ana ℥iij.

Croci destill. ℥ss.

M. f. unguentum.

IV.

Scrophulæ.

UT Pyrrhus Epirotarum Rex quondam solo contactu pollicis dextri pedis splene laborantes curaverat, teste *Fulgos. l. 1. c. 6. ex Plutarchi Pyrrho. 1.* Ita hodiè singulari proprietate divinitus concessâ Reges Galliarum per solum

solum tactum strumas sanant, & desuper
formando crucem hæc verba proferunt:

Rex Te tangit

DEUS Te sanat.

Sunt autem strumæ tumores, vel caro al-
bescens, facile augescens, propriâ carne in-
clusa, aliquando pendula & mobilis, aliquan-
do immobilis & adjacens asperæ arteriæ, à
succo nutritio nimio glandularum: vel se-
cundum alios à lymphâ crassiore in glandu-
lis coacervata concurrente quodammodo a-
cido, exorta. *Scrophulae quid?*

Huic strenuè opitulatur sequens pulvis,
qui:

Rx. spong. marin. adust. $\mathfrak{z}$ ij.

pallæ marin. $\mathfrak{z}$ ij.

Croci or.

pyrethr. salis ana $\mathfrak{z}$ ß.

Zingib. $\mathfrak{z}$ j. galang. pastinac. ana $\mathfrak{z}$ ß. piper.
long. oliban. cubebæ. ana $\mathfrak{z}$ ij. sæpiæ marin.
pumicis ana $\mathfrak{z}$ j. nuc. cupress. $\mathfrak{z}$ ij. pistentur
omnia subtiliss. & de eo patiens sumat, quan-
do voluerit. *Stockerus in Empyrica l. 1. c. 23.*

f. 58.

Vel

Rx. Pulver spongiar. in clibano

post extract. panis vase diligenter

lutato exsiccat. & non

combustar. $\mathfrak{z}$ ij

*pulvis ad
strumas.*

R 3

arcani

arcani duplicat. Myns.
 pulver. viperin. ana ʒj.
 magister. spin. viperarum,
Croci ana ʒß.

M. f. pulvis. dosis à ʒj. ad ʒss. lunâ decre-
 scente.

Valet etiam ab extra *emplastrum de galba-
 no Crocatum Mynsicht.*

V.

Inflammatio mammi- larum.

Sæpè parvis momentis magni casus: ut ni-
 hil timendum, sic nihil contemnendum.
 Minus periculosa per se est inflammatio
 mamillarum aliorum tumorum respectu,
 partium tamen affectarum ratione pericu-
 losa evadere potest, dum eadem sæpè in
 scirrhum, aut cancerum degenerat. *Senner-
 tius l. 4. part. 2. sect. 1. c. 3.*

*Inflāma-
 tio mam-
 millarum
 quid?*

Est autem inflammatio mamillarum
 tumor durus, dolens, calidus, & ruber, cum
 febre, ob sanguinem copiosius affluentem à
 lochiorum suppressione, vel inibi stagnan-
 tem à lactis abundantia, ortum ducens.

Mulieres ad præcavendam inflammatio-
 nem mamillarum, lactisque coagulatio-
 nem (vor das ungesegnet ut vocant) accipi-
 unt

unt telam crudam & non insolatam, & aquæ,
in qua *Crocus* & camphora dissoluta fuerint,
immergunt, exsiccant, ac exsiccatam mam-
mis applicant.

Quod si actualis jam inflammatio esset,
& lactis coagulatio.

℞. Chartam cæruleam, quam inun-
gunt butyro rec. superspergendo rasuram li-
quiritiæ c. flor. *Croci integris*, sicque mam-
mis admovent.

Franc. Joel in inflammatione mammilla-
rum ad digerendum & emolliendum tale
ordinat cataplasma:

℞. Medull. panis filig. ℥℥.

Coq. in lacte dulci ad cataplasmatism formam,
add:

Croci ʒj. myrrh. ʒij.

luteor. ovor. No. II.

M. f. cataplasma. l. 3. Sect. 3. f. m. 298.

Ad maturandum tumorem *Philip. Gryling.*
hoc utitur:

℞. *Croci* ʒj.

album. ovi, & cochl. j. butyri martialis, apri-
lis, vel majalis, simul mixta extend. super
corium, vel linteum cannabinum mammis
imponendum.

Pro majori suppuratione:

℞. Malvæ Mj. violar. M℥.

ficuum. No. V.

R 4

Coq.

Coq. ad mollitiem contund. add:

pulv. rad. alth.

farin. sem. lini, fœnugræc. ana ℥j;

add:

vitell. ovor. No. iij.

Croci ℥j.

M. f. cataplasma. *Sennertus.*

VI.

Ambusta.

Sole ad occasum properante adeò prolixè
Saugentur umbræ, ut cum diei interitu in
noctem abeant.

Sæpè ambusta malè tractata, declinante
calore naturali, umbræ imminentis gangræ-
næ ad totius corporis interitum comitantur.

*Ambusta
quid?*

Et sunt ambusta combustio partium ab
igne, aqua fervida, metallo, vel pulvere
pyrio, cum vel sine pustulis exorta.

Ad empyreuma extrahendum, simulque
cutim exliccatam emolliendam tale impo-
nit unguentum. *Balthas. Timens von gülden
Klee: cas. med. l. 6. f. 293.*

℞. Alburnorum in profluente aqua
recenter captor. ℥j
frigantur in sartagine cum butyr. majalis q. s.
pinguedo fundatur super aquam frigidissi-
mam, coagulata separetur, hinc add: un-
guent. basilic. ℥j. ol. lib. alb. ros. amygd.
d. ana

d. ana ꝑ. vitell. ovor. No. II. *Croci* ꝑ. M. f.
unguentum.

Vel

℞. Luteor. ovor. No. VI.

ol. rosar. ꝑij.

Croci & boli ana parum

M. f. unguentum.

VII.

Gangræna.

Quando publicæ calamitates non senti-
untur amplius certum est impendere to-
tis Rebus publicis extremam everfionem, &
interitum.

In ægro corpore pro læthali signo habent
Medici, quando ægrotus morbum ipse non
sentit, & interrogatus nihil dicere potest,
quod doleat. Contingit hoc in Gangræna,
ubi eadem in Sphacelum transit.

Est autem Gangræna incipiens extinctio
cum partis livore, nigredine, stupore, ab hu-
miditatis nimia affluxione & refrigeratione,
vel calore extraneo, ligatura forti impedi-
ente sanguinis circulum, malignitate, &c. or-
tum ducens.

Hoc in casu experimentum est sequens

Rulandi in Pharmacop. nova thec. 3. f. 56.

℞. Stercor. vaccin. ℥ij.

ol. rosar. ꝑiiij. aceti ꝑiiij.

R 2

Croci

*Gangræna
quid?*

Croci ʒʒ.

M. pro emplastro : quod applicetur singulis
tribus horis calide : extrahit calorem, mi-
tigat dolorem, aufert tumorem.

VIII.

Ecchymosis.

Fur furem cognoscit, & lupus lupum.

Non ita aliquando frater fratrem, ubi
in primis alterius facies per contusiones
quoquo modo deformata est.

Contigit quid simile Olympionico illi
luctatori, cum pugnando ita mutilatus esset
facie, ut sibi planè dissimilis videretur, ex
hæreditate quoque paterna excidit, quoni-
am frater imagine illius pictâ jam olim co-
ram Iudice prolatâ eum non esse fratrem su-
um, convicit *Theatrum vitæ humanæ, volum.*
16. f. 2496.

*Contusio
quid?*

Et est contusio sanguinis conrescentis
effusio sub cute cum impetu sine vulnere, ab
extrinseco aliquo contingens.

In resolvenda & exsiccanda materia par
non habet sequens cataplasma :

℞. Rad. consolid. utr. ana ℥ʒ.

chamomill. melilot. ana ʒij.

Croci ʒʒ. farin. fabar. ʒiiij.

butyr. s. s. ʒv. farin. fænugr. ʒiiij.

Coq. radices usque ad coctionem tempera-
tam

tam, dein reliqua ponantur, additis succi
absynth. & cumin. ana ʒj. *Epiphanius in Em-
pyric. f. 411.*

In casu ab alto, maximè infantulorum nil
præstantius esse ipso *Croco* in aceto posito,
donec illud coloretur, eoque calidè sumpto
testatur *Matthiolus*.

Vel

Rx. Boli. armen. terr. sigill.

rub. tinctor. rhab. el. ana ʒiſ.

myrtill. ʒj. *Croci*, costi ana ʒß.

M. f. pulvis. *Ferd. Epiphanius in Empyric.
fol. 450.*

IX.

Vulnus.

Quorum in corporibus vulnera facile,
consolidationem patiuntur, hi similes
videntur lucio pisci in Anglia: de cuius pre-
tio emptor, modo pinguis sit, convenit; ex-
plorantur autem interanea ventris vulnere
facto, si non placeat, aquæ consutus, etiam
sepè non consutus redditur, & tamen vulnus
consolidatur, manetque lucio vita.

Hujus causam alii piscinis attribuunt, in
quibus Tincæ sunt, quarum affricu tam-
quam sarcocolla coalescere vulnus, & con-
glutinari putant. *Cardanus l. 10. de subt. &
Scaliger exerc. 201.* in lucii carnem glutino-
sam

*Vulnus
quid?*

sam referunt: indicio sumpto, quod illa inter edendum contrectata digitis cohærescat.

Est autem vulnus solutio continui cruenta ab aliqua causa externa per incisionem, puncturam; globo sclopeti, morfu animalis rabidi, &c. ortum ducens.

Digestivum pro vulneribus tale proponit *Fabricius Hildanus observat. Chirurg. cent. 2. observ. 79. f. 150.*

℞. Terebinth. lot. in aq. scabios. ʒij.
cera novæ, gummi elemi ana ʒj.
ol. ros. amygd. d.
de vitell. ovor. ana ʒf.
Crocī ʒj. vitell. ovi No. I.

M. f. unguentum.

Vulnera certo & salubriter glutinat unguentum aureum Mesue, quod *Crocus* ingreditur. *vid. Pharmac. Spagyr. Petri Poterii l. 3. sect. 9. f. 575.*

Ubi canis rabidus vulnus inflixerit:

R. Cantharid. abscissis cruribus
& capitibus ʒj.

lentium mundat. ʒf.

Crocī, spicæ. garyophyll. ana ʒss.

M. dosis ʒss. c. vino manè tribus aut 4 diebus donec sanguinem mingat patiens, & liberabitur. *Epiphanius in Empyric. f. 431.*

Ubi aderit vulnus per puncturam in nervis:

℞. Flor.

52. Flor. hyperici ℥ij.

ol. antiquiss. ℥ij.

M. expone per aliquot dies radiis ☉. tum
fortiter exprimantur: iterum adde eandem
quantitatem flor. hyperici, therebinth. ℥ij.
vernici granulosa, euphorb. castor. ana ℥ss.
Crosi ʒj lumbric. c. vino alb. lot. Mij. destill.
s. a. & serva. Curat puncturas nervorum,
partiumque nervosarum calide instillatum,
solvit contusiones articulorum, tumoresque
flatuosos & pituitosos: & est oleum ad spa-
smum Magni Ducis Hetruriæ: *vid. Selecti
Remed. Prævotii f. 38.*

X.

Ulcus.

CAnis morsus tam perniciosus statuitur;
ut is, qui semel à cane læsus fuerit, pesti-
lenti contagione gallinarum incubitus, pe-
corum fatus, & abortus interventu suo vitia-
re, ejusque introitu alterius vulnera aggra-
vare dicatur. Perniciosior adhuc canis ra-
biosi urina est, ita quidem, ut si quis in illam *Joann. Pi-
erius val.*
suam conjecerit, ad generationem pigrior
corpore lumborum afficiatur, eadem etiam
quoquo modo calcata, maximè ulcera ha-
bentibus ut summè noxia, ita apprimè ca-
yenda erit.

Est autem ulcus solutio continui cum pure *Ulcus
ab quid?*

ab humoribus acribus, mordacibus, erodentibus, vel à vulnere, vel abscessu, &c. ortum ducens.

Ad ulcera tibiæ tibialia aqua flor. sambuci Crocatâ intincta commendat *D. D. Philipp. Jacob. Sachs à Lewenheimb.*

Pro abstergendis ulceribus laudat sequens *Petrus Poterius observat. & curat. cent. 2. f. 132.*

℞. resin. pini, picis naval. ana ℥ij.

terebinth. clar. ℥j.

vitell. ovor. No. II.

aristol. ☉ thuris ana ℥j.

Croci ℥j. ol. rosar. parum

M, f. unguentum.

Ubi ulcus serpens in fistulam abierit *Thomas Keslerus in Chym. process. f. 153.* aquam suam balsamicam mirè extollit, ut & ad bubones pestilenciales, & carbunculos, quæ:

℞. fol. & flor. rosmarin.

lauri, fanicul.

veron. nicotian. myrti. plantag. ana. destilla ex his aquam, & si habeas ℔vj. add. terebinth. venet. ℔j. gumm. heder. cerasor. ana ℥ij. thuris, myrrh. mumia veræ ana ℥iij. aloës ℥ij. garyophyll. macis ana ℥j. sacchar. ℔℔. *Croci* ℥℔. M. omnia, & destill. per aren. f. a. & relinque sic destillatum usque ad refrigerationem. Hujus aquæ oleaginosa ℞. gt. iij. & lava his fistulam.

Vel

Vel

se. ol. commun. ℥ij.

sal. armon. ʒj. bitumin. ʒij. *Croci* ʒi℥. bulli-
ant in B.M. ad consumpt. tertiæ partis, & hoc
oleo imbuta lini petia quotidie per 4. horas
super fistulam teneantur, expertum est. *Jo-*
ann. Prævot. select. remed. f. 69.

Ad fistulam thoracis abstergendam & ex-
siccandam medicamentum cum *Croco* de-
scribit *Roder. à Fonseca consult. M. f. 31. tom. 2.*

XI.

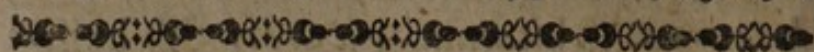
Synovia, Germanis das Gliederwasser.

PERiculosiores sunt fontes, qui lymphidis a-
quis blandientes oculis, perniciem tamen
adferunt, minus verò formidandi, qui ipsas
specie testantur aquas esse fugiendas. *Plinius*
31. c. 2.

Pellucida in Synovia lymphæ manat: Sed
quis hanc in vulneribus non magis quam pu-
ris quodcunque effluvium timebit? ubi ab
ejus emanatione omnis vulnerum consoli-
datio inanis est.

Commendatur interne à *D. Laurent. Scholtzio* in *M. f. f.* magister. ocul. ☿. vel po-
tius junctura ex aq. urticæ lapp. majoris, cui in-
dice ocul. ☿. thuris, testar. ovor. ana ʒij. *Cro-*
ci ʒj.

ei 3j. continuetur per 5. dies. vide *Gamma-
volog. Curios. D. Jacobi Philipp. Sachsi f. 830.*

CAPUT XXIII.

De

Uso Croci Mechanico.

FUcum capillorum (ad quos tingendos
non ultimum *Crocus* tenet locum) La-
cedemoniis exosum fuisse Chiorum
Orator exemplo est. Quem cum se-
nectutis puderet, canitiem succis fucaverat.

Sed hunc surgens Archidamus illius Rei-
publicæ Princeps publice confudit, dicens:
Quam obsecro sermonis in columitatem ha-
biturus est hic, qui mendacium non in ani-
ma solum, verum etiam in capite circum-
fert.

Ejusmodi *oleum crocatum* describit *Alex.
Pedemont. l. 4. de secret. f. 204.* ad capillos fla-
vo colore tingendos.

Simile est sequens, quod:

℞. Median. cort. sambuci,
flor. genistæ, *Croci*,
vitell. ovor. ana q. s.

Coq. in aq. & quod supernatabit collige, &
inde capillos inunge,

℞. Pa.

Vel

℞. Paleæ hordei, cort. glyzyrrh.

rasur. buxi, fol. buxi

Crocī, cumini ana q. s.

lixivii è sarmentitio cinere q. s.

Coq. omnia bene, & f. lixivium: quo si sæpius capilli laventur, maximè flavescent, auri- que colorem imitantur. *idem l. f. 178. & 179.*

Liquor aureus sine auro ad scribendum talis ex *Croco* esse potest.

℞. Succi flor. *Crocī* rec. vel si deest:

Crocī contrit. auripigment. opt. & lucidi ana part. j.

M. & terantur c. felle caprino, vel lupi piscis quod melius est: dein cum in vase aliquo positum aliquandiu steterit, auferatur, & conservetur liquor ad scribendum, & pingendum. *Weckerus de Secret. f. 617. Pedemontanus de Secret. l. 5. f. 253.*

Aliud ex *Croco* ad pelles in aurandas, quibus cum alia, tum peristromata, & aulæ fiunt. *vid. Pedemont. de Secretis l. 5. f. 240. Jacob. Wecker. de Secret. l. 16. f. 627.*

Ad saccharum glauco colore tingendum:

℞. *Crocī* 3j.

Infund. in aq. font. ℥j. per diem & noctem calefiat, postea coletur, & c. dicta aqua saccharum coquatur, *Alex. Pedemont. de Secret. f. 166.*

Quæstio

Quæstiones Crocum concernentes

QUÆSTIO I.

An *Crocus* sit Napelli antidotus?

Magnam adversus venena potestatem sibi vindicare *Crocum*, nemo dubitabit, qui ea, quæ *cap. de viribus Croci in genere*, & *S. de Peste* diximus, pensabit.

Adstipulatur nobis *Forestus l. 30. de venen. in Schol. f. 122.* ubi *Crocum* inter alia Napelli virus infringentia recenset.

Idipsum magis confirmare videntur literæ *Excell. D. Michaëlis Emmüller M. D. Lipsiæ Practici & Collegæ nostri colendiss.* nuper ad nos datæ, in quibus refert se ab amico suo Medico in Polonia habere, illius Regni Incolas in acetariis Napelli flores libentissimè & innoxie assumere, qui alias maximè deleterii perhibentur; hæc inaudiens stupui, & dubitavi, num fortè alii flores, præprimis consolidæ regalis, essent, utpote inter quos magna intercedit similitudo: cum neque flores Napelli ita obviam in hortis, prout in montanis, habeantur, Sed iteratâ rescriptio-
ne præ-

ne præfatus D.D. priora confirmavit: & causam innocuæ assumptionis in eximiam *Croci* vim, qui virulentiam Napelli corrigat, devolvit, cum Poloni impense *Croco* delectentur, & illius sæpe ℥j. unâ vice iusculis addant, & pisces eodem aromatizent.

Nisi fortè quis dicere vellet, flores Napelli in Polonia non tam mortiferæ qualitatis esse quam in Germania, vel Italia: Exemplo desumpto à semine papaveris Polonico, quod ad ℥j. & plures assumptum nihil nocet; contra eadem dosis in Italia multum obfuisse à plurimis observatum est.

QUÆSTIO II.

Crocus an Crapulam arceat, vel potius eandem procuret?

DUbitandi causam præbet Dioscorides, qui *Crocum* si cum passo bibatur Crapulam arcere scripsit. Nec ab hac via discessit Plinius, qui non tantum *Crocum* ebrietati resistere credidit si bibatur, sed & *Coronas Croceas* ebrietatem mulcere scripto reliquit.

Alii verò ut Serapio ex autoritate Rha-

sis *Crocum* inebriare, si cum vino misceatur, defendit. Cum quo consentit Nominatissimus ille Practicus Joann. Michaëlis Lipsiensis, qui vinum, cui tantillum *Croci* admixtum est, citò inebriare testatus est; lætificat enim cor hominis *Crocus*, uti vinum: spiritus vivificat: sensus omnes vegetos reddit: unde non mirum si vinum ejusmodi haustum hominem citius crapulosum faciat.

Quod si tamen crapulam arceat, id ob spiritus forte copiosos fieri, qui vini spiritus annihilando impediunt, quo minus sese in actum exercere possint, credendum est. Sunt enim magis analogi *Croci* spiritus nostris spiritibus, quam vini spiritus: summe namque *Croci* spiritus cordi amici sunt.

Aut quia *Crocus* stomachicus est, ideò forsàn vaporum ascensum nimium in caput prohibebit: facilius enim inebriantur illi, quibus cerebrum imbecillum, & ventriculus æstuosus. *Jason Pratens. de cerebr. Morb. c. 20. fol. 320.*

Aut certe *Crocus* crapulam arcet, quod vasa, cor, & venas dilatet: Ubi citius inebriantur, quibus calida & densior corporis constitutio, & venæ sunt angustiores. *Holler. comment. in sect. 5. §. 5. Hipp.*

Dosim tamen si *Crocus* excedat spiritus nostros (uti sæpius dictum) dissipando hominem ridendo interimit. Quæstio

QUÆSTIO III.

Crocus an somnum vel vigili-
as inducat?

Crocum somnum inducere scripsit Plinius, ut & *Matthiolus in Herbar. f. m. 18.* Confirmant hoc alii, qui sertum ex floribus *Croci* capiti circumpositum somnum conciliare defendunt.

Alii contra soporosas affectiones pugnare credunt, inter quos est *Isaacus Judæus de dieta & herb. part. f. 481.* *Tragus, Freitagius auror. med. f. 502. & seqq.* qui *Crocum* in soporosis affectibus, speciatim verò in lethargo mirè commendat.

Pro reconciliatione utriusque partis dicemus cum prima, *Crocum* summè anodynum esse ut habet in *Quadripart. Botan. Simon Pauli f. 52.* ergo somnum inducere valet.

Addatur, quod ordinariè *Crocus* aliis soporiferis & narcoticis medicamentis miscetur, qui suâ subtilitate medicamenta narcotica magis penetrare faciat, & citius in actum operationis reducat.

Secunda Pars nullas patitur difficultates: est enim *Crocus* calidus & siccus, ergo in affectibus frigidis & humidis quales sunt soporosi, summè reperietur conducibilis.

Secundò concoquit *Crocus*; unde in pituita concoquenda & digerenda erit utilissimus.

Tertiò sensus vegetos reddit, qui in hisce affectibus torpidi quiescunt.

QUÆSTIO IV. Crocus an fætum tingat in Utero?

Dubitare de singulis non est inutile, inquit *Philosophus lib. predicament. ut* nimirum subsistat à parte rei quod est verum, solidum, & syncerum.

Magnum & admiratione dignum dicere, visus est *Amatius Lusitanus*, ubi curat. med. cent. 5. f. m. 71. refert, mulierem quandam ab epoto medicamento cui *Crocus* admixtus esset, duas puellas ab extra coloris lutei peperisse: & hanc coloris causam ipsi *Croco* attribuit, signo desumpto, quod color loturâ aquæ disparuerit.

Non defuit nobis dubitandi ansa, ubi omnia comestibilia sive rubra, flava, aut cujuscunque demum coloris sint, priore, sibi-que proprio evanescente colore, album induant.

Porriò

Porro cum nihil dulcius sit, ut loquitur *M. Tull. ad Att.* quam omnia scire: hanc *Amati* assertionem (parcant mihi illius manes) præsente anno, & quidem quadragesimali tempore ad veritatis incudem plenius devolvi.

Sumendo canem fæminam trium vel quatuor septimanarum gravidam, cui toto reliquo gestationis tempore tam cibum quam potum *Croco* tinctum exhibui, donec octo forsan dies ad partum superessent, ubi ultimis tribus diebus etiam ad *z ij.* & *3 iij.* *Croci* jusculis addidi.

Hæc crocata, etsi primò sperneret canis, fame tamen plus urgente postea alacrius sumpsit.

Opportunè tunc temporis in Anatomia publica corporis fæminei ob supplicium capite mulctati occupatus eram: ad finem itaque perductâ feliciter omnium partium præparatione & explicatione, præfatum canem publicæ quoque sectioni destinavi, ut elucesceret dicti illius *Amati*, & cum eo sentientium quorundam Medicorum veritas.

Testes tunc præsentés invoco Illustriss. D. D. S. Rom. Imp. Comitem Philippum Christophorum à Liechtenstein &c. &c. & Illustriss. D. D. Joannem Antonium Lib. Bar. de Questenberg. &c. &c. Inclyt. Sena-

tum Brunensem, aliosque D.D. Spectatores
ad ipsum intuentes.

Sectâ itaque in cane totâ abdominis re-
gione ut & ipso utero ad placentas usque,
hisque demum etiam dissectis, sumpsi colli-
quamentum, quod non exiguo colore cro-
ceo tinctum viscebatur, scutellæ imposui, &
igni ad concretionem admoventi præcepi:
interim jucundo visu contemplandi erant,
catelli de nigro ad albedinem variegati co-
loris hinc inde sese volutantes, in quibus al-
bidiores cutis particulæ plenariè croceo co-
lore tinctæ fuerant.

Exinde verum esse quod asseruit *Amatus
Lusitanus* Crocum etiam in utero foetum,
tingere, luce meridianâ clarius apparuit,
eundemque cum optima ratione ut Re-
gem ad pellendum foetum, & menstrua ad-
hiberi.

Quo modo verò chylus albicans nec cro-
co tinctus in vasis lacteis per mesenterium,
dispersis se visui obtulerit, & tamen tincturâ
donatus, nec eâ spoliatus fuerit, altioris est
indaginis.

Nisi dicere velimus subtilissimas *Crocî*
particulas, in quibus potior tinctura confi-
stit, relictis reliquis chylosis crassioribus,
hisque valedicendo anhelosâ cordis attra-
ctione per ductum thoracicum furibundè
cor

cor petiisse, cum iisdem summe cor delectetur; Quod verò eadem tinctura nec in sanguine visa fuerit; credendum propter saturatam & intensam tincturæ quam possidet, rubedinem, in sanguine, ceu quem potius exaltat, adverti non potuisse: pollet enim *Crocus* tincturâ sanguineâ, & abundat multo sulphure fixo, atque ideò etiam ob poros ejusdem valdè constrictos & coarctatos difficulter coloris sui resolutionem patitur; nec sulphure suffumigatus colorem perdit; forte quia planta solaris est, & soli metallorum Φ r. tincturam addat, ubi contra alia vegetabilia poros valdè laxos habentia, etiam à radiis solaribus facillè, disparente eorundem tincturâ in superficie mutationem subeant.

Vel si cum Chymicis sentire velimus, tincturam *Croci* in chylo tantum introversam, esse, non aliter, ac in coralliis rubicundissimis accidere solet, ubi illa in testis non adeò profundis superficietenus à flamma lambuntur, & reverberantur, albescunt; per succedentes verò gradus ignis in flavedinem, citrinitatem, & rubedinem summam (quam, initio occultant) abeunt, unde demum fit tinctura rubicundissima.

Quod autem in colliquamento denuo tinctura *Croci* conspectui sese obtulerit, inde

S 5 factum

factum fuisse conjecturandum est: ubi sanguis *Croco* imprægnatus per arterias in placenta[m] deferitur, à glandulis verò ibidem magis depuratur, & per membranarum poros amplius filtratur, colliquamentum tenuius, albidius, clariusque evadit, nec ita *Croci* tincturam, quemadmodum in arteriis existens palliare, & abscondere potens est, sed eam prodere cogitur.

Si quis opinaretur per vasa lactea chylum ad uterum deferri, ei idè repugnamus, cum defacto illuc tendentia vasa nulla inventa sint; Nec hoc opus vasa lymphatica, considerato eorundem usu, exercere possunt.

Sed! dum vasorum lymphaticorum mentio fit, pro coronide placet adnectere observationem lymphaticam à me, præsentibus Nobiliss. Viris D. D. Scholzio, Sattler, Renck, aliisque observatam: ubi vasa lymphatica per membranas cerebrum involventes, ut & cerebrum ipsum sese diffundentia aliquot Magni Nominis Anatomici negant.

Observatio lymphatica.

Expertus ego contrarium testor: dum enim ante annos aliquot Patavii ab Illustriss. D. D. Comite Hieronymo Frigimelica Augustiss. Nat. Germanicæ Protectore meritissimo infans quidam Hydrocephalo mortuus, à casa di Dio (ut vocant) mihi dono datus

datus esset, aperto illius cranio reperi vasa lymphatica extra & intra cerebrum instar calami scriptorii hinc inde reptantia quædam rupta, plurima autem lymphâ adhuc plena. Nec est ut quidam objiciat ea forte fuisse venas & arterias, ubi ob copiam serorum humorum, quibus hoc subiectum plurimum abundabat, illa optimè à venis & arteriis distinguere valui.

Et hoc ad DEI Opt. Max. Gloriam, proximi salutem, & Reipubl. Literariæ Curiosorum incrementum de *Croco* dicta sunt.

INDEX.

I N D E X.

A.			
A Cetum crocatum	49	Aurium Dolor quid?	109
Egylops quid?	102	tinnitus quid?	107
Affectio Hypochondriaca		ulcus quid?	113
quid?	195	B.	
Agrypnia quid?	86	Balsamus secretus in Pbibifi.	
Aloe an hemorrhoides aperiat?	165	C.	
Ambusta quid?	264	Calculus quid?	201
An Crocus Crapulam arceat vel promoveat?	275	Catarrhus quid?	82
An Crocus fœtum tingat in utero?	278	Catarrhacta quid?	98
An Crocus sit Napelli antidotus?	274	Chlorosis quid?	212
An Crocus Somnum vel Vigilias inducat?	277	Colica quid?	174
An detur fascinatio?	92	Conserva Croci.	53
An dentur spectra?	76	Contusio quid?	266
Angina quid?	120	Cordis palpitatio quid?	153
Anorexia quid?	157	Crocus quid?	4
Aqua Croci.	35	Croci Aqua.	35
anticolica specifica.	177	Arcanum.	38
Arcanum Croci.	38	Conserva.	53
Ardor stomachi quid?	156	Differentia.	6
Arthritis quid?	254	Eleosaccharum.	48
Asthma quid?	124	Dlectio.	24
ex Aurium cavitate effluentia.	112	Essentia.	35. 36
		Extractum.	35. 37
		laus à viribus.	27
		locus natalis.	13
		magisterium.	49
		nomen unde?	2
		oleum coctum	46
		oleum destillatum.	47
		Oleum	

INDEX.

oleum per insolatio-		Crocatum oxymel.	50
nem.	46	Crocatus pannus	59
propagatio.	16	Crocata Pilula.	53
pulvis.	34	rotule.	54
Sal fixum.	39	Crocatum fief.	58
sal volatile.	38	suffumigium ibid.	
spiritus.	35	Crocatus Sympus.	50
spiritus compositus.	175	Crocata Trochisci.	54
Tinctura seu Essentia.		Crocatum Vinum.	49
	35.36	unguentum.	56
usus mechanicus.	272.	D.	
Crocus an Crapulam arce-		Diarrhea quid?	173
at?	275	Differentia & species Croci.	6
an fœtum tingat in-		Dolor aurium quid?	109
tero?	278	Capitis quid?	60
an sit Napelli antido-		Dentium quid?	115
tus?	274	post partum quid?	229
ae somnum inducat?		Dysenteria quid?	170
	277	E.	
Crocatum Acetum.	49	Eclegma Crocatum.	51
Eclegma.	51	Effluentia ex aurium cavi-	
Electuarium.	52	tatibus.	112
Emplastrum.	57	Eleosaccharum Croci.	48
Enema.	55	Electio Croci.	24
frontale.	57	Electuarium Crocatum.	52
hydromel.	50	Elixir pectorale D. D. Mi-	
linimentum.	56	chaelis	45
Crocomagma.	55	proprietas Helmon-	
Crocata morsuli.	54	iii	41
moschardini.	54	Para.	

INDEX.

<i>Paracelsi.</i> 40	<i>Homunculus vegetabilis.</i> 39
<i>Emplastrum crocatum.</i> 57	<i>Hydromel crocatum.</i> 50
<i>Emplastrum secretissimum.</i>	<i>Hydrops quid?</i> 184
<i>in hystericâ passione.</i> 222	<i>Hypochondriaca affectio</i>
<i>Empyema quid?</i> 149	<i>quid?</i> 195
<i>Encomium Salis.</i> 42	<i>Hysterica passio quid?</i> 220
<i>Enema crocatum.</i> 55	I.
<i>Epilepsia quid?</i> 70	<i>Icterus quid?</i> 185
<i>Erysipelas quid?</i> 253	<i>Imbecillitas Hepatis quid?</i>
<i>Essentia Croci.</i> 35.36	181
<i>Extractum Croci.</i> 35.37	<i>Impotentia ad Venerem.</i>
F.	<i>quid?</i> 206
<i>Fascinatio an detur?</i> 92	<i>Incubus quid?</i> 65 (179)
<i>Febris quid?</i> 236	<i>Inflammatiô Hepatis quid?</i>
<i>Flagella Hominum.</i> 241	<i>mammillarum quid?</i>
<i>Frontale Crocatum.</i> 57	262
G.	<i>Intemperies Hepatis quid?</i>
<i>Gangræna quid?</i> 265	<i>Ischuria quid?</i> 204 (192)
H.	L.
<i>Hæmorrhoides an Aloe aperiat?</i> 165	<i>Laus Croci à viribus.</i> 27
<i>cæca quid?</i> 166	<i>Laus numeri septenarii.</i> 118
<i>fluida quid?</i> 169	<i>Lethargus quid?</i> 73
<i>uteri cæca quid?</i> 219	<i>Lienis obstructio quid?</i> 193
<i>Hepatis inflammatiô quid?</i> 179	<i>Linimentum expertum in</i>
<i>Hepatis intemperies quid?</i>	<i>obstructione lienis.</i> 194.
192	<i>Linimentum crocatum</i> 56
<i>Hepatis obstructio quid?</i> 190	<i>Liquor secretus ad multiplicandos fructus</i> 22
<i>Hepatitis quid?</i> 181	<i>Lochia retenta quid?</i> 234
<i>Hernia quid?</i> 262	<i>Locus natalis Croci.</i> 13

INDEX.

Lymphatica observatio 282

M.

Magisterium Croci 49

Mammillarum inflammatio
quid? 262

Mania quid? 91

Memoria lesio quid? 74

Mensium suppressio quid? 213

Mixtura excellens contra le-
thargum. 73

Mola quid? 231

Morsuli crocati. 54

Moschardini crocati. *ibid.*

Mures & talpa Croco ini-
mice. 17

N.

Nausea quid? 161

Nomina unde sumant origi-
nem. 1

Nomen Croci unde? 2

Numeri septenarii laus. 118

O.

Observatio crocea 189. 196.

lymphatica. 282 (215)

Obstructio Hepatis quid? 190

Lienis quid? 193

Oculi procidentia quid? 103

unguis quid? 101

Ophthalmia quid? 93

Oleum croci coctum. 46

Aliud ad œdematoso^s

pedes *ibid.*

Destillatum. 47

Insolatum 46

Oleum sacchari crocatum.

compositum. 84

Oxymel crocatum. 50

P.

Palpebrarum tumor quid?
104

Palpitatio Cordis quid? 153

Pannus crocatus. 58

Paralysis quid? 65

Parotis quid? 111

Partus difficilis quid? 223

Passio hypochondriaca
quid? 195

Hysterica quid? 220

Peripneumonia quid? 147

Pestis quid? 241

Phlyctenæ quid? 100

Phrenitis quid? 50

Phthisis quid? 140

Pilulæ crocata 53

specificæ contra dolo-
rem capitis. 60

Pleuritis quid? 145

Procidentia oculi quid? 103

Propagatio Croci 16

Prunella quid? 18

Pal-

INDEX.

*Pulmentum in Colicâ fami-
liare* 178

Pulvis Croci 34

Specificus in colica 176

in Epilepsiâ secretus 72

Ad Icterus. 188

Ad menstrua pellenda 216

Ad partum 225

Ad Strumas 261

*In tympanitide exper-
tus.* 184

Ad Venerem. 208

Ad Vermes necandos 163

Q.

Quinta essentia croci. 38

R.

Remedium ad mures. 19

Ad Talpas. 17

Rotula crocata. 54

S.

Sal croci fixum. 39

Volatile 38

Salis encomium. 42

Scorbutus quid? 197

Scrophule quid? 261

Secundina retenta quid? 232

Septenarii numerus laus. 118

Sies crocatum. 58

Singultus quid? 160

Socrates constans. 195

Spectra an dentur? 76

Spiritus asthmaticus ammoniac. 129

Salsus crocatum.

Croci simplex. 35

Croci compositus. 175

Sterilitas quid? 210

Suffumigium Crocatum. 58

Suffusio quid? 98

Suppressio mensium quid? 213

Surditas quid? 105

Syncope quid? 150

Synovia. 271

Syrupus crocatus. 50

T.

Talpa & mures Croco inimica 17

Tenebrmus quid 171

*Tinctura Bezoardica expertis-
sima in Peste.* 248

Tinctura Croci 35. 36

Stomachalis experta. 158

Tinnitus aurium quid? 107

Trochisci crocati. 54

Tumor quid? 259

Palpebrarum quid? 104

Tussis quid? 136

V.

Vermes quid? 163

Vertigo quid? 68

Vigilie nimie quid? 86

Vinum crocatum 49

*Vis alviduca aqua pluvialis
circa solstitium vernale col-
lecta unde?* 55

Ulcus quid? 269

aurium quid? 113

Unguentum crocatum 56

Unguis oculorum quid? 102

Uteri hemorrhoides quid? 219

Vulnus quid? 268

FINIS.

Explicatio Tabulæ.

- A. *Crocus virens ordinarius.*
- B. *Crocus florens ordinarius Colchici florem representans; cui associatur Crocus vernus flore candido.*
- C. *Crocus Autumnalis flore purpureo silvestris. Sub quo continetur Crocus flore violaceo: Pyrenæus flore obscuro violaceo, biflorus, montanus.*
- D. *Crocus vernus latifolius cum floribus albis ex toto. Sub quo militat Crocus latifolius floribus albis striatis: Crocus latifolius flore majore & minore purpureo: flore albo versicolore: flore purpureo versicolore: flore pallido: flore aureo.*
- E. *Crocus vernus latifolius flore magno virgato purpureis striis.*
- F. *Crocus vernus polyanthos floribus purpureo-violaceis. Sub hoc præterea comprehenditur Crocus vernus polyanthos floribus multiplicibus candidis turmatim ascendentibus.*
- G. *Crocus vernus polyanthos foliis latioribus ex bulbo luteo cinereo depressis vaginatim in florum colore fulvo ceraceo multiplicum corona totus recta turmatim ascendens.*
- H. *Crocus tenuifolius flore albo magno. Cui subest: Crocus tenuifolius flore albo variegato: flore viola-purpureo: flore purpureo variegato: flore flavo: flore violaceo Hispanicus: flore ceruleo violaceo Hispanicus.*

Richard I. King of England

Richard I. King of England, was born on September 8, 1157, at Oxford. He was the third son of Henry II, King of England, and Eleanor of Aquitaine. He was known as "Lionheart" for his bravery in battle. He spent much of his life on the Crusades, and was killed in 1199 while fighting the Battle of Chalus-Martinet. He was buried in the Abbey of Fontevraud in France.

Richard I. King of England, was born on September 8, 1157, at Oxford. He was the third son of Henry II, King of England, and Eleanor of Aquitaine. He was known as "Lionheart" for his bravery in battle. He spent much of his life on the Crusades, and was killed in 1199 while fighting the Battle of Chalus-Martinet. He was buried in the Abbey of Fontevraud in France.

Richard I. King of England, was born on September 8, 1157, at Oxford. He was the third son of Henry II, King of England, and Eleanor of Aquitaine. He was known as "Lionheart" for his bravery in battle. He spent much of his life on the Crusades, and was killed in 1199 while fighting the Battle of Chalus-Martinet. He was buried in the Abbey of Fontevraud in France.

